

Torsdagen den 3 december

Kl. 12.00–16.52

---

§ 1 Anmälan om ersättare

Förste vice talmannen anmälde att *Rolf Åbjörnsson* (KD) skulle tjänstgöra som ersättare för *Jakob Forssmed* (KD) under hans ledighet den 14 januari–4 mars 2016.

§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2015/16:205

Till riksdagen

Interpellation 2015/16:205 Regeringens försämring av supermiljöbilspremien

av *Johan Hultberg* (M)

Klimat- och miljöministern har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 1 december 2015

Miljö- och energidepartementet

Åsa Romson (MP)

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2015/16:207

Till riksdagen

Interpellation 2015/16:207 Varg

av *Åsa Coenraads* (M)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 21 januari 2016 i ett gemensamt svar med interpellation 2015/16:210 av *Christian Holm Barrenfeld* (M) Jakt- och vargsituationen i Värmland.

Prot. 2015/16:38
3 december

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.
Stockholm den 1 december 2015
Näringsdepartementet
Sven-Erik Bucht (S)
Enligt uppdrag
Fredrik Ahlén
Expeditionschef

Interpellation 2015/16:210

Till riksdagen

Interpellation 2015/16:210 Jakt- och vargsituationen i Värmland
av Christian Holm Barenfeld (M)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 21 januari 2016 i ett gemensamt svar med interpellation 2015/16:207 av Åsa Coenraads (M) Varg.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.
Stockholm den 1 december 2015
Näringsdepartementet
Sven-Erik Bucht (S)
Enligt uppdrag
Fredrik Ahlén
Expeditionschef

Interpellation 2015/16:232

Till riksdagen

Interpellation 2015/16:232 Målet om nio dagars sjukfrånvaro
av Johan Forssell (M)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 17 december 2015.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.
Stockholm den 1 december 2015
Socialdepartementet
Annika Strandhäll (S)
Enligt uppdrag
Marianne Jenryd
Expeditionschef

Migration

§ 3 Migration

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2015/16:SfU4
Utgiftsområde 8 Migration (prop. 2015/16:1 delvis)
föredrogs.

Anf. 1 MIKAEL CEDERBRATT (M):

Herr talman! Jag yrkar bifall till våra reservationer under punkterna 2 och 3. I övrigt hänvisar jag till vårt särskilda yttrande.

Dagens debatt på migrationsområdet är annorlunda jämfört med tidigare år. Nu under hösten har läget konstant ändrats hela tiden, och det

känns mycket osäkert att kunna förutse hur denna budget står sig 2016. Det jag med säkerhet kan konstatera är att den kommer att behöva kompletteras med nya beslut, troligen under tidspress. Men låt oss inte i tider som dessa glömma de beslut som är långsiktiga! Framtiden kommer ju till oss med stor säkerhet.

Jag tänker beröra en del av innehållet i våra moderata motioner. Det som i motionsskrivandets stund hade direkt budgetpåverkan handlade om att skapa möjlighet till billigare boende för ensamkommande barn, genomföra kartläggning och språkundervisning redan under asylprövningstiden samt gå från permanenta tillstånd till tillfälliga tillstånd. Redan här kan vi se att vi moderater har haft initiativet och är villiga att ta ansvar. Nu har de tre förslag jag nämnde en majoritet bakom sig i Sveriges riksdag.

Det stora antalet flyktingar som nu anländer kommer att kräva många och svåra ställningstaganden av oss i riksdagen, både av regeringspartierna och av oppositionen. Huvudansvaret faller dock på regeringen. De har ansvaret för att styra landet, och detta tål att påpekas. Jag har förståelse för att det på migrationsområdet är mycket svårt och komplext nu, men jag kan inte säga att regeringen direkt har rosat marknaden.

Herr talman! Vi i Sverige har en lång tradition av att ge skydd till människor som är i behov av skydd. Det bygger på viljan, men också på ingångna konventioner, som Genèvekonventionen och Europarådets konvention om mänskliga rättigheter. Detta måste framgent vara basen i vårt agerande.

I år har det kommit 149 000 asylsökande till Sverige, varav 32 000 ensamkommande barn. Sedan 2011 rör det sig om 350 000 asylsökande. Detta är en stor utmaning som kommer att påverka oss under lång tid.

Jag har, tror jag, för tionde året i rad sagt att det måste vara skillnad på ett ja och ett nej. Det innebär att vi måste fokusera mycket mer på återvändandeprocessen. I närtid är det väldigt viktigt att vi får en överenskommelse med Afghanistan. Migrationsverket, polisen och Kriminalvårdens transportcentral, som är centrala i ett effektivt återvändande, måste samarbeta bättre och effektivare. I dag finns hos polisen 22 000 avvisningsbeslut lämnade av Migrationsverket. Arbetet med detta måste intensifieras.

Vi moderater anser att missbruket av svenska pass måste stävjas. Det kan inte vara rimligt att 70 000 giltiga svenska pass är förlustanmälda. Den rimliga åtgärden borde vara att kraftigt begränsa möjligheten att få ut fler pass.

En yrkeskår som har det bra är människosmugglarna. Det finns mycket pengar att tjäna, och risken att åka fast är liten. Därför måste straffsatserna för dessa brott kraftigt skärpas. Påföljdens längd styr de verktyg som de brottsvårdande myndigheterna kan använda.

Eftersom min familj är oerhört betydelsefull för mig förstår jag mer än väl att de som kommer till Sverige vill ha hit sin familj så fort som möjligt. Kravet på att försörja sina anhöriga blev för urvattnat på grund av alla undantag. Inte ens 1 procent berördes. Att ställa krav på att en anknytningsperson ska kunna försörja sin familj är mer än rimligt. Det är ett sätt att prioritera dem som har behov av skydd framför dem som inte har det.

Herr talman! Många av de beslut som måste tas för att hantera dagens situation kommer Sverige att behöva ta som enskilt land. Att tro att EU på kort sikt ska fixa detta är inte realistiskt. Däremot är det helt nödvändigt att fortsätta att driva frågor inom ramen för Europeiska unionen. En viktig

fråga i sammanhanget är relationerna och avtalen med ursprungsländerna och EU. Jag tror att EU är en stor och viktig samtalspartner för många länder och därmed troligen en partner som sätter betydligt större avtryck än om lilla Sverige enskilt skulle göra detta.

Schengensamarbetet står och faller med en effektiv gränskontroll som kan kombinera ett värnande av asylrätten med behovet av kontroll över vilka människor som kommer till våra länder. Det är rimligt att man regelmässigt kontrollerar passen vid gränsövergångarna vid Schengens yttre gräns och använder de tekniska möjligheter som finns med bland annat fingeravtryck.

Ett annat område är naturligtvis omplaceringsmekanismen, som det är väldigt viktigt att vi får på plats så fort som möjligt.

Sverige är nu det sista land som följer Dublinförordningen bokstavligt. Efter att under år ha påpekat detta måste vi tala ett språk som förstås. Eftersom registreringen inte görs i första asylland, som det var tänkt, går det i praktiken inte att tillämpa Dublinförordningen. Mot den bakgrunden föreslår vi att de personer som anländer till Sverige utan att ha registrerats på vägen genom EU ska kunna avvisas vid gränsen.

Det är alltså inte fråga om att bryta mot asylrätten, utan det handlar om i vilket land en person ska prövas, nämligen det första säkra landet. Kommer en människa med färja från Tyskland eller över Öresundsbron menar jag att det är ställt utom allt tvivel att den personen har passerat ett eller flera säkra länder.

Genom en sådan åtgärd får Sverige den tillfälliga paus som är nödvändig för ett långsiktigt hållbart flyktingmottagande och för att vi ska kunna ges möjlighet att anpassa vår lagstiftning till andra jämförbara länder.

Jag känner oro över det läge vi är i. Jag är orolig för att de åtgärder regeringen presenterade förra veckan inte kommer att räcka till. De senaste sju dagarna har det kommit 5 679 personer till Sverige. Det skulle motsvara en årssiffra på 295 000. Det är brist på behandlingshem och skolplatser. Kommuner och myndigheter vittnar om att sjukvård och socialtjänst trängs undan till följd av det stora trycket.

Jag känner också oro över att regeringen inte verkar vilja förhandla på samma sätt som man gjorde vid de förra migrationssamtalen. Tolkningen är ingen annan än att man nu är i ett totallåst läge efter förhandlingar mellan S och MP och att man inte mäktar med att förhandla med oss övriga partier.

Vi behöver en paus i vårt flyktingmottagande.

Herr talman! Vi moderater tror på rörlighet över gränser. Det är befruktande både för de människor som kommer till oss och för oss som lever och bor här. Det är befruktande både för Sverige som land och för de länder dessa personer kommer ifrån. När alliansregeringen åter öppnade dörren för möjligheten att komma till Sverige för att arbeta var det ett stort och viktigt steg. Denna dörr måste hållas öppen.

(FÖRSTE VICE TALMANNEN: Jag vill erinra om den överenskommelse som träffats mellan gruppledarna om att begränsa talartiden till sex minuter.)

Anf. 2 MARKUS WIECHEL (SD):

Herr talman! Sverigedemokraterna står givetvis bakom samtliga SD-reservationer i betänkandet, men för tids vinnande yrkar jag bifall enbart till reservationerna 1, 3 och 4.

Ända sedan Sverigedemokraterna kom in i riksdagen 2010 har vi som parti kämpat för en politik där fokus ligger på vårt verkliga ansvar som riksdagspolitiker. Jag talar då naturligtvis om ansvaret för vårt folk och vårt samhälle.

Vi sverigedemokrater stärker i vår budget trygghetsnätet och annan välfärd. Vi skapar förutsättningar för ökat företagande och fler arbetstillfällen. Detta är sådant som vi kan satsa på, samtidigt som ni andra nedprioriterar allt detta för att i stället kasta bort skattemedel på invandringsrelaterade flumprojekt. Tillåt mig att le – vi som prioriterar samtliga samhällsområden kallas enfrågeparti, men inte ni andra, som närapå bara prioriterar ett område. I förhållande till regeringens förslag kan vi enbart under detta utgiftsområde minska anslagen med sammanlagt ca 16 ½ miljard, eftersom den politik vi förespråkar minskar asyltrycket på Sverige.

Jag är uppriktigt sagt arg och förbannad, men jag inser också att jag måste vara ödmjuk. Med tanke på vad ni alla har utsatt vårt land för och med tanke på allt ni har sagt till oss när vi har varnat för den här situationen är det inte lätt att vara ödmjuk. Det ska jag vara ärlig och säga. Men jag ska göra mitt bästa, och från hela mitt hjärta välkomnar jag ert uppvaknande.

Mycket har hänt på migrationsområdet. Det kan nog alla skriva under på. Sedan jag stod här för ett år sedan har närapå samtliga partier i riksdagen åtminstone retoriskt valt att anpassa sin politik till vår eftersom verkligheten har hunnit ifatt er. Vi har i dag en akut bostadsbrist, vi har en skola i förfall, en sjukvård med allt större påfrestningar och ett rättsväsen som ha svårt att klara av sina åtaganden. Samtidigt negligerar man de utmaningar som finns inom dessa grundläggande delar av välfärden. Man struntar fullständigt i vilken situation man försätter kommuner och landsting i. De får helt enkelt bara finna sig i den situation som ni gemensamt och i samförstånd har skapat.

Vi har småorter som på grund av den förda migrationspolitiken kan mångdubbla sin population utan att de kan räkna med tillräcklig ekonomisk hjälp eller några långsiktiga lösningar från statens sida. Kommuner som tidigare inte ens har kunnat ta hand om nyanlända tvingas ta emot fler människor som på sikt tvingas in i utanförskap. I ren desperation för att försvara detta letar man efter enkla sovplatser såsom gymnastiksalar och till och med tältläger.

Vad får er att tro att det är bättre med tält i Sverige än en tält i Libanon? Vad får er att tro att ni är humana när ni mer eller mindre aktivt lockar hit människor som sedan förpassas till misär eller blir omfördelade till ett annat okänt EU-land? Vad får er att tro att det är humant att stjäla än mer pengar från biståndsbudgeten för att förhållandevis välställda migranter som redan nått trygghet ska få gå före i kön framför utsatta människor i FN:s flyktingläger?

Herr talman! Att locka hit människor är att göra dem själva och vårt samhälle en björntjänst. Det vi ser i dag är ett mottagande som krackelerat totalt och som inte är värdigt ett land som säger sig vara modernt. Ett mo-

dernt samhälle skulle i stället fokusera på svenskt välstånd för att möjliggöra internationell handel och ett generöst bistånd för verkligt lidande. Ett humant samhälle skulle fokusera på de människor som mer än andra är i behov av hjälp, inte de som har förmånen att ta sig till ett rikt land. Ett sådant samhälle skulle förstå vikten av gemenskap snarare än att skapa parallella samhällen i samhället.

Det finns mycket att göra för att komma till rätta med den rådande situationen. Jag välkomnar alla förslag som går i rätt riktning. Sverigedemokraterna menar dock bestämt att det förslag som nyligen presenterats inte räcker. Dessutom måste kostnader för migrationen reduceras och årligen redovisas. Genom att strikt tillämpa Dublinförordningen och genom att regeringen ansöker om undantag hos EU för att inte längre tillåta människor att söka asyl vid våra gränser kan vi helt stoppa asylinvandringen då det inte finns någon konflikt i vårt närområde.

Villkoren för nyanlända och anhöriga måste ändras så att det inte längre är fördelaktigt att åka till Sverige. Det ska bara gå att få tillfälliga uppehållstillstånd där förnyelse sker ett år i taget med möjlighet till sex månaders förlängning. Allt detta måste således också kommuniceras ut. Kommunerna ska själva kunna avgöra om de kan ta emot nyanlända. En översyn av EBO-lagstiftningen krävs för att på sikt kunna avveckla den. Likväl bör Migrationsverket få ett utökat uppdrag att ordna och driva flyktingförläggningar i egen regi.

Herr talman! Avslutningsvis vill jag be er övriga att lyssna till folket och se verkligheten för vad den är. I stället för att slänga olika epitet mot dem som försöker att ta ansvar för landet, lyssna och samtala med oss. Hjälp till att få ett slut på en samhälls- och människofientlig politik som splittrar, segregerar och slår mot vårt folk.

Att vi härinne tillsammans ska kunna skapa ett mer harmoniskt samhälle där omtanke och gemenskap är ledord är jag övertygad om är möjligt. För er är det nu upp till bevis.

Anf. 3 JOHANNA JÖNSSON (C):

Herr talman! För snart tre månader sedan stod jag på en strand i Turkiet. Solen lyste, och man kunde tydligt se de vita husen i de grekiska byarna på andra sidan. I sanden runt mina fötter låg det kläder från människor som har försökt att ta sig över och riskerat sina liv för att åka från Turkiet till Grekland och in i EU. Den resan är livsfarlig bara för att den är förbjuden.

I måndags, strax efter att EU hade skrivit på sitt nya samarbetsavtal med Turkiet, fick jag rapporter från mina vänner i Izmir om att 1 400 personer hade samlats ihop av polisen och förts till ett slutet låst förvar för att sedan antingen utvisas eller skickas till läger i andra delen av landet. Det är läger med tält där de kommer tvingas sitta sysslolösa tills den dag när Turkiet bestämmer sig för att de kan utvisas. Turkiet har nämligen inte någon asylrätt för syrier, afghaner eller irakier. I Turkiet är de på nåder. De släpps in på nåder, och de får stanna på nåder.

Med vinterkyla och hårdare gränsbevakning som gör färden ännu farligare kommer antalet som försöker ta sig in i EU att minska. Men det fortsätter nu att komma väldigt många till Grekland. Många blir fast i Grekland eftersom Balkanländerna har infört regler som gör att de stoppar alla som inte kan bevisa att de är afghaner, syrier eller irakier.

I Danmark säger man samtidigt att man kommer att göra allt man kan för att minska antalet flyktingar som söker sig dit eller som får stanna där. I Finland har man fryst alla asylprövningar för att fler ska kunna utvisas. I land efter land i EU inför man gränsbevakning och regler som gör att flyktingar ska söka sig någon annanstans.

Sverige var länge det goda exemplet. Det var det exempel som människor i andra länder kunde använda sig av för att kräva att deras länder skulle ta ett större ansvar och ta emot fler. Det var landet som vid varje toppmöte stod upp för människors rätt att söka skydd och rak i ryggen krävde att andra skulle göra mer. Med de förändringar av asyllagstiftningen som regeringen har begärt är det nu borta.

Vi har nu gett oss in i det cyniska spel där land efter land knuffar flyktingarna till någon annan någon annanstans. Värst av förslagen är det idkrav som regeringen nu vill snabbprocessa igenom riksdagen. Det kan låta som en rimlig grej. Det är väl bra om vi har koll på vilka som finns i landet. Men saken är den att man tar bort möjligheten för människor utan giltiga id-handlingar att söka asyl i Sverige. Det är sanningen med förslaget.

Det betyder att han som var på väg hem från jobbet och fick höra att al-Asads styrkor hade ockuperat hans hus där passet fanns inte längre släpps in. Hon som lyckades fly från en Daeshterrorist, är det verkligen konstigt att hon inte lyckades få med sig passet? Det handlar om alla de barn som har fötts i Iran av afghanska föräldrar på flykt, alla de som inte begärde ut några id-handlingar, många av dem kvinnor och barn, eller de som har fått sina pass stulna på vägen genom Europa av kriminella ligor och människosmugglare. De ska inte längre släppas in.

Samtidigt hävdar regeringens representanter, de människor som utgör regeringen, att de värnar asylrätten när man nu gör allt man kan för att sätta upp hinder i vägen för de allra mest utsatta, när man nu hänvisar flyktingar till ännu en livsfarlig båtfärd, ännu en resa fastbunden under en lastbil och ännu fler långa vandringar genom skogar och över berg. De värnar asylrätten.

Vi behöver ett andrum säger vissa, en halvhalt för att hinna återhämta oss lite. Vi behöver utbilda fler socialsekreterare och sfi-lärare och hinna bygga fler bostäder. Vi behöver först fokusera på att svälja undan alla dem som redan har kommit. Sedan kanske vi möjligen, någon gång, kan släppa in fler.

Ja, med svenska mått mätt är läget ansträngt. I ett land där man år efter år har ökat kraven, höjt standarden och byggt byråkratiska system för precis allt blir det motsättningar när verkligheten inte längre passar in i mal-len. Jag ber er bara fundera på en sak: Vad skulle hända om Libanon, Jordanien och Turkiet skulle kräva andrum? Vad skulle hända om de skulle sätta tvärstopp vid gränsen mot Syrien? Vad skulle hända då?

Det är dit vi är på väg. Allt hänger ihop, och vi har ett stort ansvar i detta precis som alla andra. Det vi behöver fundera över är vilken roll man vill spela i det här. Den som tror att det enkelt och humant går att stoppa människor på flykt har dålig koll både på historien och på vår nutid. I går i integrationsdebatten stod jag här och talade om hur vi kan ändra systemen så att fler kan försörja sig själva, så att bostäder kan byggas, så att sovplatser kan hittas, så att konflikter kan minimeras och så att kostnader kan minska. Det finns mycket att ta tag i.

Men nu står jag här, och jag vädjar. Jag vädjar till er, och jag vädjar till alla som lyssnar där ute: Gör inte det här! Snälla, gör inte det här. Splittra inte familjer. Utsätt inte människor för ännu större risker och ännu mer lidande. Låt inte Sverige ge sig in på den här vägen!

Jag säger inte att vi ska hjälpa alla i hela världen. Det enda jag säger är att vi inte ska knuffa dem tillbaka till det de med all sin kraft försöker fly ifrån.

(Applåder)

I detta anförande instämde Kristina Yngwe (C).

Anf. 4 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Herr talman! Johanna Jönsson nämnde i sitt anförande att allting hänger ihop. Det är precis det jag vill fokusera på: Allting hänger ihop.

Vad är det då Johanna Jönsson försöker nå ut med i sitt prat om asylrätten? Vem har egentligen rätt att söka asyl? Självklart ska en person som är på flykt ha rätt att söka asyl. Men med asylrätten finns inte rätten att välja asylland.

I och med att allting hänger ihop, precis som Johanna Jönsson sa, måste man också tänka långsiktigt. Vad ger Johanna Jönsson rätten att på något sätt ge privilegier till dem som har ekonomiska och andra möjligheter att ta sig till Sverige i stället för till människorna i flyktingläger? På vilket sätt ska de få gå före i kön?

Anf. 5 JOHANNA JÖNSSON (C) replik:

Herr talman! Markus Wiechel sa precis: Självklart ska man ha rätt att söka asyl. I mitt anförande sa jag att man inte har rätt att söka asyl i bland annat Turkiet, vilket du själv är medveten om eftersom du var med på resan dit. Redan detta är intressant – du tycker att det är självklart men hänvisar ändå till närområdet, där man inte har den rätten.

Det viktiga i ett sådant här läge är att de människor som inte kan vara kvar i sitt hemland – för det är detta det handlar om, och det håller du ju med om – har någonstans att ta vägen där de har möjlighet att bygga ett nytt liv. Det handlar inte om att bara förvaras i år efter år och att ens barn förlorar alla möjligheter. De får inte gå i skolan, och de har inte någon framtid. Människor har inte rätt till sjukvård, och de har knappt mat för dagen. De förvaras. Det är inte rimligt.

Det betyder att vi, flera länder, behöver se till att hjälpa till. Vi ska dela på det ansvaret. Det är detta det handlar om. När du säger att vi ska se till att hjälpa i närområdet och talar om första asylland – vilket är intressant när man inte får söka asyl – menar du att Turkiet, Jordanien och Libanon ska ta hand om alla? De ska förvara alla för att du ska slippa dem här. Det är vad det handlar om, och jag stöttar inte det. Jag står inte bakom det, och jag anser inte att det är rätt.

Jag anser att när det är krig och konflikter som gör att människor inte har ett hemland behöver vi alla dela på det. Det grundläggande är att man kan söka skydd, och inte att man får allt annat. Det viktiga är att man kan söka skydd, och att man kan befinna sig någonstans i världen där det finns en rättsstat som skyddar en från att dö. Det är detta det handlar om; det är det grundläggande med den asylrätt som du själv precis sa att du värnar.

Anf. 6 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Herr talman! Både Johanna Jönsson och jag var i Turkiet. Då borde Johanna Jönsson ha lyssnat på vad som sas där. Turkiet bidrar enormt för mänskligheten. De tar emot mängder med människor som flyr från olika konflikter. Men Turkiet får inte tillräckligt med stöd i dag. Varför det? Därför att det är så många länder runt om i världen som bara fokuserar på sig själva. Man lägger pengar på flyktingmottagande i exempelvis Sverige. Det är människor som kanske har varit i Libanon eller Turkiet i några år och har bott där i trygghet. Sedan väljer de att söka sig hit. Varför det? Därför att deras barn inte har rätt till skolgång. De har inte rätt till skolgång på grund av att det saknas resurser i närområdet.

I stället säger Johanna Jönsson med flera att de är välkomna till Sverige. Här kan de få bo i tält och eventuellt få lite skola. Men man struntar fullständigt i dem som inte har tillräckligt med pengar för att ta sig till norra Europa. Det är inte humant, Johanna Jönsson.

Anf. 7 JOHANNA JÖNSSON (C) replik:

Herr talman! Jag ska först dra ett djupt andetag. Turkiet kan inte ge skola för att de saknar resurser, säger Markus Wiechel. Du vet att det finns resurser där; det såg du själv när vi var där. Att du inte förstår det utrikespolitiska spelet i detta tycker jag är ganska intressant och ganska naivt, om jag ska vara ärlig. Det hör dock inte hemma i just denna diskussion.

Hur som helst har man nu sagt att Turkiet ska få mer resurser. Det är väl bra. Vi får se vad som händer med de resurserna, vart de går och hur detta påverkar situationen för de flyktingar som far ganska illa i Turkiet. Du menar att de skulle ha levt i trygghet där och haft det bra och sedan plötsligt säga: Nej, vi åker till Europa i stället! Kom igen, Markus – snälla! Du vet att det inte ser ut så.

Människor bor på gatan i Turkiet. De får inget stöd. Om man inte bor i tältläger, vilket bara ungefär 10 procent gör, har man ingen skola och ingen sjukvård, och man får inte tillgång till mediciner. Man får inget som helst stöd för bostad eller för att jobba, för den delen. Man har ingen möjlighet att bygga sig ett liv, och det är precis detsamma i Libanon. Detta är inte en framtid, utan det är att förvara människor. Vad tror du ger dig rätten att bestämma vad som är bäst för de här människorna? Vad ger dig rätten att säga att de inte ska få söka sig en bättre framtid? Det handlar inte om att de ska få självklar tillgång till allt man har som svensk medborgare. Men du ska tvinga dem att vara kvar i ett tältläger utan framtid. Vad ger dig den rätten?

Det finns enormt många förslag. Jag har lagt fram massor. Det handlar om miljardbesparingar i kostnader. Du vet ju att det rinner ut pengar i systemet. Det är klart att vi måste minska kostnaderna. De är skyhöga, och det är helt orimligt. Men det har inte ni några rimliga förslag om, förutom att försöka hålla folk borta.

Anf. 8 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Herr talman! Debatten i dag blir lite annorlunda än den ofta är när vi diskuterar ett utgiftsområde, talar om budget och stöter och blöter de olika ekonomiska förslag vi har. Det har hänt och händer väldigt mycket både i världen och i Sverige.

Förutom det som helt uppenbart händer i Europa när Dublinförordningen har fallit, när Schengen egentligen i stort sett också faller och när land efter land stänger sina gränser och motar bort människor på flykt har det också hänt någonting i Sverige. De senaste månaderna har vi sett och hört förslag som spänner över olika sätt att sluta gränser och stänga gränser, att slopa asylrätten, att skapa interneringsläger till att hålla människor borta. På detta behöver vi också fokusera i dag i debatten.

I en tid då historiskt många är på flykt och Sverige såklart också är en del av denna värld kommer en del av de 60 miljoner människor som är på flykt att söka sig till Europa och till Sverige. Vi vet alla mycket väl att de allra flesta befinner sig i närområdet, i Turkiet, Jordanien och så vidare. Men vi vet också att en del av dem har sökt sig till Sverige och att Sverige i förhållande till övriga Europa har tagit ett stort ansvar. I vissa kommuner, framför allt i ankomstkommunerna, är det i svenska mått mätt tufft. Det är ansträngt, javisst, men i andra kommuner är det inte alls någon kris, utan tvärtom har man faktiskt plats och resurser kvar.

Herr talman! Vad väljer regeringen då att göra och säga när människor på flykt behöver oss allra mest? Säger man det självklara och nödvändiga, nämligen att vi aldrig kommer att överge de mänskliga rättigheterna? Säger man att vi kommer att möta den här utmaningen med Sveriges allra bästa sidor så som vi har gjort historiskt sett – välorganiserat och solidariskt med investeringar i välfärd och i de människor som kommer hit? Säger vi att EU nu har misslyckats med det här men att vi inte tänker pressas att överge asylrätten utan att vi i stället håller tillbaka medlemsavgiften tills övriga länder tar sitt ansvar? Säger vi att vi ska stötta kommuner med resurser och regeländringar så att de klarar av den här uppgiften och att vi tillsammans äntligen ska göra de investeringar i bostäder och välfärd som så länge har behövts? Säger vi att vi nu verkligen måste prioritera fler socialsekreterare, lärare och undersköterskor framför flådiga badrumsrenoveringar och vinstuttag?

Nej, det är inte det regeringen säger. Regeringen väljer att skrämmas med ord som systemkollaps och kaos. De säger att de behöver andrum när människor är på flykt. De ställer välfärd mot mänskliga rättigheter och stänger hellre gränserna för dem som behöver skydd än att bygga vårt samhälle större. De väljer att skapa ökad otrygghet genom att ge tillfälliga uppehållstillstånd, splittra familjer och ställa den som är beroende av jobbet för sitt liv i Sverige mot den som inte är det. De går med på att låta EU muta Turkiet som konsekvent kränker mänskliga rättigheter, låter IS sälja olja och bombar sin kurdiska befolkning, allt för att hålla flyktingar borta.

Det, herr talman, är inte en systemkollaps, utan det är en ideologisk kollaps. Överallt i Sverige kämpar frivilliga, kommuner och myndigheter för att lösa det här. Socialsekreterare, lärare, migrationshandläggare och poliser gör vad de kan, men det är dags att fokusera på hur vi kan stötta och förbättra det arbetet. Allt annat är ett svek mot dem.

Låt oss ta fram boenden både på kort och på lång sikt. I Bromölla har kommunen tagit fram 200 platser som fortfarande inte används, trots situationen som nu råder i Malmö. Det finns ganska många sådana exempel. Genom att låta kommunerna ansvara för att hitta platser skulle vi mycket lätt kunna öka kapaciteten.

Vi behöver göra en historisk satsning i bostadsbyggande genom både modulbyggande, ombyggnationer och statliga kreditgarantier.

Det har alltid, herr talman, funnits de som tyckt att det behövs andrum och att gränsen är nådd. De säger det nu när människor flyr Asads tunn-
bomber och IS våldtäkter. De sa det när judar från Tyskland behövde
skydd undan pogromerna. De sa det när människor flydde nationalisternas
folkmord i Bosnien. Historien har dömt dem mycket hårt. Varför ska vi
lyssna på dem nu?

Lyssna i stället till alla oss som varje dag står beredda att möta männi-
skor på flykt med solidaritet och en plats bland oss. Nog nu med andrum
och panik. Låt oss göra skillnad i stället.

Anf. 9 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Herr talman! Christina Höj Larsen vill inte ge svenska folket och vårt
samhälle andrum. Hon fortsätter med det gamla vanliga att kasta epitet mot
dem som har varnat för den situation som vi står inför i dag och som
Christina Höj Larsen inte har någon lösning på.

Det är enkelt för en vänsterpartist att stå och lova allt åt alla, men det
är inte ett dugg seriöst. Det finns ingen finansiering, och man sviker grund-
principer som jag trodde tillhörde en typisk vänsterinriktning, det vill säga
man låter förhållandevis välbeställda migranter gå före i kön, precis som
jag sa tidigare till Johanna Jönsson.

Varför ska Vänsterpartiet upprätthålla en politik där de som gynnas
mest är de som har pengar och kan ta sig hela vägen till Sverige? Man slår
på dem som inte har något annat val än att sitta i flyktingläger, som har
barn som mister två tre års skolgång och som kanske är i behov av mat
men inte får det på grund av att FN inte har tillräckligt med pengar.

På vilket sätt är det här vänsterpolitik?

Anf. 10 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Herr talman! Som Johanna Jönsson mycket tydligt visade har männi-
skor inte möjlighet att söka asyl i Turkiet. Eftersom vi allihop var i Turkiet
var det uppenbart för oss att det inte var en fråga om resurser utan om vilja
att skapa ett ordentligt mottagande.

Nu kommer EU att betala Erdoğan och Turkiet för att hålla människor
borta. Och vi vet att Turkiet tillåter IS, som håller en region i skräck, att
sälja olja.

Jag undrar såklart, utifrån vad jag annars har hört SD säga om terrorism
och instabilitet i regionen, vad ni tycker om det. Tycker ni verkligen att vi
ska hjälpa och stötta en regim som samtidigt låter IS fortsätta växa?

Anf. 11 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Herr talman! Jag kan inte vara nog tydlig med att jag delar all den kritik
som har framkommit mot Turkiet. Jag har personligen ställt många olika
frågor om Turkiets agerande mot flyktingar men framför allt mot den kur-
diska befolkningen. Jag är väldigt kritisk till det, och jag anser att rege-
ringen borde sätta betydligt mycket mer press på Turkiet och försöka
främja de mänskliga rättigheterna även i den regionen.

Alla flyktingar flyr inte Turkiet, och alla flyktingar i den här delen av
världen blir inte utsatta. Sedan är det väl få som har det särskilt bra, men
vi ska försöka förbättra deras möjligheter genom att stärka FN:s roll i re-
gionen och se till att det finns pengar till att kunna erbjuda skolgång, pressa

Turkiet att kanske erbjuda arbetstillstånd och förbättra flyktingarnas situation så att de kan ha ett bra liv som vi andra.

Varje dag dör 1 400 barn på grund av att de inte har någonting så enkelt som rent vatten. Det här struntar Vänsterpartiet i. I stället är man mån om att försvara det som man kallar asylrätten för människor som aktivt har valt att komma till Sverige. Det här går inte ihop. Man kan inte fokusera på att ge stöd till människor som har nått säkerhet framför människor som riskerar att dö på grund av att de inte har något så enkelt som rent vatten.

Anf. 12 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Herr talman! Jag ska förklara för Markus Wiechel vad detta inte går ihop med.

Vi måste självklart, med bistånd, stödja en långsiktig, positiv utveckling i ganska stora delar av världen. Vi behöver också se till att människor som befinner sig i UNHCR:s läger har det bra. Men – det här är viktigt – alla världens flyktingar kommer inte att kunna stanna i närområdena. Det är inte fysiskt möjligt att skapa ett liv där. Vi ser mycket väl vad det livet innebär. Man har inte skolgång, inte mat för dagen. Det är inte möjligt.

Många länder behöver göra mycket. Och det är just det sista steget som SD inte kan eller vill förstå. Ni är beredda – absolut – att betala till andra, bara människor inte kommer hit. Men det är just den delen som vi också måste stå för, Markus Wiechel.

Det här kommer inte att gå ihop med en borgerlig ekonomisk politik som SD gynnar och stöder. Det går inte. Man kan inte prioritera flådiga badrumsrenoveringar i stället för det som behöver göras i välfärden. Men det är just det ni gör.

Varje gång ni ställs inför ett val väljer ni att gynna den som redan har och inte den som inte har. *Det* går inte ihop. Det är inte möjligt. Men med en annan ekonomisk politik är det fullt möjligt. Och den tänker vi stå för.

Under tiden kan du såklart låtsas att du bryr dig.

Anf. 13 EMMA CARLSSON LÖFDAHL (L):

Herr talman! I vår omvärld pågår krig, konflikter och förföljelse. Omkring 60 miljoner människor är på flykt från sina hemländer, framför allt på grund av krig och konflikter men också på grund av politisk övertygelse, religion, sexuell läggning eller etnicitet. En liten del av dessa flyktingar tar sig till Europa, och en ännu mindre andel kommer till Sverige för att söka asyl.

Vi liberaler värnar asylrätten och vill att Sverige ska vara ett öppet och tolerant land.

Flyktingkrisen är framför allt en kris för de människor som tvingas fly. Men när så många som upp till 10 000 i veckan söker sig till Sverige befinner sig också det svenska mottagandet i ett krisläge. I dessa svåra tider krävs handlingskraft, politiskt ansvar och ledarskap. Vi måste klara av att fatta svåra, tuffa beslut samtidigt som vi håller huvudet kallt. Liberalerna står fast vid den överenskommelse som gjordes den 23 oktober.

Som EU-land har vi, tillsammans med andra EU-länder, ansvar för att upprätthålla asylrätten. Det är tydligt att fler EU-länder måste ta sitt ansvar. Vi liberaler har länge betonat vikten av att EU måste ta ett gemensamt ansvar för de asylsökande. Det är viktigare än någonsin när så här många

är på flykt. Vi anser att Sverige ska fortsätta driva på för en varaktig lösning, för att antalet asylsökande ska kunna fördelas jämnare mellan EU-länderna.

Liksom EU-länderna måste dela solidariskt på ansvaret måste även Sveriges kommuner göra det. Flyktmottagandet är ett nationellt ansvar, och ansvaret måste fördelas. I dag finns det kommuner som tar sitt ansvar och mer därtill. Tyvärr finns det också kommuner som inte bidrar i samma utsträckning. Det är inte okej, tycker vi. Vi tycker därför att staten ska kunna ålägga kommunerna att ta ansvar, och de ska inte kunna komma ifrån detta. Vi föreslår också ett ökat stöd till de kommuner som tar sitt ansvar och tar emot nyanlända.

Dessvärre vill regeringen avskaffa den prestationsbaserade ersättningen till kommuner som tar större ansvar än andra. Liberalerna vill i stället se ett system som innehåller både ett reformerat prestationsbaserat stöd och höjd schablonersättning per nyanländ.

Boendefrågan är i dag central. Ett stort asylmottagande kräver nya, snabba och kreativa lösningar. Alla olika boenden måste inventeras. Det behövs en effektivare organisation och fler anläggningsboenden till ett rimligt pris.

När jag träffar människor får jag ofta höra att vi politiker måste göra mer. Jag brukar då ställa frågan: Vad har *du* gjort för att hjälpa till när så här många människor kommer till vårt land? Om vi ska klara denna utmaning får vi inte glömma bort att civilsamhället har stor betydelse och är nyckeln till integration. Otroligt många föreningar, organisationer och enskilda gör enorma insatser för att dessa människor som är på flykt ska få en bra start i Sverige.

För några veckor sedan besökte jag Ekenässjöns Missionskyrka. Ekenässjön är ett litet samhälle utanför Vetlanda på Småländska höglandet. En kväll i veckan har missionskyrkan öppet hus för de asylsökande som bor i samhället. De får komma dit och fika, samtala, få hjälp med att lära sig enklare svenska och att fylla i blanketter. Under tiden erbjuds barnpassning så att föräldrarna ska få lite egentid. Invånarna i samhället har skänkt kläder som delas ut till besökarna. Vinterkläder och skor är mycket efterlängtade då de asylsökande ofta inte har varma kläder och ersättningen de får bara räcker till det nödvändigaste.

Alla insatser behövs. Det kan vara allt från att man skänker vinterjackan som bara hänger och samlar damm i garderoben till att man öppnar sitt hem och blir familjehem för ett ensamkommande flyktbarn. Alla dessa insatser är värdefulla. Jag vill passa på att tacka alla som har engagerat sig. De gör ett fantastiskt jobb.

Jag yrkar bifall till reservation 5 och hänvisar till Liberalernas särskilda yttrande.

Anf. 14 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Herr talman! Jag har länge varit nyfiken på en sak. Liberalerna är och har alltid varit ett EU-vänligt parti, med EU i fokus.

Nu kan vi se att EU helt saknar förmåga att lösa en sådan här situation. EU saknar förmåga att komma överens om en fördelning, ett bra mottagande – den typen av saker. Men EU har lätt att komma överens om restriktioner, om gränserna, om att stänga ute och om att betala pengar till Turkiet. Den typen av saker är lätta. Men när det kommer till kritan, när

det gäller att ge människor asyl, verkar det vara mycket svårt i ett europeiskt sammanhang.

Emma Carlsson Löfdahl talar om att vi måste ha en bättre fördelning. Hur i all världen tror Liberalerna att det ska gå till? Ska vi säga till på skarpen? Vilka verktyg finns i verktygslådan? Det vill jag gärna höra mer om.

Anf. 15 EMMA CARLSSON LÖFDAHL (L) replik:

Herr talman! Det som Christina Höj Larsen säger är helt rätt. Liberalerna är ett EU-vänligt parti. Vi tror på EU-samarbetet. Vi tror på öppna gränser och på ett EU som förenar oss.

I alla samarbeten får man ge och ta. Man får förhandla, och man får hjälpas åt. Vi har länge tryckt på för att alla EU-länder ska ta ansvar. Vi har kommit en bit på vägen. Jag säger inte att vi har nått ända fram. Men jag tror att allt fler EU-länder håller på att vakna upp. De inser att vi måste hjälpas åt att ge skydd åt alla dessa människor som är på flykt från krig och förföljelse.

Anf. 16 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Herr talman! Jag tror att Emma Carlsson Löfdahl ser ett helt annat Europa än vad vi andra ser, måste jag säga. Det som jag ser just nu är inte ett Europa som har kommit en bit på väg, utan jag ser ett Europa där land efter land stänger sina gränser och vägrar att göra någonting av det som man borde göra. Dessutom hjälps man åt att militarisera för att hålla borta flyktingar även vid den yttre gränsen.

Jag har mycket svårt att få det att gå ihop med en tro på öppna gränser. Jag har mycket svårt att få det att gå ihop med det som också har varit en del av Liberalernas identitet när det gäller asylrätt. De här sakerna hänger inte ihop.

EU har ett väldigt välutvecklat system för att hålla medlemsländerna i schack beträffande den ekonomiska politiken. Grekland är ett bra exempel på det. Men EU saknar ju fullständigt förmåga att upprätthålla mänskliga rättigheter och att få länder att hålla fast vid det som de har lovat. Det är det som vi ser nu.

Om en förening inte levererar det som man är överens om, då ska man inte betala medlemsavgiften. Det föreslår vi nu. Vi måste sätta press bakom orden. Jag undrar naturligtvis vad man som liberal känner när det inte blir så som man har kommit överens om i EU-samarbetet. Men jag hoppas att det är så, för det här borde ni aldrig vara nöjda med.

Anf. 17 EMMA CARLSSON LÖFDAHL (L) replik:

Herr talman! Att Liberalerna och Vänsterpartiet har olika syn på vad som händer inom EU och hur det ser ut där är ju inget nytt. Vi har alltid haft olika ingångsvinklar i EU-samarbetet.

Men jag kan hålla med Christina Höj Larsen om att EU emellanåt har dåliga sanktionsmöjligheter för de länder som inte följer det som man har kommit överens om. Jag tror att det bästa sättet att jobba på detta är att fortsätta det europeiska samarbetet och arbeta för att komma framåt.

Vi kommer inte att lyckas bättre om vi lämnar EU och inte är med i EU-samarbetet. När vi är tillsammans och samarbetar, det är då vi har en möjlighet att påverka så att det hela går framåt.

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 4 i betänkandet.

Som flera av debattörerna har sagt här tidigare är detta en lite märklig debatt om budgetpropositionens utgiftsområde 8, Migration. Såväl omvärldsläget som det politiska spelfältet har förändrats radikalt bara under de två månader som har gått sedan partierna lade fram sina budgetar. Det är av naturliga skäl helt nödvändigt att utöver texterna i de dokument som lades fram i september oktober förhålla sig till det som har hänt sedan dess.

Som ny i riksdagens socialförsäkringsutskott och i migrationsfrågorna vill jag börja med att kommentera omvärldsläget.

Det pågår en humanitär kris i världen. Krig, förtryck, islamistiska terrorgrupper och förföljelse av etniska och religiösa grupper gör att människor flyr. Över 60 miljoner människor är i dag på flykt inom och från sitt land. Många söker sin tillflykt till vår kontinent. Den flyktingsituation som Europa nu upplever har inte haft någon motsvarighet sedan andra världskriget.

Sverige har länge varit ett av de länder som de flesta har sökt sig till, och så är det även nu. Aldrig tidigare i modern tid har Sverige tagit emot så många hjälpsökande människor på så kort tid. Vi har tagit ett större ansvar än något annat land i Europa och västvärlden.

Under krisen har vi kunnat se en våg av medmänsklighet i Sverige: socialsekreterare, migrationshandläggare, poliser, pastorer, präster, imamer och frivilliga. Det är många som har visat ett starkt engagemang för att hjälpa människor i nöd. Det fyller oss kristdemokrater med tillförsikt och stärker vår tro på människans inneboende förmåga att göra gott och att bidra till ett gott samhälle. Men, herr talman, dagens situation ställer oss också inför utmaningar som vi ännu inte fullt ut kan bedöma konsekvenserna av.

Kristdemokraternas utgångspunkt är att värna asylrätten. Sverige har ett moraliskt ansvar att hjälpa medmänniskor i nöd. Vi vill också värna öppenheten och den fria rörligheten inom EU. Samtidigt är det ett faktum att de gemensamma principerna för den reglerade migrationen inom EU i princip har satts ut spel. Schengenrådets yttre gränskontroller upprätthålls inte fullt ut. Det sker i princip ingen registrering vid inresa. Flera av de förutsättningar som det svenska asylmottagningssystemet bygger på gäller alltså inte i dag.

Läget i kommunerna är mycket ansträngt. Det råder en akut brist på boendeplatser. Flera myndigheter larmar om en ohållbar arbetssituation. En konsekvens av detta är tyvärr att man nu behöver minska trycket mot Sverige och mot det svenska asylmottagningssystemet genom att få färre att söka sig hit och fler att söka sig till andra EU-länder.

Herr talman! I december förra året föreslog vi kristdemokrater tillfälliga uppehållstillstånd som huvudregel för alla asylsökande, en snabbare avslagsprocess för asylsökande från så kallade säkra länder och lägre etableringsersättning kombinerat med lägre skatt för nyanlända som jobbar. Syftet med dessa förslag var att sänka kostnaderna för det svenska flyktingmottagandet. I dag är läget ett helt annat än vad det var då. Det är självklart att fler åtgärder därför behöver vidtas.

Som det verkar håller de flesta av riksdagens partier med om det. Den uppkomna situationen har gjort att den politiska spelplanen har förändrats ganska radikalt.

I ett första skede gick sex av riksdagens partier – däribland Kristdemokraterna – samman om 21 åtgärder för att förbättra förmågan i det svenska mottagandet av asylsökande, men också för att stärka etableringen av nyanlända. Detta var positivt, men det var fortfarande inte tillräckligt.

Allteftersom situationen förvärrades ytterligare höll regeringen presskonferenser där man berättade att taket för antalet asylsökande som Sverige kan ta emot var nått, varefter man tackade för ordet utan att presentera några ytterligare förslag som svarade mot den problembilden. Det var ett ganska märkligt agerande eftersom det spädde på oron hos allmänheten och känslan som många bär på, att politiken inte är handlingskraftig i en tid som om något kräver just initiativtagande och beslutsamhet.

Nu verkar regeringen ha bytt strategi, och i förra veckan kom så ändå tecken på handlingskraft. Vi från Kristdemokraterna välkomnar det initiativet och delar inriktningen på de förslag som regeringen har presenterat. Vissa åtgärder ligger i linje med det som vi tidigare har lagt fram. Andra förslag går något längre och ytterligare några tycker vi saknas.

Till exempel är det ingen hemlighet att vi från Kristdemokraterna värnar möjligheten till familjeåterförening. Vi tycker att det är märkligt att regeringen lägger fram åtgärder som inskränker den möjligheten före andra angelägna förslag. Exempelvis har vi föreslagit inrättandet av asylansökningsområden eller transitzoner nära de stora gränsövergångarna i syfte att snabba på registrering och beslutsprocesser och förhindra att nyanlända avviker. Vi har också lagt fram förslag för att snabba på och effektivisera avvisningarna av personer som har fått avslag på sina asylansökningar.

Herr talman! Som avslutning vill jag konstatera att långsiktigt kommer frågan om asylsökande till Europa behöva hanteras på Europanivå. Nu behöver vi börja diskutera integration i Sverige på ett helt annat sätt än vad vi har gjort tidigare. Även om det visar sig att de förslag som regeringen har lagt fram för att minska asyltrycket mot Sverige har stor effekt, står vi inför en enorm utmaning på integrationsområdet där stora mått av pragmatism kommer att behövas och där möjligheten att hävda ideologiska principer kommer att vara mycket begränsad.

Anf. 19 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Herr talman! Varje gång som vi har lämnat över samhället till borgerligheten – nu senast under åtta år – lämnar ni tillbaka det i ett ganska skrutigt skick, ömtåligt, sårbart och otryggt. När ni övertar ett stabilt tegelhus lämnar ni ett halmhus tillbaka, ett halmhus som välter vid minsta storm, som välter om det kommer fler flyktingar eller om det blir fler arbetslösa. Det klarar helt enkelt inte förändring.

Om man sänker skatterna med 140 miljarder och låter välfärden blöda vinster varje dag kommer det att hända något med samhället. Det blir inte lika stabilt. Det blir inte lika tåligt. Socialsekreterarna gick på knäna redan före flyktingkatastrofen, för ni lämnade verkligen inget andrum efter er i välfärden. Ändå låtsas ni nu att det är flyktingkatastrofen som på något sätt plötsligt har stjalpt samhället. Det är mycket märkligt.

Socialsekreterare, lärare, poliser, handläggare och människor inom vården kämpar varje dag för att få det hela att fungera, och sedan låtsas ni att ni inte har någon skuld i att halmhuset som ni byggt håller på att blåsa bort.

Min fråga till Aron Modig är: Hur tänker KD förstärka välfärden i framtiden så att vi får ett stabilt samhälle?

Anf. 20 ARON MODIG (KD) replik:

Herr talman! Tack för frågan! Jag måste säga att jag inte ställer upp på den verklighetsbeskrivning som Vänsterpartiet här ger uttryck för. När alliansregeringen för drygt ett år sedan lämnade över makten till den rödgröna regeringen var Sverige i gott skick. Utanförskapet hade minskat, och det gick mer pengar än någonsin tidigare till välfärden. Det går inte att påstå att det var ett svagt Sverige som lämnades över, tvärtom.

Jag har, herr talman, det största förtroende för och känner den största ödmjukhet inför det arbete som socialsekreterarna i Sverige utför och det arbete de står inför. Men jag tycker att det är verklighetsfrånvänt att, som Vänsterpartiet gör, säga att den rådande flyktingsituationen inte har effekt på deras arbetssituation; det gäller egentligen alla myndigheters arbetssituation.

Från Kristdemokraternas sida vill vi för att stärka välfärden fortsätta att föra en politik för att få fler i arbete. Det är så vi kan öka skatteintäkterna till Sverige. Det är så vi helt enkelt får mer pengar att lägga på välfärden och mer utrymme att utveckla kvaliteten i densamma.

Anf. 21 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Herr talman! Det jag säger är inte att flyktinkatastrofen inte skulle ha påverkat vårt samhälle. Det jag säger är att ett halmhus inte är lika stabilt som ett tegelhus. Om man plockar ut så mycket pengar som ni gjorde, Aron Modig, och omfördelar från välfärden, från det gemensamma, till det privata får det konsekvenser, och några av dem ser vi nu.

Men det kommer du aldrig att kunna säga, för varje gång KD får välja mellan socialsekreterare och flådiga badrumsrenoveringar kommer ni att välja det senare. Om ni får välja mellan räntebidrag för dem som redan har och bostadsbyggande väljer ni räntebidraget. Det är väl därför ni också väljer att nu föreslå något så ovärdigt som interneringsläger för människor som väntar på att få söka asyl.

Det måste vara så att ni i valet mellan att förändra och omfördela alltid kommer att välja de välbeställdas sida. Det tycker jag inte är att värna asylrätten.

Anf. 22 ARON MODIG (KD) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är oseriöst av Vänsterpartiet att mena att vi föreslår saker som vi inte föreslår. För att förstärka välfärden kommer vi, när vi får tillfälle att åter vara med och regera Sverige, att fortsätta föra en politik för att få fler i arbete. Det är på det sättet vi kan öka skatteintäkterna och öka möjligheterna att utveckla välfärden.

När alliansregeringen förra året lämnade över makten till den rödgröna regeringen lades det mer pengar på välfärden än någonsin tidigare. Vänsterpartiet har i dag stort inflytande över politiken, för stort. Om de hade fått ännu större inflytande skulle vi ha fått en politik som lett till ännu färre

jobb, ännu sämre ekonomi och ännu sämre möjligheter att utveckla kvaliteten i välfärden. Det skulle inte ge någonting annat än ännu sämre förutsättningar för socialsekreterarna att sköta sitt viktiga arbete.

Anf. 23 CARINA OHLSSON (S):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Herr talman! Sverige har i den värsta flyktingsituationen sedan andra världskriget tagit och tar ett större ansvar än de flesta andra länder i västvärlden. Vårt land värnar den internationella asylrätten. Vi är ett litet land som gör en enorm insats, där människor visar stor solidaritet i en svår tid – varje dag.

Medarbetare på Migrationsverket har jobbat och jobbar dag och natt för att registrera människor, hitta sängplatser och se till att alla får mat för dagen och, naturligtvis, prövar ansökningar. Frivilliga har gjort och gör ovärderliga insatser. Kommuner runt om i landet lyckas på ett fantastiskt sätt få fram tillfälliga boenden, ställer evakueringsplatser till förfogande, tar emot barnen i skolan och mycket mer. Det som har genomförts och genomförs är den största flyktinginsatsen i Sveriges historia.

Efter sommaren har antalet flyktingar som söker sig till Sverige ökat kraftigt, och bara de senaste månaderna har 80 000 personer sökt asyl i Sverige. Av dem är så många barn och unga att det motsvarar över hundra nya skolklasser varje vecka.

Myndigheter och kommuner har nu svårt att klara av ansträngningen. Kommuner lex Sarah-anmäler sig själva för att de inte längre kan sköta sitt mottagande på ett säkert sätt. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap slår larm om att viktiga samhällsfunktioner inte klarar av ansträngningen. Sverige kan tyvärr inte längre garantera tak över huvudet för alla dem som söker sig till vårt land. Det har också hänt att människor tvingats sova utomhus.

Häromdagen kunde vi höra Rädda Barnen larma om att Migrationsverkets mottagningscentral på Malmömässan är hälsofarlig, speciellt för barnen. I det akuta läget används Malmömässan som boende åt uppemot 1 000 flyktingar. Meningen är att de ska vara i lokalerna under mycket kort tid, innan de registreras som asylsökande och slussas vidare, men tiderna har tyvärr blivit längre och längre.

Det är en ohållbar situation både för dem som söker asyl och för personalen i verksamheten. Samtidigt ska kapaciteten i mottagandet förbättras. Många kommunala verksamheter är hårt ansträngda eller står inför stora prövningar. Det gäller bland annat socialtjänsten, skolan och trauma vården. En annan stor utmaning är att möta den snabbt växande befolkningens behov av bostäder. Här krävs fortsatta och ännu större insatser än de som nu är planerade.

Flyktingsituationen behöver hanteras samfällt inom Europeiska unionen, vilket många tagit upp tidigare i debatten. Regeringen kommer därför fortsatt att driva på hårt för ett system där alla länder tar ett gemensamt ansvar för flyktingmottagandet. Regeringen vill också att Dublinförordningen ska göras om och ersättas med ett nytt permanent omfördelnings-system i EU.

Herr talman! Utgångspunkten är att Sverige ska ha en human asylpolitik och vara en fristad för den som flyr undan förföljelse och förtryck. Vi

kan dock konstatera att utvecklingen, som i stor utsträckning styrs av omvärldsfaktorer, kan vara svår att förutse och påverka. Sverige och Europa står mitt i en enorm uppgift att ge människor som flyr från krig, förföljelse och förtryck en trygg tillvaro.

I detta läge, och mot bakgrund av att antalet personer som sökt asyl i Sverige ökat kraftigt, är utmaningen för det svenska asylsystemet mycket stor. Vistelsetiderna i Migrationsverkets anläggningsboende för personer som har beviljats uppehållstillstånd ökar. Det innebär att platser för nya asylsökande inte frigörs, samtidigt som tillströmningen ökar.

I detta allvarliga läge enades regeringen och de fyra borgerliga partierna, genom en överenskommelse i oktober, om nödvändiga insatser för att säkra förmågan i det svenska mottagandet av asylsökande och stärka etableringen av nyanlända. Överenskommelsen berör ett flertal av de frågor som tas upp i de motioner som behandlas i betänkandet.

När det gäller boendeformer för ensamkommande barn, som tas upp i flera motioner, kan utskottet konstatera att regeringen avser att införa en ny placeringsform, så kallat stödboende. I november kom en proposition med förslag till extra ändringsbudget för 2015. Där anvisas medel till kommunerna med 11 miljarder kronor. Merparten tillförs som tillfälligt stöd till kommuner och landsting för att hantera den rådande flyktingsituationen.

Flyktingmottagandet är ett gemensamt ansvar för hela samhället. När alla kommuner tar sitt ansvar blir arbetsmarknadsförutsättningar, befolkningsstorlek, det sammantagna mottagandet och omfattningen av asylsökande mer rättvist och solidariskt. Om detta kommer också en proposition för att förbättra de nyanländas etablering på arbetsmarknaden och i samhällslivet i hela Sverige.

Herr talman! Vi vet alla att situationen för flyktingar diskuteras överallt, och hela samhället är involverat. Medan vi debatterar här har jag en grupp från min hemkommun på besök som jag egentligen skulle ha guidat här i riksdagen. De läser svenska på gymnasiet i min kommun och får just nu här i riksdagen en demokratorientering. I morgon när jag kommer hem ska jag vara med på Sportnatten, som anordnas av bland andra min fotbollsklubb LFK. Dit vet jag att det kommer många flyktingbarn, för det är öppet för alla och utan kostnad. Detta är inte unikt för mig, utan det är så som det ser ut för de flesta i samhället: Man tar en del av ansvaret.

När statsministern var på besök i Skaraborg för några veckor sedan mötte han läkare som arbetade med det som de var utbildade till – turligt nog, får man säga, för det skulle kunna vara mycket bättre etablering på arbetsmarknaden. Men eftersom man har jobbat mycket med detta i Västra Götalandsregionen kan läkarna komma in förhållandevis snabbt på arbetsmarknaden där.

Och det är så det ser ut runt om i Sverige: Alla är och bör vara involverade för att hjälpas åt för att göra vardagen bättre för dem som kommer. Ibland kan det låta som om gränserna är stängda, men i förra veckan anlände 6 100 asylsökande – kvinnor, män, flickor och pojkar. Sverige tar ett stort ansvar, och det tycker vi naturligtvis att vi ska fortsätta att göra.

Anf. 24 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik:

Herr talman! Detta är en lite märklig budgetdiskussion. Vi har en budget som, om man ska raljera lite, är lika aktuell som 2009 års budget. I den

hastigheten tycker jag att vi har passerat hösten. Men den har kompletterats både med överenskommelsen med Alliansen och med ett förslag från regeringen i förra veckan. Vi moderater tror dock inte att detta är tillräckligt, och därför för vi ett resonemang om att vi kanske behöver tolka Dublinförordningen lite striktare. Jag har förstått att regeringen inte riktigt gör den bedömningen.

Min fråga till Carina Ohlsson blir då: När är gränsen nådd? När klarar Sverige inte av anhopningen av asylsökande?

Det har gått ned lite, men den senaste veckan har det i alla fall varit 5 679 personer som kommit. Slår man ut det på ett år blir det 295 000. Vilken bedömning gör ni av när gränsen är nådd?

Och hur kommer detta att påverka vår välfärd? Vi får signaler om brist på behandlingshem och brist på skolplatser. Kommuner och myndigheter vittnar om att de utsätts för ett oerhört tryck. Om ni då inte tycker om den lösning som vi föreslår för när gränsen är nådd, vad är det då ni föreslår?

Anf. 25 CARINA OHLSSON (S) replik:

Herr talman! Tänk om någon kunde svara entydigt om när gränsen är nådd! Jag tycker inte att det finns något svar. Det beror på vilken gräns du menar, Mikael Cederbratt – är det en gräns i antal, handlar det om gränsskydd? Är det gränsen för välfärden för oss i Sverige, eller är det gränsen för hur många EU ska ta emot?

Jag tycker inte att de förslag som har diskuterats den gångna veckan skulle ha kommit tidigare. Nu har myndigheter och kommuner sagt att man inte klarar detta just nu. Jag tycker dock att vi måste göra än mer för att de tillfälliga förslag som vi lägger fram inte ska vara permanenta utan just tillfälliga.

Vi kan göra mycket mer i samhället. Det handlar till exempel om utbildning. Vi har talat om att det är för få lärare. Det skulle behövas fler. Det skulle behövas fler socialsekreterare.

Jag ser alltså inte någon distinkt gräns, utan det kommer att hända saker under tiden som gör att vi kan upprätthålla välfärd, och då ska det gälla välfärd för alla, såväl asylsökande barn som samhället i övrigt.

Anf. 26 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik:

Herr talman! Jag tackar Carina Ohlsson för svaret.

Jag tror att Sverige behöver en paus, både för välfärdens och för mottagningssystemets skull. Jag tolkar Carina Ohlssons svar som att den gränsen inte är nådd. Då blir min fråga igen: När den gränsen är nådd, vad vill ni då föreslå?

De samtal som ledde fram till överenskommelsen i oktober fördes under ganska konstruktiva och bra former. Men de signaler jag får nu om de samtal som åtminstone har pågått – de pågår väl knappt nu – handlar om att man är väldigt låst när det gäller att vara lyhörd för förslag som kommer från dem som är utanför regeringen. Då frågar jag helt enkelt: Är ni beredda att fortsätta att föra samtal med oppositionen?

Anf. 27 CARINA OHLSSON (S) replik:

Herr talman! Tack, Mikael Cederbratt, för frågorna! Jag förstår att det i frågorna också ligger en önskan om att vi ska fortsätta diskutera varandras förslag. Det ska vi naturligtvis göra.

Sedan har jag svårt att diskutera vilken ton som finns i de samtal som förs eftersom jag inte själv har deltagit i de samtalen. Jag tror att inte heller Mikael Cederbratt har gjort det.

Detta är en svår fråga för hela samhället. Som jag tog upp i flera punkter i mitt anförande behöver alla involveras. Då är det klart att man ska titta på alla förslag. Sedan kan det vara en del förslag som man inte tycker är bra, och så kan man förhålla sig antingen man tillhör oppositionen eller regeringen. En del av de förslag som de senaste veckorna har lagts fram av regeringen tror jag att även Moderaterna tycker är bra.

Själva mottagandet är en del, men samtidigt måste man jobba med etablering och involvering i samhället. Det handlar också om utbildning. Detta är viktigt för att man ska känna tillit till att vi klarar av detta tillsammans. Det krävs tillit om man ska göra så mycket man kan. Det finns mycket kvar att göra.

Det skulle också ha varit bra om vi tillsammans hade varit mer förberedda. Flera av talarna här har tagit upp det, och jag håller med. Det kan handla till exempel om att det skulle ha behövts fler personer i välfärden som är utbildade för att möta denna svåra kris och de personer som söker asyl.

Anf. 28 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Herr talman! En hel del av de förslag som nu har kommit från Socialdemokraterna går emot det jag trodde att vi delade, nämligen den internationella solidariteten och insikten om att otrygghet inte kan vara något att bygga en framtid på. Där hade jag tydligen fel.

Jag skulle framför allt vilja prata om id-kravet. När regeringen i nästa vecka kommer att lägga fram förslag om id-krav på tåg och bussar innebär det att ni kommer att neka människor rätten att söka asyl. Det är så det är.

När ni talar om det säger ni att det är för att pressa andra länder att ta emot. Men vi ser nu att Danmark samtidigt förbereder exakt samma sak vid tyska gränsen. Dominoeffekten är igång, och de som kommer att betala priset är människor på flykt. De kommer att behöva anlita smugglare och välja farliga vägar. Vi såg i går rapporter om den första båten med flyktingar över Östersjön.

Det regeringen gör förvärrar på många sätt situationen. Till exempel har regeringen varit tydlig med att man vill att samtliga asylsökande registreras i Malmö. Vi hör från Malmömassan hur dåligt det fungerar. Det är alldeles ovärdigt. Men samtidigt finns det platser i Bromölla, alldeles i närheten. De används inte trots att situationen i Malmö är så otroligt dålig som den är.

Jag undrar såklart: Vad tänker ni som regeringsparti kring detta? De förslag ni kommer med inskränker verkligen asylrätten. Och det ni gör resulterar faktiskt i att detta blir mycket svårare att hantera.

Anf. 29 CARINA OHLSSON (S) replik:

Herr talman! Först måste jag säga till Christina Höj Larsen att de förslag som har lagts fram smärtar mig också. Det beror inte på min egen situation, utan det handlar om det som människor på flykt möter. Jag vill ändå tillstå att jag håller med om detta.

Samtidigt får man rapporter från myndigheter, kommuner och andra om att de inte klarar av den här situationen. Då är det ett försök från regeringen att hitta en balans i detta. Det handlar om att söka samarbete med andra partier och naturligtvis om att ta upp frågan i EU och värna den samtidigt som man ska värna den internationella asylrätten.

Det här är inte enkelt att lösa. På vilket sätt ska vi lösa det? De förslag som kommer i det sammanhanget kommer ur hela sammanhanget. Sedan kan man naturligtvis titta på varje enskilt förslag. Det smärtar mig också att man ska behöva ta till sådana metoder för de enskilda människorna. Det handlar ytterst om de människor som flyr från kris, konflikt och krig.

Samtidigt måste de som kommer mötas av värdighet och ett bra mottagande. Det välfärdssamhälle som vi har, som många har talat om, måste inkludera alla. Det är en balans som måste råda. Det är flera som har talat om situationen för flyktingar i Turkiet, att de inte har rätt och inte har möjlighet till skolgång och så vidare. Vi måste se till att de som kommer till Sverige får ett värdigt och bra mottagande.

När samarbetet inte funkar måste vi peka på det, som Christina Höj Larsen lyfter upp. Det handlar om ankomstkommuner och annat.

Anf. 30 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Herr talman! Jag skulle snarast säga att det som har hänt den senaste tiden förvärrar situationen – ärligt talat. Jag kan inte säga att ett värdigt mottagande är en överfull mässhall i Malmö, där människor sover på betonggolv och inte har tillgång till toaletter. Det är inte det. Och det är resultatet av att ni, Carina Ohlsson, säger: Alla måste söka här.

I stället skulle ni kunna sprida ut mottagandet och prata om hur vi får saker att funka. Om förlossningsvården inte funkar säger vi inte att folk inte får föda. Det är liksom inte så vi brukar lösa välfärdsutmaningar.

Om ni vill prata om hur vi ska få myndigheter, välfärd och alla de viktiga sakerna att funka är ett tips att ni ska söka upp partier som verkligen är intresserade av välfärd och inte bara släppa in borgerlig arbetsmarknadspolitik. Det tror jag skulle vara välbehövligt.

Men jag är väldigt intresserad av att veta: Hur tänker sig Socialdemokraterna att man ska kunna få ett bättre mottagande, där människor inte måste sova på betonggolv? Det här går att lösa. Det finns platser i kommuner alldeles intill. Det måste lösas. Det måste lösas i dag.

Anf. 31 CARINA OHLSSON (S) replik:

Herr talman! Det är klart att det inte är värdigt och inte heller kan vara hälsosamt att leva i den miljön flera dagar i sträck. Om det hade varit en natt eller två nätter hade det varit en annan sak, men det är inte så det ser ut. Det är ett ansvar för oss som politiker. Vi måste hjälpa till att lösa de situationerna.

De här sakerna staplas på varandra. Det gör att man ser att det finns brister i kommunikationen mellan olika aktörer i samhället. Det gäller både myndigheter och kommuner. Kommuner är i det här fallet också myndigheter. Det är detta som vi måste hitta lösningar på. Det är svårt när det kommer 10 000 ena veckan eller 8 000. Den här veckan var det 6 000. Påfrestningarna är väldigt stora för alla samhällsaktörer.

Om jag hade en lösning på detta skulle jag i dag göra så som Christina Höj Larsen önskar. Då skulle jag säga: Gör så här! Men vi tar naturligtvis

med oss de här frågorna. Jag träffar ansvarigt kommunalråd i eftermiddag. Naturligtvis kommer vi att fråga: Hur ska man kunna lösa detta?

Vi hör flera gånger att det finns aktörer som säger: Vi skulle kunna ta emot. Ändå funkar det inte riktigt. Då måste det finnas något i själva kommunikationskedjan som inte riktigt funkar. Vi måste ta bort hindren och skapa möjligheter så att alla som verkligen vill vara med och hjälpa till på ett solidariskt sätt kan göra det. Vi ska naturligtvis även lyssna på Västerpartiets förslag.

Anf. 32 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Herr talman! Det är den här regeringen och till stor del även den förra som har orsakat den situation som vi nu står inför. Detta är någonting som vi skulle ha kunnat förutspå. Vissa av oss har väldigt länge förutspått hur det skulle se ut.

Det är därför glädjande att regeringen nu skärper migrationspolitiken. Det är någonting jag välkomnar. Att man anammar SD-förslag är extra positivt. Men faktum är att regeringen har varit väldigt ansvarslös.

Jag har egentligen en ganska enkel fråga till Carina Ohlsson, som säger sig värna hjälp till flyktingar: Är det rimligt att man tar från biståndsbudgeten för att bekosta uppehälle och annat för en person som har kommit från Danmark eller Tyskland?

Anf. 33 CARINA OHLSSON (S) replik:

Herr talman! Markus Wiechel lägger ansvaret på den förra regeringen och denna regering; det är de som har orsakat situationen. Då har vi helt olika inställning. Varken denna eller den förra regeringen har orsakat att människor är på flykt. Det är krig och konflikter i länder som människor flyr från för sina liv. Det är det som har orsakat situationen. Där verkar vi ha helt olika inställning.

Både den förra regeringen och denna regering värnar asylrätten. När människor flyr från krig och konflikt ska man upprätthålla asylrätten. Då ska vi också göra vårt yttersta för att kunna möta människor som är på flykt undan krig och konflikt.

Sedan är det inte den utgångspunkt som Markus Wiechel har, att vi skulle anamma Sverigedemokraternas synsätt i de här frågorna. Vi har helt andra utgångspunkter. Naturligtvis tycker vi att alla ska välkomnas på lika villkor, och de människor som är här ska inkluderas i samhället. Där ser jag att Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna har helt olika ideologiska synsätt.

Anf. 34 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Herr talman! Om man tittar på förslagen ser man att det är ganska tydligt att vi helt plötsligt faktiskt delar åsikter i vissa frågor. Det är inte mig emot – tvärtom.

Men det är ingen slump att människor väljer just Sverige. Varför har man passerat sju, åtta säkra länder? Jag fick inget svar på frågan om det är rimligt att man tar från biståndsbudgeten för att bekosta uppehälle för en person som har passerat Öresundsbron. För mig är det totalt orimligt att man gör en sådan sak när människor, som vi har hört tidigare i dag, svälter runt om i världen för att det inte finns tillräckligt med stöd till FN:s läger.

Om man nu värnar asylrätten – det gör även Sverigedemokraterna – måste man kanske också värna ett rättssäkert system. Vad gör Carina Ohlsson och Socialdemokraterna för att verkställa avvsningsbeslut? I dag är det tusentals människor som har fått ett avvsningsbeslut som gömmer sig i Sverige. Avser Carina Ohlsson och Socialdemokraterna att försöka se till att de också lämnar vårt land?

Sist men inte minst: Till och med Socialdemokraterna har insett att gränsen sedan länge är nådd i Sverige. Är det inte läge för Sverige att likt Danmark inrätta en aktiv signalpolitik för att minska trycket i Sverige?

Anf. 35 CARINA OHLSSON (S) replik:

Herr talman! Markus Wiechel säger att vi socialdemokrater sedan länge har sett att gränsen är nådd. Nej, det har vi inte alls sett. Vi värnar fortfarande asylrätten.

Markus Wiechel frågar om det är en slump att man ser Sverige som ett bra land. Nej, det är inte någon slump, utan det är för att vi gör ett medvetet ideologiskt och demokratiskt arbete för en rättsstat med en demokratisk värdesyn och ett bra välfärdssystem.

Det är inte någon slump att Sverige ser ut som det gör, utan det är helt medvetet som vi har stått upp för dessa värden, och det ska vi fortsätta att göra. Det är det som kallas god politik.

Anf. 36 ARON MODIG (KD) replik:

Herr talman! Precis som både Carina Ohlsson och flera av debattörerna före mig har talat om har läget kraftigt förändrats under hösten och den senaste tiden. Då kan man tycka att det är rimligt att de politiska partierna svarar upp mot den nya verkligheten med nya politiska förslag.

Vi kristdemokrater har kontinuerligt försökt göra detta. Vi har bland annat föreslagit tillfälliga uppehållstillstånd, ett system med säkra länder, ett etableringsavdrag, asylansökningsområden, att få till stånd snabbare och mer effektiva avvsningsbeslut och att införa en kriskommission för att titta på läget.

Samtidigt har det varit väldigt tyst från regeringen. Som jag sa i mitt anförande har man arrangerat presskonferenser där man har målat upp en väldigt svart problembild, men sedan har man inte kommit med några som helst åtgärder som har svarat upp mot denna problembild. Det är problematiskt, för jag tror att det har spänt på oron hos allmänheten. I stället kom i förra veckan allt på en gång när statsministern och Miljöpartiets språkrör gick fram med kraftiga åtgärder.

Jag vill helt enkelt fråga: Hur ser planen ut framåt? Kommer det att fortsätta att vara på det här sättet, eller kommer regeringen att mer fortlöpande anpassa sin politik när verkligheten förändras?

Anf. 37 CARINA OHLSSON (S) replik:

Herr talman! Jag vet inte riktigt var Aron Modig har befunnit sig den senaste tiden. Som flera har sagt kanske inte siffrorna i betänkandet stämmer med den verklighet som vi kommer att möta nästa år, men det finns dock förslag i det betänkandet som kommer från regeringens proposition.

För en månad sedan antogs 21 punkter, och då var Aron Modigs kristdemokrater med och stod bakom punkterna. Häromveckan har det också

kommit förslag, något som jag och Christina Høj Larsen debatterades alldeles nyss, eftersom Vänsterpartiet tycker att det var för kraftfulla förslag.

Om Aron Modig menar att det inte har kommit några förslag har vi helt olika verklighetsbilder. Sedan kan det vara så att Kristdemokraterna inte fullt ut står bakom de förslag som har lagts fram av regeringen den senaste veckan. Men nog har det kommit förslag.

Ser vi på framtiden kommer vi att få jobba väldigt mycket med den här frågan. Då handlar det även om det som debatterades i går, det vill säga etablering, att verkställa fattade beslut och så vidare.

Det kommer att jobbas med den här frågan hela tiden, och vi kommer nog att mötas både i diskussioner här i talarstolen och också i andra samtal, för den här frågan möter människor varje dag i verkligheten.

Anf. 38 ARON MODIG (KD) replik:

Herr talman! Tack för svaret! Men jag vill nog ändå vidhålla min verklighetsbild. De 21 punkterna som gavs som exempel stod sex partier bakom. Det var ju inte regeringen som kom fram med dessa punkter.

Jag tycker att det är positivt att Carina Ohlsson tar upp det som kommer nu med etablering och integration, för det kommer naturligtvis att bli en fråga här framöver. Det är en större utmaning, vilket jag också tog upp i mitt anförande. Vi har väldigt många personer som har kommit i år men ännu fler som är inskrivna i Migrationsverkets system. När vi ser på hur det ser ut i etableringsuppdraget i dag ser vi att ungefär 50 procent av dem som är inskrivna där max har grundskolekompetens sedan tidigare.

Ska vi klara av den integrationsutmaning som vi står inför, och som vi måste klara av, tror jag att det kommer att behövas fler jobb. Vi ser vad regeringen föreslår på det området. Det är höjning av befintliga skatter, införande av nya skatter, försämrat RUT-avdrag och bostadssubventioner som riskerar att minska byggandet. Och lyssnar man på Christina Høj Larsen från Vänsterpartiet i replikskiftena kommer det inte att bli mindre av den varan framöver.

Kristdemokraterna har föreslagit att man ska inrätta en kriskommission som ska vända på varje sten, både på migrationsområdet och på integrationsområdet. Jag vill därför fråga Carina Ohlsson: När får vi se en sådan kriskommission tillsättas, för det är bråttom? Varje dag som går är en förlorad dag i det skede som vi är i just nu.

Anf. 39 CARINA OHLSSON (S) replik:

Herr talman! Jag är inte säker på att det är fler grupper eller myndigheter som behöver tillsättas för att man ska lösa den här frågan, som är oerhört svår och som alla behöver vara med och engagera sig i. Det kanske handlar om mer av samarbete och mer om att bryta gränser, vilket vi har hört flera ta upp i debatten. Det kan handla om gränser mellan kommuner eller mellan länder, exempelvis. Det kan också handla om gränser mellan myndigheter. Jag är därför inte säker på att man ska bygga upp fler myndigheter, kriskommissioner eller liknande.

Naturligtvis händer det samtidigt en del, och det kommer att hända mer. Det handlar bland annat om satsning på utbildning också när man är asylsökande. Aron Modig tog ju upp att om man inte har en utbildning, kanske inte kan det svenska språket och kanske inte har en grundskoleut-

bildning så är det oerhört viktigt att man direkt får möjlighet att börja studera. Som jag sa guidades det runt en grupp här från gymnasiet som är ensamkommande flyktingbarn och som nu går och läser svenska. Här får de en möjlighet att diskutera demokrati med oss riksdagsledamöter. Så kan hela samhället involveras.

Jag tror att det mer handlar om att bryta gränser än att tillsätta nya grupper. Naturligtvis ska vi också lyssna till varandras förslag, även om man inte kommer att anamma alla – men kanske delar av varandras förslag. Det kan ändå vara mer än vad som har gjorts tidigare. Ingenting ska vara uteslutet, utan samtal ska pågå, och man ska också kunna vrida och vända på de förslag som finns från riksdagen och från andra aktörer.

Anf. 40 MAGDA RASMUSSEN (MP):

Herr talman! Snart lämnar vi en höst bakom oss som kommer att gå till historien och förändra Sverige på många sätt framöver. Trots att vi i vårt land har haft fred i mer än 200 år har vi kanske aldrig någonsin känt krigets brutala närvaro som vi gjort i år. Det är kriget i Syrien som fortsätter att rasa efter flera års pågående konflikter, och det är kriget i Afghanistan, Irak och Eritrea.

Faktum är att aldrig tidigare har vi tagit emot så många som vi har gjort det här året. Det hade inte varit möjligt utan de fantastiska människor i vårt land som har välkomnat människor på centralstationer, som har jobbat på våra myndigheter och slitit dag och natt, som jobbar i våra skolor för att ta emot de barn som kommer, som skänker kläder och leksaker till våra nya medborgare.

Herr talman! Sverige växer just nu. På flera håll runt om i vårt land kommer nya invånare till orter som tidigare har präglats av utflyttning. Där det tidigare har funnits lediga lägenheter är det för första gången bostadskö.

Ett av dessa små samhällen är Kramfors, som ligger i Västernorrlands län. Jag besökte dem för ett litet tag sedan, liksom jag har besökt många andra kommuner runt om i landet för att hämta inspiration till det vi behöver utveckla för att etablera dem som kommer. Där bor ungefär 18 000 människor. Tack vare vad som har hänt under hösten kan invånarna behålla en av sina skolor i stället för att lägga ned den. Den lokala lanthandeln har utökat öppettiderna i stället för att stänga under helgerna. På flera håll i kommunen anordnas olika aktiviteter för att välkomna de nya invånarna. På biblioteket kan man i stället för att låna en bok låna en svensk ny kompis att umgås med. Språkkurser och olika sätt att välkomna människor anordnas för fullt av invånare som aldrig tidigare har jobbat med dessa frågor.

Det gör mig stolt och glad att vi ser detta runt om i Sverige. Oavsett om det görs mycket, och att det kommer att behöva göras ännu mer, måste vi också prata om vad som har hänt den senaste veckan.

Den här hösten har antalet asylsökande ökat kraftigt. På grund av det har regeringen agerat för att skapa ett tillfälligt andrum i systemet för mottagande och för att öka kapaciteten i mottagandet på lång sikt. Samtidigt vet vi att när krig pågår går det inte att skapa andrum. Vi kan inte skapa andrum för de människor som befinner sig på flykt, och vi kan inte skapa andrum för de familjer som i dag splittras.

Miljöpartiet har i regeringen varit tvunget att fatta ett beslut som går emot våra politiska övertygelser. Uppgårelsen om migration är utan tvivel det beslut som har varit tuffast att fatta för vårt parti. Vi är också väl medvetna om de fruktansvärda konsekvenser beslutet får för de individer som berörs. Det handlar om en ökad otrygghet till följd av tillfälliga uppehållstillstånd i stället för permanenta, och det handlar om en mycket dålig tillvaro för de familjer som nu inte kommer att förenas.

Ni kommer aldrig att höra en miljöpartist säga att förslagen är bra. De är inte bra förslag för vårt land, och de är inte bra för de människor som drabbas. De enskilda åtgärderna som föreslås kan helt enkelt inte försvaras i sak. Att vi ändå har gått med på överenskommelsen beror på att vi är helt övertygade om att med det politiska landskap vi har i Sverige i dag hade alternativet varit betydligt sämre.

Det här är förmodligen min sista debatt i och med att jag är ersättare och snart lämnar riksdagen. Men jag har ändå en uppmaning till alla er som är kvar i riksdagen och till alla aktiva politiker som tror på ett öppet Sverige. Vi behöver framöver lägga allt vårt krut på att se till att öka kapaciteten i det svenska mottagandet. Lagen är tillfällig och ska gälla i tre år. Redan efter två år kommer det att vara en avstämningsspunkt. Då ska det inte råda något tvivel över huvud taget om att vi kan lämna lagstiftningen och återgå till den ordning vi har haft där alla människor kan förenas med sin familj och där vi kan ha permanenta uppehållstillstånd som huvudregel.

Jag vill också att vi ska påminna oss själva och varandra om varför vi har gjort denna överenskommelse. Låt oss påminna oss om att de människor som flyr är just människor. De är aldrig stora siffror, och de är inte ett hot mot vårt samhälle. De är människor som behöver en fristad. Den retorik som vissa partier framför i vårt samhälle och runt om i Europa som utmålar människor som ett hot ska vi aldrig acceptera.

Det finns flera saker i budgeten som jag måste kommentera. Det gäller de beslut som ska fattas som trots allt är bra, som är viktiga och som vi behöver mer av. Det handlar till exempel om ett utökat bostadsbyggande. Här behöver mer göras. Det handlar också om pengar till kommuner och civilsamhälle, som har en viktig roll i den etablering som det behövs mer av. Det handlar om ökade schabloner till kommuner och skolor som tar emot asylsökande barn. Det handlar också om att alla kommuner måste ta emot de flyktingar som kommer till vårt land.

Med detta sagt yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 41 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik:

Herr talman! Efter att mitt parti har ingått i underlaget för en alliansregering i åtta år tycker jag att det är ett märkligt uttalande att regeringen har fattat beslutet men att det går emot vad man tycker. Jag hade aldrig uttryckt mig på det sättet.

Det här är min tionde migrationsdebatt. Jag har talat om att det ska vara skillnad på ett ja och ett nej. Jag uppfattar att regeringen också tycker så. Hur tänker Magda Rasmusson göra för att se till att det blir fler återtagandeavtal? Det är en av de viktiga beståndsdelarna för att få ordning och reda på saker och ting. Mest akut är antagligen Afghanistan.

Jag har tittat på förslagen som kom förra veckan på regeringens hemsida. Där står något om skärpta försörjningskrav. Hur är det tänkt att utformas? Har Magda Rasmusson någon inside information?

Anf. 42 MAGDA RASMUSSEN (MP) replik:

Herr talman! Att den första frågan Moderaterna ställer handlar om att göra det ännu svårare för människor att stanna i Sverige är inte jätteförvånande med tanke på den politiska resa som Moderaterna har gjort det senaste året.

Det finns flera saker som regeringen gör. Ett av förslagen ingick i den sexpartiöverenskommelse som vi gemensamt skrev under för drygt en månad sedan och som gäller avvisningsbesluten. Inte är det något som mitt parti hade gått fram med, men vi gjorde överenskommelsen som en del av en kompromiss.

Jag skulle däremot vilja fråga Mikael Cederbratt varför vi bara hör förslag från Moderaterna om att göra det svårare för människor att komma hit. Inte en enda förhandling som jag har suttit i när Moderaterna har varit närvarande har handlat om ett ökat bostadsbyggande, hur vi får en bättre svenskundervisning på våra asylboenden och i sfi-utbildningen eller hur vi kan ta emot fler barn på ett bättre sätt i skolan.

Hur kommer det sig att Moderaterna så ensidigt riktar in sig på att försöka göra det svårare för människor att komma hit i stället för att stå upp för en human flyktingpolitik och göra det möjligt för människor att etablera sig på ett bra sätt i Sverige?

Anf. 43 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik:

Herr talman! Jag vill påstå att vi har drivit integrationsfrågor intensivt. Vår främsta företrädare Elisabeth Svantesson hade nog reagerat lite mer än jag mot uttalandet att vi inte engagerar oss i de frågorna. Där vill jag påstå att Magda Rasmusson har fel.

Sedan var det en kommentar om att det skulle bli svårare att stanna kvar i Sverige. Jag tolkar Magda Rasmusson så att det inte ska vara någon skillnad på ett ja och ett nej. Om man har fått ett nej har man inte uppfyllt de kriterier som finns för att få begära skydd och få stanna. Ska jag tolka Magda Rasmussons uttalande som att ni inte ställer upp på att det ska vara skillnad på ett ja och ett nej?

Jag fick faktiskt inte svar på någon av de frågor jag ställde. Jag tror ändå att det var utgångspunkten eftersom jag fick möjlighet att ställa frågor. Det är fritt att återkomma i nästa replik.

Apropå vilka som inte har rätt att stanna finns 22 000 personer, eller ärenden, överlämnade till polisen för att de inte frivilligt har lämnat landet som lagen föreskriver. Ett av de viktigaste verktygen när det gäller att hitta dem som inte har rätt att vara här är inre utlänningskontroll. Jag anser att den är viktig. Anser Magda Rasmusson att inre utlänningskontroll är viktig?

Anf. 44 MAGDA RASMUSSEN (MP) replik:

Herr talman! Om Mikael Cederbratt frågar de människor som utvisas från Sverige kommer han att få höra att det är stor skillnad på att få ett ja eller ett nej i dag. Att leva som papperslös med ett avvisningsbeslut är inte

en lätt tillvaro. Det är skillnad, och det ska vara skillnad. Givetvis är det så.

Om du sätter dig in i sexpartiöverenskommelsen som jag nämnde, Mikael Cederbratt, kommer du att se förslag som berör detta även där.

Jag kan inte undvika att återigen kommentera den, tycker jag, tråkiga utveckling som vi har sett i det moderata partiet. För inte mer än drygt ett år sedan hade det en partiledare, Fredrik Reinfeldt, som var tydlig med sina åsikter om asylrätten och vad det betyder för Sverige att vara ett öppet land. Nu tycker jag mig se ett moderat parti som lägger mer fokus på att endast lägga fram förslag som syftar till att minska antalet människor som kommer till Sverige men som inte kommer med förslag för att bygga upp kapaciteten.

Jag tror att vårt samhälles viktigaste utmaning de närmaste åren kommer att vara det senare – att se till att vi kan ha ett stort mottagningssystem som tar emot de människor som är på flykt i världen i dag. Jag hoppas att de krafter inom ditt parti som står för det ska bli starkare.

(forts. § 5)

Prot. 2015/16:38

3 december

Migration

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.50 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

§ 4 Frågestund

Frågestund

Anf. 45 TALMANNEN:

Jag hälsar statsråden välkomna. Frågor besvaras av klimat- och miljöminister Åsa Romson, försvarsminister Peter Hultqvist, statsrådet Isabella Lövin, statsrådet Anna Johansson och närings- och innovationsminister Mikael Damberg.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Klimat- och miljöminister Åsa Romson besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Återvändande terrorister

Anf. 46 BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Säkerhetspolisen ändrade för en kort tid sedan bedömningen av risken för ett terrorattentat i Sverige och höjde nivån till den näst högsta. Allvaret i Europa blev tydligt i samband med situationen i Paris nyligen.

Säkerhetspolisen bedömer att ungefär 300 personer har rest från Sverige för att delta i IS terroristverksamhet i Syrien. Av dem har 40 dött, och 130–140 personer har återvänt till Sverige efter sådana terroristresor. Utöver att de kan ha begått allvarliga brott utomlands kan de också ha skaffat sig förmåga och fått i uppdrag att begå attentat i Sverige och i Europa.

Jag frågar därför statsrådet Åsa Romson: Vilka konkreta åtgärder är regeringen beredd att vidta för att säkerställa att personer som har återvänt till Sverige efter att ha deltagit i IS verksamhet får stå till svars för sina handlingar och brott som de har begått? Vilka verktyg anser regeringen att säkerhetspolis och polismyndighet behöver för att klara uppgiften?

Anf. 47 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Jag tackar Beatrice Ask för en fråga i ett angeläget ämne. Regeringen delar oron över att vi har ett ökat antal som återvänder efter att ha deltagit i troliga terroristhandlingar. Det vore självklart bra att kunna lagföra dem i Sverige. Det vore bra för det preventiva arbetet mot terrorism och viktigt för samhället i ett preventivt syfte.

Liksom otaliga debatter i kammaren under året har visat kräver detta delvis ny lagstiftning. Den är på väg. Regeringen avser att kriminalisera att ta emot i terroristutbildning och att resa i avsikt att begå eller förbereda terroristbrott eller ta emot terroristutbildning.

Detta har varit föremål för en utredning. Utredningens förslag remitteras nu, och regeringen hoppas bli klar med sitt förslag före jul.

Anf. 48 BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Det är utmärkt att regeringen är beredd att lägga fram förslag om en kriminalisering av terroristresorna. Men för att den lagstiftningen ska kunna göra nytta måste man kunna utreda brotten. Polisen är helt beroende av att kunna följa kommunikationen och ta reda på vad som händer över landsgränserna. Man har begärt att få rätt till signalspaning också under förundersökningar och att få möjlighet att använda hemlig dataavläsning. Det är de två konkreta verktyg som polisen anser nödvändiga.

Vad är regeringens inställning till detta?

Anf. 49 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Beatrice Ask har säkert hört ansvarig minister lägga ut texten om detta ganska mycket, för det är inga lätta frågor. Det blir en del svåra avvägningar mellan betydelsen av detta för den svenska signalspaningen och den viktiga information vi får genom dessa kanaler om planeringen och utförandet av dessa oerhört allvarliga brott. Vad skulle det betyda om man fortsätter med det inom ramen för förundersökningar?

Jag vet att det pågår en del tankearbete men att det inte hittills har gått att hitta någon bra lösning på det. Det är i alla fall den information jag har fått av ansvarig minister när jag följt dessa frågor. Önskas ett mer detaljerat svar kan fler frågor givetvis ställas till Anders Ygeman.

Vad gäller ytterligare hemlig dataavläsning är regeringens ambition att kunna komma vidare. Har domstolarna fastställt att något behöver avlyssnas men det inte går av rent tekniska skäl ska det lösas.

Anf. 50 RUNAR FILPER (SD):

Herr talman! Min fråga ställs till miljöministern.

På tisdagens utskottssammanträde fick vi information från Miljö- och energidepartementet och Naturvårdsverket. Departementet menade bland annat att den tidigare beslutsgången med jaktbeslut av statliga myndigheter som ständigt överklagas av små miljöorganisationer inte kan sägas ha försvårat eller förhindrat vargjakt.

Det är ytterst märkligt att ett förhållande försvaras så till den milda grad att ett riksdagsbeslut med myndighetsbeslut om vargjakt inte ses som ett problem.

Sverigedemokraterna tycker att det är märkligt att regeringen aktualiserar att återgå till att överprövning ska ske i förvaltningsdomstol och inte på Naturvårdsverket som nu, särskilt när Högsta förvaltningsdomstolen håller på att pröva just denna fråga. Genom den tidigare beslutsprocessen stoppades ju vargjakt under flera år, 2012, 2013 och 2014.

Hur ser ministern och regeringen på att den nödvändiga vargjakten förhindras när myndighetsbeslut överklagas och förhållas av små miljöorganisationer?

Anf. 51 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Frågan aktualiseras ur rättssäkerhetssynvinkel och utifrån att de beslut som fattas av förvaltningar och myndigheter i Sverige ska kunna prövas rättsligt för att man ska säkerställa att besluten är riktiga. I grunden handlar det om att vi ska fatta rätt och bra beslut i de svenska myndigheterna och förvaltningarna och att det ska styras från Sveriges riksdag genom att det fattas lagenliga beslut.

Jag vet inte om ledamoten satt i riksdagen under förra mandatperioden, men det gjorde jag. Då var det ingen debatt om att det var en avgörande punkt i rovdjurspropositionen att det som en följdkonsekvens av delegeringen av vargjaktsbeslut inte skulle gå att pröva detta på sedvanligt sätt. Det är en rättssäkerhetsprincip som Sverige har anslutit sig till både internationellt och genom EU-konventioner.

Detta är under utredning. Det finns ett utredningsförslag, och regeringen avser att gå vidare med utredningens förslag.

Anf. 52 RUNAR FILPER (SD):

Herr talman! Naturvårdsverket offentliggjorde under måndagen sin utredning *Analys och redovisning av hur socioekonomin påverkas av en vargpopulation som har gynnsam bevarandestatus i Sverige*.

Här menar man att ingen omfattande ekonomisk påverkan av varg finns på verksamheter och näringar. Har Naturvårdsverket, liksom regeringen, helt tappat kontakten med den verklighet som många i dessa områden lever i?

Verkligheten är att människor uttrycker oro och besvikelse över försämrad livskvalitet med ständig oro för sina tamdjurs, jakthundars och barns säkerhet ute i de revirtäta länen.

Landsbygdsbefolkningens känslor och upplevelser, rekreationsvärde av jakt och värdeminskning av fastigheter och jakträtter verkar sakna värde i Naturvårdsverkets analytiska redovisning.

Vi vill lyfta av Naturvårdsverket detta ansvar och i stället lägga det på en renodlad myndighet för jakt- och viltfrågor. Det skulle tillföra en landsbygdsförankring och ge en myndighetsutövning som håller ihop Sverige. Sverigedemokraterna ser en ny jaktmyndighet som en del i denna strategi. Varför tar inte regeringen hänsyn till tidigare fattade riksdagsbeslut?

Anf. 53 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Det var snarare en fråga till Naturvårdsverket om en precisering och ytterligare fördjupning av bakgrunden till de slutsatser som Naturvårdsverket drar.

Enligt den korta redovisning av rapporten som jag har hunnit ta del av handlar det om att det ur ett makroperspektiv inte går att knyta någon negativ utveckling av landsbygdsnäringarna till den ökade rovdjurspopulationen. Snarare har vissa specifika näringar vuxit till följd av detta, inte minst inom turismsektorn.

Dock förnekas inte eller förminskas den enskilda problematik som finns i varje ärende som handlar om att rovdjur kan komma i svår eller till och med dödlig konflikt med husdjur och tamboskap.

Regeringen bedriver därför en rovdjurspolitik som ska värna om att minska dessa konfliktrisker, sett till att Sverige nu har en större rovdjurspopulation.

Förhandlingarna om avgasutsläpp från bilar

Anf. 54 KRISTINA YNGWE (C):

Herr talman! Även jag har en fråga till miljöminister Åsa Romson.

Under hösten har man på EU-nivå arbetat med så kallade konformitetsvärden för avgaskrav på bilar och när de ska införas. Kommissionen lade fram ett förslag till en teknisk kommitté bestående av experter från medlemsländerna. I kommittén ingick även experter från Sverige.

Sedan beslutet fattades i den tekniska kommittén har det kommit ganska många olika bud om vilken linje Sverige drev i dessa förhandlingar.

Miljöministern har sagt en siffra, experterna har sagt en annan och regeringen har sagt att experterna har agerat på eget bevåg, medan experterna själva menar att instruktionerna har kommit från Miljödepartementet.

Nu när vi har ansvarig minister på plats vill jag gärna fråga om hon en gång för alla skulle kunna klargöra vilken linje Sverige har drivit i förhandlingarna, på vems uppdrag experterna agerade och varför Sverige drev den linje man gjorde.

Anf. 55 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Det har varit en oerhört angelägen fråga att EU får en bättre avgasregleringsordning. Det ska inte vara som i dag när fordon och bilar bara testas mot en teoretisk körcykel, utan det ska vara en mer verklighetsbaserad ordning.

Sverige har haft detta krav och varit påskyndare av dessa regler inom EU under lång tid. Jag har själv skrivit otaliga brev tillsammans med bland andra den holländska ministern, och en del andra har tagit upp frågan med

kommissionärer och sagt att vi behöver få en bättre ordning, sett till helheten.

Vi måste få på plats en cykel som testar mot mer verklig körning, inte minst kallkörning, som är viktig för vårt land. Vi baserar det på de mätningar som vi har gjort i Sverige under lång tid och där vi har sett ganska stora avvikelser jämfört med de verkliga utsläppen.

Det är därför välkommet för EU i stort att de beslut som hittills har fattats har gått i riktning mot att få på plats en körcykel. Man tar inte alla steg på en gång, men väsentliga steg kommer på plats redan i september 2017.

Det har varit viktigt för Sverige att de första stegen kommer igång 2017. Sedan ska vi ta ytterligare steg för att minska utsläppen i Sverige.

Anf. 56 KRISTINA YNGWE (C):

Herr talman! Eftersom ministern inte riktigt ville berätta vilken linje Sverige har drivit kan jag berätta att enligt de siffror som presenterades i dag i Expressen har Sverige haft en linje på 150 procent över gränsvärdet medan kommissionens förslag var 110 procent.

Sverige har alltså drivit en betydligt mindre ambitiös linje. Ministern har påstått att Sverige varit pådrivande i att få så ambitiösa gränsvärden som möjligt, men tyvärr visar detta på något annat.

Det är lite problematiskt att man inte riktigt har fått klarhet i vad regeringen har drivit och att den har haft väldigt oambitiösa nivåer. Det är problematiskt för att man undrar om det finns fler områden där Miljödepartementet visar en agenda utåt men driver på för mindre ambitiösa agendor i det verkliga arbetet. Det är också problematiskt ur miljösynpunkt.

Jag undrar: På vilket sätt når Sveriges agerande i kommittén för motorfordon upp till klimat- och miljöministrarnas ambitioner om en förbättrad luftkvalitet för bättre hälsa och miljö?

Anf. 57 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Jag upprepar det jag sa tidigare, nämligen att det är välkommet att EU från september 2017 får en körcykel där man måste komplettera med körcyklar av mer verklighetsbaserad natur. Det har Sverige varit pådrivande i.

Vi har andra krav i reformeringen, nämligen att man ska ha fler oberoende aktörer som verifierar, och det finns ett antal ytterligare krav på att kommissionen ska agera för att detta ska komma på plats.

I den tekniska kommittén deltog även experter från Sverige för att komma överens om vad som är tekniskt möjligt, i vilka steg och hur. Det är helt riktigt att de olika länderna kom med olika tekniska bedömningar av vad som är möjligt och när.

I det första steget trodde Sverige att det inte var tekniskt möjligt att komma så långt som kommissionen sa, men i senare steg ville Sverige få ännu hårdare och skarpare värden på plats.

Det var en förhandling mellan de tekniska experterna i kommittén om vad som är möjligt att gå fram med. För Sveriges regering var det viktigt att man kom fram till ett beslut.

Anf. 58 JOHAN BÜSER (S):

Herr talman! Också min fråga går till klimat- och miljöminister Åsa Romson.

I måndags började klimatmötet i Paris, och det är många politiker och tjänstemän på plats eller som kommer att resa dit i hopp om att vi ska få till stånd ett kraftigt och bindande klimatavtal.

Men redan för drygt en månad sedan, det vill säga den 30 oktober, presenterade FN:s klimatkonvention en rapport som sammanfattar de frivilliga åtaganden som länderna och parterna har lämnat in inför mötet. Man hade räknat ihop att utsläppen kommer att fortsätta att öka och att vi går mot en ökning av jordens medeltemperatur med 3 grader.

Min fråga till statsrådet Romson är: Tror du att världen efter Parismötet kan ta ytterligare steg och uppfylla ytterligare åtaganden så att vi kan nå tvågradersmålet?

Anf. 59 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Det är den ödesfråga som vi är många som åker till klimattoppmötet för att se till att vi hittar lösningar på. Jag är väldigt glad över att det är flera ledamöter som också kommer med för att kunna påverka på plats, för påverkan är långt ifrån ämnat endast för regeringar. Vi har starkt stöd från svenska företag, kommuner och regioner som ligger på i dessa frågor.

Jag tror att den svenska debatten har varit tydlig med att det inte räcker med att slutföra ett paket i Paris och säga: Det här är lösningen. Klimatmötet i Paris måste forma ett avtal som är dynamiskt i den meningen att det säkrar de första stegen.

Det är bara en handfull länder på jorden som ännu inte har lämnat in sina klimatåtaganden, och man måste säkra en process där dessa länder kommer tillbaka och säger: Okej, vi kan göra mer. Att göra detta vart femte år blir faktiskt det viktigaste utfallet av klimattoppmötet.

Anf. 60 JOHAN BÜSER (S):

Herr talman! Jag tackar för svaret.

Det är inte bara i Paris som vi kommer att ta ansvar för klimatet utan också här på hemmaplan. Inom kort kommer riksdagen att fatta beslut om en budget för det så kallade Klimatklivet. Det är 600 miljoner som ska finansiera olika lokala klimatprojekt.

Redan i vårändringsbudgeten fattade vi beslut om medel, 125 miljoner kronor. Kritiken från borgerligt håll lät inte vänta på sig. Det har ifrågasatts hur pengarna ska kunna komma ut och om det kommer att finnas tillräckligt med projekt så att man kan söka i den omfattningen.

Min fråga handlar om en uppdatering av läget: Hur har det gått med ansökningarna, och hur ser processen för Klimatklivet ut?

Anf. 61 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Precis som ledamoten pekar på sker klimatarbetet inte på toppmötet, utan det sker hemma – i företag och regioner och i hur vi som

lagstiftare och regeringen bygger Sverige i framtiden, precis som vi kan ställa krav på andra länder att de ska minska sina utsläpp.

En viktig komponent för att få hela Sverige att jobba med klimatarbete är att staten kan gå in med medfinansiering och samarbeta kring att skala upp lyckade klimatprojekt.

Vi behöver gå framåt snabbare, det ser vi inte minst på klimattoppmötet. Alla länder behöver jobba med en starkare agenda. För att skala upp kommunernas, regionernas, företagens och bostadsrättsföreningarnas planer för att minska utsläppen måste vi vara med och finansiera en del.

Det har varit väldigt lyckat. Hittills är det många som har sökt pengar, och vi kommer att få mycket klimatnytta i Sverige för dessa pengar. Det är medfinansiering som också andra aktörer finansierar.

Flyktingmottagandet och biståndet

Anf. 62 SOFIA ARKELSTEN (M):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Isabella Lövin.

Äntligen kom beskedet att den rödgröna regeringen internt har nått en överenskommelse. Regeringen kommer att avräkna ungefär en tredjedel av biståndet till flyktingmottagande. Det har varit stor oro om vad som gäller, och det har varit en knepig budgetbehandling i utskottet.

Regeringspartiernas interna överenskommelse med varandra gäller bara för 2016, alltså nästa år. Längre kunde de inte komma överens.

Min fråga är: Vad händer sedan, finns det någon plan?

Anf. 63 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Jag tackar Sofia Arkelsten för frågan.

Det är glädjande att även Moderaterna tycker att det är bra att vi nu sätter en gräns för avräkningarna. Miljöpartiet och Socialdemokraterna har kommit överens om att frångå den modell som hittills har använts, med en schablon för att räkna av första året för flyktingmottagandet.

I den extrema situation vi nu befinner oss i med 60 miljoner människor på flykt i världen och en aldrig tidigare skådad inströmning av flyktingar även till Sverige ser vi inte att det är hållbart att fortsätta att räkna av per automatik från biståndet. Då skulle biståndet i princip halveras eller mer än halveras i biståndsbudgeten, så som prognoserna ser ut i dag för 2016.

Vi har därför kommit överens om att begränsa flyktingavräkningarna för nästa år till 30 procent, utifall att det kommer så många som vi förväntar oss.

Anf. 64 SOFIA ARKELSTEN (M):

Herr talman! Jag noterar att jag inte fick svar på vad som kommer att hända efter 2016. Jag konstaterar att Miljöpartiet var emot avräkningar men alltså har mångdubblat dem, från 8 till ungefär 30 procent.

Regeringen väntar till vårändringsbudgeten med att ge besked om hur detta ska hanteras praktiskt och vad som ska prioriteras bort i biståndet.

Varför bedömdes inte biståndet som viktigt nog att finnas med i den extra ändringsbudget som regeringen lämnade till riksdagen den 12 november?

Anf. 65 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Det var mycket glädjande att vi lyckades undvika ytterligare avräkningar för 2015 i den extra ändringsbudget som lämnades in. Miljöpartiet har mycket riktigt varit motvilligt till att göra de här omfattande avräkningarna från biståndet till flyktingmottagande, och det är en ståndpunkt som vi fortfarande har.

Vi är mycket glada över att vi tillsammans med Socialdemokraterna har fått en överenskommelse om att sätta ett tak för hur mycket som kan räknas av från biståndet för flyktingmottagande. Med viss bedrövelse har vi konstaterat att vi inte har hört motsvarande utfästelse från Moderaterna eller från andra partier i riksdagen om detta.

Jag tycker att det är en viktig princip. Hur det sedan faller ut beror på hur många flyktingar som kommer nästa år, men det vet vi inte. Vi får återkomma till riksdagen om det i vårändringsbudgeten.

Utfasning av miljöskadliga subventioner

Anf. 66 JENS HOLM (V):

Herr talman! Klimatoppmötet i Paris är i full gång. I måndags höll stats- och regeringscheferna sina anföranden. Premiärministern i Tuvalu – ett örike norr om Australien – Enele Sopoaga sa så här:

Vi står vid ruinens brant. Fortsatt temperaturhöjning kommer att innebära det totala slutet för Tuvalu.

Så är det tyvärr för många utvecklingsländer. De drabbas här och nu av våra utsläpp.

Jag tycker att det var bra att statsminister Stefan Löfven tog initiativ till att fasa ut subventioner till fossila energikällor, som han gjorde på ett möte i måndags på klimatoppmötet tillsammans med ett fyrtiotal andra länder.

Jag skulle vilja fråga klimat- och miljöministern: När nu Sverige har gjort det här utspelet om subventioner till fossila energikällor, vilka subventioner till fossila energikällor vill ni fasa ut här i Sverige?

Anf. 67 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Även jag är djupt berörd av vittnesbörden från inte bara Tuvalu utan även andra länder om klimatförändringarna. Det är fruktansvärt. Jag tycker att det är viktigt att ett klimatoppmöte som det som pågår just nu får ta del av det. Där gör Tuvalu och flera andra östater en stark insats, och jag vet att det hölls flera möten där bland annat Stefan Löfven deltog tillsammans med regeringscheferna för dessa länder.

Inte minst är det viktigt att veta vilken skillnad det är om man skulle nå en medeltemperaturökning på enbart 1 ½ grad. Det betyder egentligen skillnaden mellan liv och död för en del av de här nationerna.

Utfasningen av fossila subventioner är en viktig fråga globalt. Sverige jobbar också för det. Det är mycket internationellt och globalt, och även hemmavid tittar vi på det. Framför allt de icke skatterelaterade fossila subventionerna är riktigt skadliga och måste fasas ut.

Anf. 68 JENS HOLM (V):

Herr talman! Jag skulle gärna vilja veta vilka miljöskadliga subventioner som regeringen ämnar fasa ut. Naturvårdsverket har gjort en kartläggning som uppdaterades 2011 över de miljöskadliga subventionerna i Sverige. Om man sammanfattar de subventionerna blir det ungefär 50 miljarder kronor i subventioner till ökade utsläpp, till köttproduktion, till fiskeindustrin, till nedsatt koldioxidskatt för industrin, till ett reseavdrag som gynnar människor i storstäder men inte på landsbygd och så vidare.

Eftersom detta är en så viktig fråga för Sverige också internationellt och vi driver den gentemot andra länder skulle jag vilja fråga klimat- och miljöministern: Borde inte Sverige ha en handlingsplan för att fasa ut våra egna miljöskadliga subventioner? Borde vi inte städa rent framför egen dörr, nu när vi uppmanar andra länder att göra det?

Anf. 69 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Jo, Sverige städar upp framför egen dörr genom att vi är ett av de få länder som bland annat ger ut den typen av rapporter från våra expertmyndigheter, i enlighet med det samarbete som vi har inom OECD, som bedriver ett viktigt internationellt arbete som vi stöder.

Vi har varit initiativtagare till det bredare utpropp som nu bland annat Nya Zeeland och flera av de nordiska länderna har drivit på internationellt, för att säkerställa att man jobbar hårt med att ta bort miljöskadliga subventioner. Vi ser mycket positiva exempel i bland annat Indonesien, där man lyckosamt har kunnat göra en större reform inom ett land som har potentiellt stora problem. Genom att ta bort miljöskadliga subventioner i bränslesektorn kan man faktiskt få resurser för att satsa på klimatarbete.

Vi redovisar mycket tydligt i budgeten – det sker varje år i Sverige, och det är glädjande att det stöds av Vänsterpartiet – hur vi jobbar med detta i Sverige. Där redovisas att det är de icke skatterelaterade fossila subventionerna som är prioriterade. Utöver det gör vi naturligtvis annat. Vi tillsätter till exempel en utredning om flygskatt. Det är ett sätt att komma vidare och tydliggöra att vi har mer att göra.

Den gröna skatteväxlingen

Anf. 70 LARS TYSKLIND (L):

Herr talman! Som grön liberal har också jag en fråga till klimat- och miljöminister Åsa Romson. Det kanske blir lite enkelriktat, men det har möjligen att göra med att klimatförhandlingarna i Paris har påbörjats. Det är helt självklart att globala utmaningar kräver globala lösningar, men jag skulle vilja se kopplingen till den nationella politiken.

Som liberaler anser vi att politikens uppgift är att sätta upp ekonomiska styrmedel som främjar klimatsmarta lösningar i Sverige, så att Sverige även kan vara ett föredöme för andra länder. Då handlar det bland annat om det vi brukar kalla grön skatteväxling, det vill säga sänkt skatt på arbete och företagande, vilket ger utrymme för höjda skatter på miljö- och klimatsidan.

Nu höjs skatten med ungefär 32 miljarder. Det drabbar främst jobb och företagande. Min fråga till ministern är: Vad händer med den gröna skatteväxlingen?

Anf. 71 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Även jag tycker att det är viktigt att koppla ihop internationell politik och nationell, inte minst därför att klimatfrågorna är både nationella och internationella. Det är precis som Lars Tysklind säger: Vi måste driva på ett klimatarbete i Sverige som också kan ge ringar på vattnet i andra länder. Det är bara genom att ta vårt ansvar här hemma som vi med trovärdighet kan säga till andra länder att de ska ta sitt ansvar.

Ett litet exempel är att regeringen försöker se hur vi kan gynna svensk exportindustri genom klimatanpassade reformer. Där finns till exempel framgången hos ett av de svenska storföretagen med att ta fram en elbuss, något som är oerhört intressant inte bara för det svenska bussnätet på orter där man kan få mindre utsläpp utan också i stora länder som Indien, som är en av de aktörer som verkligen måste vändas runt för att vi ska få ett bra, starkt avtal och också minskade utsläpp. Det tycker vi är viktigt.

Jag får återkomma till den gröna skatteväxlingen. Där välkomnar jag de förslag som Liberalerna har talat om beträffande miljöskatter.

Anf. 72 LARS TYSKLIND (L):

Herr talman! Frågan kvarstår om vad som händer med den gröna skatteväxlingen. Jag kan ändå konstatera att vi liberaler tycker att det är självklart att tillväxt, utveckling och marknadsekonomi är centrala delar i klimatarbetet. Från vår sida har vi redan i årets budget lagt fram en del förslag som handlar om differentierade reseavdrag för storstäder och landsbygd, höjda fordonsskatter och kemikalieskatter med mera. Vi har lagt ytterligare förslag som vi har diskuterat på vårt landsmöte.

Vi ser att detta är en framkomlig väg. Men det handlar om ett slags nollsummespel, där det inte bara handlar om att höja skatter rakt över utan också handlar om att vi sänker skatt på jobb och företagande så vi får utrymme att höja miljö- och klimatskatter. Det är väl det som är skatteväxling. Nu handlar det mest bara om skattehöjning.

Frågan är: Vad händer med den gröna skatteväxlingen?

Anf. 73 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! För att riskera att provocera fram en debatt som vi höll här i kammaren väldigt många gånger under förra mandatperioden – om vad som händer med skatteväxlingen – kan vi väl konstatera att den tidigare alliansstyrda regeringen och den nuvarande socialdemokratiska och miljöpartistiska regeringen har olika syn på hur mycket skatter Sverige behöver få in för att upprätthålla en god välfärd och hur bra det är för att stärka Sverige.

Där tror jag egentligen att hela svaret ligger på frågan hur den här regeringen har hanterat att den förra regeringen sänkte skatterna med över 100 miljarder. Det är därifrån det kommer.

Jag välkomnar Liberalernas initiativ till att titta på smarta kemikalieskatter och fordonsskatter inom ett system som bonus–malus. Det är något som behandlas i en utredning som regeringen har tagit initiativ till och kommer att fullfölja.

Men jag sätter ett frågetecken för den nya retorik som Liberalerna har, med tanke på hur bryskt man säger nej till det som verkligen betyder något i klimatsammanhang. Det är skatterna på bensin och diesel, som nu kommer att skrivas upp i enlighet med plånboken.

Anf. 74 ANNA WALLÉN (S):

Herr talman! Jag har en fråga till närings- och innovationsminister Mikael Damberg. Regeringen har satt ett mål om att Sverige ska ha EU:s lägsta arbetslöshet till år 2020. För att nå det målet krävs det en aktiv näringspolitik.

Vi riksdagsledamöter är ofta ute och besöker företag runt om i landet.

Det är ofta två utmaningar eller problem som tas upp och som vi får som medskick till regeringen. Det gäller kompetensförsörjningen och att många företag har svårt att hitta personal med rätt utbildning. Det gäller också tillgången till kapital och till riskkapital.

Det statliga riskkapitalet har fått ganska mycket kritik – med all rätt, skulle jag vilja säga. Det handlar om att det statliga riskkapitalet ofta har kommit in i ett för sent skede. Det handlar om att det har varit spretigt. Det handlar också om att det har varit mycket ineffektivt.

Jag vill fråga närings- och innovationsminister Mikael Damberg vad regeringen avser att göra för att förbättra den statliga riskkapitalförsörjningen.

Anf. 75 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Jag tackar för frågan. Jag delar helt bilden av att detta är två av de stora utmaningar som vi står inför för att klara växande och anställande företag runt om i Sverige. När vi har företag som i dag är i en fas där konjunkturen går mycket bra – vi har över 3 procents tillväxt i svensk ekonomi, vi ser att exporten drar och vi ser att det är ökade problem med brist på arbetskraft inom flera sektorer – blir utbildningspolitiken och matchningspolitiken helt avgörande för att tillgodose dessa företag med arbetskraft, så att de inte tvingas tacka nej till order. Det är också detta som speglas i regeringens budget, där det görs en enorm satsning på utbildning som också länkas till näringslivets behov.

Den andra delen handlar om riskkapitalet. Där har regeringen annonserat att det kommer en proposition i mars nästa år. Det har gjorts en snabbutredning, remissynpunkterna har kommit och nu jobbar vi i Regeringskansliet med att ta fram en proposition för att stöpa om det statliga riskkapitalet för att få mer utväxling av växande företag.

Anf. 76 ANNA WALLÉN (S):

Herr talman! Jag börjar med att be om ursäkt för att jag knappt hann ställa min fråga till närings- och innovationsministern.

Fyra av fem jobb skapas i små och medelstora företag. Därför är tillgången till riskkapital så oerhört viktig för att företag ska kunna starta och kunna skapa fler jobb i Sverige.

Vi har många innovativa personer och företag i Sverige som behöver tillgång till riskkapital i ett tidigt skeende. Det har regeringen antagligen lite lösningar på i den proposition som kommer i början av nästa år.

Jag vill också ställa en annan fråga till närings- och innovationsminister Mikael Damberg. För många av dessa företag är Sverige en för liten marknad. Många av dessa innovativa företag behöver genast ut i stora vida världen. Vad kan regeringen göra för att underlätta denna resa?

Anf. 77 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! När det gäller riskkapital är det helt korrekt att nystartade företag ofta har svårt att få tag i finansiering. Man är inte alltid intresserad av att ge privat kapital i de första faserna när riskerna är mycket stora. Där har staten en specifik roll att kunna gå in tidigt och locka privat kapital för att göra det möjligt för dessa innovationer att blomstra. Här har vi fått kritik tidigare. Nu tar vi ett omtag kring det. Men det handlar inte bara om riskkapital, utan det handlar också om banklån. Sedan finanskrisen har vi sett att det inte minst för små och medelstora företag har blivit mycket svårare och dyrare att låna pengar till vanliga investeringar för att bygga ut sin verksamhet. Detta är också en av de saker som vi räknar med finns med i den proposition om det statliga riskkapitalet och om att utveckla den verksamheten som kommer i mars.

Dessutom har regeringen lagt fram en exportstrategi där vi fokuserar framför allt på att hjälpa små och medelstora företag att ta steget ut på världsmarknaden. Ett exporterande företag är nämligen ett växande företag.

Vattendirektivet och de mindre vattenkraftsproducenterna

Anf. 78 MAGNUS OSCARSSON (KD):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till miljöministern. Under förra veckan hade Kristdemokraterna ett seminarium om vattendirektivet. Med bestörtning fick vi höra många exempel på enskilda dammägare och lantbrukare som drabbas genom att de tvingas betala många miljoner för att ta bort och riva ut väl fungerande sågverk, kvarnar och små vattenkraftverk. Det är livsverk som går till spillo. Vi talar inte om stora statliga elkraftsbolag utan om små enskilda dammägare med begränsade ekonomier.

Min fråga till miljöministern är följande: Tycker miljöministern att det är rimligt att alla kostnader ska läggas på den enskilda privatpersonen i enlighet med detta?

Anf. 79 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Det är ett ganska komplext område som berörs. Vattendirektivet är i sin förlängning ett viktigt direktiv i EU – att alla EU:s medlemsstater jobbar för en god vattenkvalitet. Det är inte minst viktigt i ett land som Sverige som är så vattenrikt. Vår livsmedelsproduktion och vår välfärd i form av rent vatten och ren luft bygger på att vi klarar vattenfrågorna.

Här finns det stora utmaningar. Den utmaning som handlar om det strömmande vattnet gäller den biologiska mångfalden, där många svenska vattendrag är starkt påverkade därför att vi historiskt har haft en stor damm- och kraftverksamhet. Detta måste man kunna modernisera, och man måste kunna ta steg för att göra det.

Jag vet att det finns många som sitter och funderar just på hur dessa steg ska tas och i vilken ordning. Den förra regeringen tog en rad steg genom att ge särskilda direktiv till länsstyrelserna. Detta har utfallit med en viss aktivitet som har rönt stor kritik i dag från Alliansens ledamöter. Regeringen försöker vara lyhörd och hitta lösningar.

Anf. 80 MAGNUS OSCARSSON (KD):

Herr talman! Jag tackar miljöministern för svaret.

Vi fick många frågor på detta seminarium. Det berättades att många av de små vattenkraftverken faktiskt ger mycket energi. Min fråga är då: Är det viktigt för miljöministern? Det borde vara det.

Jag tänker också på alla lantbrukare som har förlorat mycket åkermark som kommer att läggas under vatten. Vad tänker ministern om detta?

Anf. 81 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Det blir lite svårt att gissa sig till den exakta kontexten på detta seminarium. Det låter som ett mycket intressant seminarium. Jag hoppas att Kristdemokraterna kände att de fick sig något till livs.

Jag ska ta upp två saker. När det gäller ägare till små vattenkraftverk ska vi vara tydliga med att de små vattenkraftverken har ringa betydelse för energitillgången och för säker tillgång till god energi i Sverige. De står för några få procent av produktionen. Av energiskäl, och därmed klimat-skäl, har de inte någon stor påverkan. Däremot har de stora kulturella värden. De kan naturligtvis också ha ett substantiellt ekonomiskt värde för den enskilda ägaren. Vattenkraften är i dag den lönsammaste energiproduktionen i Sverige. Därför tvivlar jag inte alls på detta. Det är också därför som jag säger att detta är en problematik som vi måste titta på. Vilka steg ska vi gå framåt i fråga om lagstiftning? Vi kan nämligen inte ha den ordningen i Sverige att vi i alla andra sektorer ställer moderna miljökrav men gör undantag för hela denna sektor.

Det ekonomiska stödet till regionala flygplatser

Anf. 82 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Herr talman! Jag har en fråga till infrastrukturministern gällande flyget och de regionala flygplatserna.

Flyget är en viktig del av vår infrastruktur, och landets regionala flygplatser har under en lång tid stått inför stora utmaningar och gör det fortfarande. Större delen av flygplatserna drivs i dag i icke-statlig regi. De drivs i regional regi, oftast av regioner eller kommuner. Med EU:s nya riktlinjer tillåts inte ekonomiskt stöd om flygplatserna inte uppfattas som tjänster av allmänt ekonomiskt intresse – så kallade SGEI-kriterier ska uppfyllas. Då tillåts stödet.

Detta har man ansökt om, men EU-kommissionen har varit ifrågasättande. Det har också Trafikverket och regeringen varit. Vad gör infrastrukturministern för att säkerställa denna viktiga del av vår infrastruktur, så att vi även i framtiden har väl fungerande regionala flygplatser?

Anf. 83 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag tackar för frågan. Precis som ledamoten säger har regelverket för statsstöd till flygplatser inom EU gjorts om. Just under 2015 är det en övergångsperiod då regelverket går från det som har gällt tidigare till någonting annat. Det har ställt till med en del bekymmer.

Regeringen delar uppfattningen att de lokala och regionala flygplatserna har en mycket viktig funktion i vårt land som har stora avstånd och där behovet av att kunna röra sig är mycket stort. Därför anser vi att det är

viktigt med stödet till dessa flygplatser, så att de ska kunna fortsätta att verka.

Detta stöd ifrågasätts egentligen inte. Vad det handlar om är att anpassa sig till ett nytt regelverk. Från statens sida ligger stödet kvar på samma nivåer som tidigare. Däremot behöver det utrönas att man faktiskt uppfyller EU:s kriterier för att kunna tillhöra denna krets av flygplatser.

Anf. 84 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Herr talman! De statliga flygplatserna berörs inte så mycket av det som pågår, utan det är de regionala flygplatserna som berörs. Utmaningen är givetvis att EU gör en granskning och är kritiskt ifrågasättande, men också att Näringsdepartementet och framför allt Trafikverket tillfälligt stoppade utbetalningar av stöd till vissa flygplatser. Men detta överklagades och man gav med sig för att man hade agerat på ett sätt som man kanske inte skulle ha gjort.

Det är viktigt att regeringen och de svenska myndigheterna i det här läget är med och bedriver ett aktivt lobbyarbete gentemot EU-kommissionen och påvisar att förutsättningarna ser lite olika ut i olika delar av Europa och att det här är en oerhört viktig del av vår infrastruktur. Jag hoppas att ministern fortsätter att göra det, och jag förstår att det är en konflikt mellan de två regeringspartierna om vikten av detta.

Anf. 85 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Nej, i det här fallet finns det faktiskt ingen som helst konflikt vare sig mellan myndigheterna och regeringen eller inom regeringen, utan vad det handlar om här är att de regionala och lokala flygplatserna behöver anpassa sig efter ett regelsystem som EU har för att kunna vara mottagare av ett stöd utan att det blir ett otillåtet statsstöd. Då handlar det bland annat om att man inte ska ha mer än 250 000 passagerare per år och en del andra kriterier som bör vara uppfyllda, och dessa kriterier har delvis förändrats.

Trafikverket är den myndighet som har regeringens uppdrag att betala ut stöden. Det ska ske på ett sätt som säkerställer att en flygplats inte får stöd på felaktiga grunder, för då är det nämligen flygplatsen som drabbas av att bli återbetalningsskyldig. Därför är det väldigt viktigt att säkerställa att man följer de regler som finns.

Trafikverket säger att det här är ett övergående problem. Det uppstår i år eftersom man går från ett regelsystem till ett annat. Men det finns ingen politik alls i detta.

Vapenlagstiftningen

Anf. 86 MAGNUS PERSSON (SD):

Herr talman! Jag skulle vilja ställa min fråga till vice statsminister Åsa Romson.

I november lade EU-kommissionen fram ett skarpt förslag om striktare vapenregler till följd av den senaste tidens terrorhandlingar, ett förslag som innefattar ett förbud mot privat innehav av vissa halvautomatiska jakt- och sportskyttevapen. Skulle detta förslag gå igenom skulle det bli ett dråpslag mot tusentals jägare och sportskyttar i Sverige.

Min fråga är därför ganska enkel: Står regeringen bakom det yttrande som dess företrädare har gjort i EU där man till stora delar ställer sig bakom kommissionens förslag, eller kommer man att ta strid för svenska jägare och sportskyttar?

Prot. 2015/16:38

3 december

Frågestund

Anf. 87 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Regeringen vill ha en tuffare lagstiftning, också i EU, när det gäller vapendirektivet. Men vi vill definitivt att det ska ta hänsyn till förhållandena i medlemsländerna. För svensk del vill vi inte att de ändringar som görs i vapendirektivet ska leda till ett onödigt besvär för svenska jägare, utan vi vill säkerställa att undantaget fortsätter att respekteras. Det är viktigt att få en starkare lagstiftning men naturligtvis också viktigt att den fungerar i praktiken. Då är det ju inte svenska jägares vapen som lagstiftningen riktar in sig på, utan de ska undantas.

Anf. 88 MAGNUS PERSSON (SD):

Herr talman! En kort följdfråga: Tycker vice statsministern att kollektiv bestraffning av laglydiga medborgare är rätt väg att gå i kampen mot terrorismen?

Anf. 89 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Förlåt, jag hörde inte frågan.

(MAGNUS PERSSON (SD): Tycker vice statsministern att kollektiv bestraffning av laglydiga medborgare är rätt väg att gå i kampen mot terrorismen?)

Herr talman! Såklart tycker vi generellt att kollektiv bestraffning inte är någon bra metod, inte i någon del av samhället. Vår uppfattning är att en gemensam tuffare vapenlagstiftning i EU är på sin plats. Men vi ser ingen anledning att för den skull skapa onödigt besvär för svenska jägare.

Jag hoppas att jag var tydlig i mitt svar.

Värdlandsavtalet

Anf. 90 PAULA HOLMQVIST (S):

Herr talman! Min fråga riktas till försvarsminister Peter Hultqvist och gäller det värdlandsavtal som riksdagen ska rösta om nästa år.

Kan det bli så att Sverige i och med värdlandsavtalet blir påtvingat kärnvapen?

Anf. 91 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Tack för frågan! Svaret är nej. Det finns ingen grund för den typen av farhåga eller påstående.

Värdlandsavtalet reglerar tullfrihet, trafikskadelagen, skyddslagen, trafikförsäkringsförordningen, utlänningsförordningen och skyddsförordningen. Det är den typen av regelverk som det handlar om.

Det handlar om att underlätta för den övningsverksamhet som redan pågår och som sker på svensk regerings inbjudan. Allt som sker på svenskt territorium, om värdlandsavtalet också beslutas i riksdagen, kommer att

ske på inbjudan av svensk regering. Det syftar främst till att klara ut övningsverksamheten. I en kris- eller krigssituation har man naturligtvis förberett sig för att ge alternativt ta emot hjälp.

Anf. 92 PAULA HOLMQVIST (S):

Herr talman! Jag tackar försvarsministern för svaret som var väldigt tydligt.

En följdfråga: Vilka fördelar ser försvarsministern med värdlandsavtalet?

Anf. 93 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Jag nämnde inledningsvis att allt detta kommer att underlätta den övningsverksamhet och allt det samarbete som redan pågår. Det är helt enkelt en hel del byråkrati som försvinner. Samtidigt är det något som kan stärka Sverige i en situation av civil eller annan typ av kris att man har hunnit förbereda sig för att hantera en sådan situation. Här handlar det inte bara om att man ska ta emot hjälp, utan det handlar också om att man kan komma att ge hjälp, beroende på vad det handlar om. Vi ska ha dessa dubbla perspektiv när vi betraktar det här.

Vi har i dag ett omfattande samarbete när det gäller övningsverksamhet, och jag tycker inte att det finns anledning att upprätthålla onödig byråkrati kring detta.

Sänkningen av restaurangmomsen

Anf. 94 HANS ROTHENBERG (M):

Herr talman! För snart fyra år sedan införde alliansregeringen en sänkning av restaurangmomsen. Det var för att möta en bransch som hade haft problem med mycket svartarbete och låg lönsamhet. Det fanns en orättvisa i momssatser i livsmedelshandeln.

Nu har Konjunkturinstitutet, nästan fyra år senare, kommit med en utvärdering. Det visar sig att Konjunkturinstitutet bedömer att det blivit ca 6 procent fler anställda inom restaurangbranschen än vad det hade blivit om restaurangmomsen inte hade sänkts. Det motsvarar 6 000 människor. Det här är många som har varit i utanförskap.

Jag skulle vilja fråga näringsministern: Tycker näringsministern i efterhand att det var en bra reform?

Anf. 95 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Först vill jag säga att jag än så länge inte har hunnit läsa den rapport som det hänvisas till. Men jag kan lugna ledamoten med att regeringen har valt att inte förändra restaurangmomsen, eftersom vi ser att det inte vore en adekvat åtgärd i det här läget.

Vi ser en restaurangnäring men också en besöksnäring som växer kraftigt i Sverige. Det är inte bara restaurangnäringen, utan väldigt många delar inom besöksnäringen går väldigt bra i Sverige i dag. Från regeringens sida gör vi också insatser för att ytterligare förstärka den, inte minst genom mer av internationell marknadsföring. Det är en del av en modern exportpolitik att se till att fler människor besöker vårt vackra land, stannar här

och spenderar en del pengar, kanske också på restauranger runt om i Sverige.

Prot. 2015/16:38
3 december

Frågestund

Anf. 96 HANS ROTHENBERG (M):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret.

Vi har också noterat att regeringen inte haft för avsikt att justera restaurangmomsen uppåt.

Konjunkturinstitutet är inte vilken bedömare som helst. Det är en statlig myndighet, och det finns väldigt mycket trovärdighet i det Konjunkturinstitutet säger. Jag rekommenderar ministern att ta del av den fördjupade undersökningen.

Syftet med den här reformen, som ju hängde ihop med andra reformer som regeringen har gjort justeringar i, var framför allt att se till att många människor som hade stått utanför arbetsmarknaden kunde komma in och få arbeta. Det handlar om långtidsarbetslösa, det handlar om människor med utländsk bakgrund och det handlar om människor med lägre utbildning.

När vi nu ser att reformen har gett effekt skulle jag vilja fråga näringsministern: Finns det några fler insatser som regeringen är beredd att göra? Då menar jag riktiga insatser, inte traineejobb och låtsasåtgärder.

Anf. 97 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Bara en reflektion kring den föregående regeringens skattepolitik. Det var ju inte bara den här effekten av den, utan vi ser flera andra effekter.

En effekt var att man lämnade efter sig ett stort budgetunderskott som vi från regeringens sida i dag fortfarande jobbar med att beta av.

En annan effekt var att man gång på gång valde skattesänkningar i stället för investeringar i skolan. Vi ser en väldig utmaning i svensk skola i dag. Svensk skola tappar kunskapsmässigt mest i hela OECD-området.

Regeringen har i stället valt att investera kraftfullt i mer satsningar på lärare, högre löner och tidiga insatser. Vi gör också stora investeringar i bostadsbyggande, och vi ser nu att bostadsbyggandet ökar över hela landet. Vi gör satsningar på till exempel exportpolitiken, som jag nämnde tidigare, för att se till att få fler växande företag. När man gör skattejusteringar är det viktigt att man gör dem ansvarsfullt för att behålla en stark ekonomi, men också för att behålla en hög kvalitet i den offentliga verksamheten, inte minst i svensk skola.

Återvändandeavtal med Afghanistan

Anf. 98 BORIANA ÅBERG (M):

Herr talman! Min fråga går till klimat- och miljöminister Åsa Romson och är av allmänpolitisk karaktär.

Legitimiteten i asylsystemet bygger på att den som har fått avslag också ska lämna landet. Men det fungerar inte alltid i praktiken. Särskilt svårt är det att avvisa personer till Afghanistan, eftersom myndigheterna där inte medverkar i mottagandet av sina egna medborgare.

På fredag kommer Afghanistanens president Ashraf Ghani att träffa statsminister Stefan Löfven. Kommer statsministern att ta upp frågan om ett återvändandeavtal med Afghanistan?

Anf. 99 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Ja, det är en av de frågor som jag har uppfattat finns på agendan. Nu har jag inte fått den exakta agendan. Det är sådant som förändras allteftersom man har kontakt mellan delegationerna. Men det är en av de intressanta frågorna att diskutera, naturligtvis utöver läget i Afghanistan.

Afghanistan är ett land som Sverige har en enormt stor biståndsinsats i. Det är ett land där vi har haft en stark involvering inklusive stöd till den militära närvaron. Vi är väldigt bekymrade över Afghanistanens stabilitet, inte minst för de människor som är där, men också med tanke på de många flyktingar världen över som kommer från Afghanistan och som kanske skulle vilja återvända.

Om människor i Sverige av afghanskt ursprung kan återvända är det väldigt bra. Såvitt jag är informerad är det en av punkterna på agendan.

Anf. 100 BORIANA ÅBERG (M):

Herr talman! Jag tackar miljöministern för svaret. Det låter bra att båda partierna i samarbetsregeringen har diskuterat denna fråga och att miljöministern är informerad om vad samtalen kommer att handla om.

I dag är Afghanistan en av de största mottagarna av svenskt bistånd, som miljöministern påpekade. Fram till 2019 kommer vårt land att bidra med nästan 5 miljarder kronor. Har regeringen några tankar på att villkora detta bistånd med krav på exempelvis lika rättigheter för kvinnorna, bekämpning av korruption och ett bättre mottagande av de ensamkommande ungdomar som inte får asyl i Sverige?

Anf. 101 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Sveriges starka biståndsenagemang i Afghanistan innebär, som jag redogjorde för i mitt förra inlägg, ett arbete för långsiktig stabilitet och utveckling. Sverige är verkligen pådrivande, både genom de insatser som det civila samhället gör och som får stöd från staten och genom de bilaterala relationer som vi har med Afghanistan, i att stärka institutionellt demokratiuppbyggande och inte minst mänskliga rättigheter. Frågar man människor i Sverige vad som är viktigast för att utveckla Afghanistan tror jag att många kommer att svara att det är en jämlik skola där flickorna får rätt till skolgång. Det är också bland annat detta de svenska insatserna prioriterar.

Den andra frågan handlade om ensamkommande flyktingbarn. Det är helt riktigt att många av dem har afghanskt ursprung. Anledningen till att det är många med det ursprunget som nu söker sig till Sverige är inte att de flyr direkt från Afghanistan, utan att de flyr från Mellanöstern, där länder har drivit en politik som antingen stänger dem ute eller skickar dem till Syriens krig.

Anf. 102 JOHAN ANDERSSON (S):

Herr talman! Min fråga vänder sig till statsrådet Anna Johansson.

Det blir alltmer angeläget att minska klimatpåverkan inom transportsektorn. Som ett led i det arbetet är det oerhört angeläget att en större del av transporterna förs över från väg till järnväg. Då är det naturligtvis också oerhört viktigt att man har en stark tilltro till järnvägen. Vi måste kunna lita på att tågen går i tid och att de kommer fram när vi har tänkt att de ska komma fram, det vill säga enligt tidtabell.

De senaste åren har resenärerna dessvärre fått vänja sig vid ganska stora förseningar vintertid, inställda tåg, överfulla perronger med mera. Nu har regeringen lagt till 1,24 miljarder när det gäller underhållsatsningar för 2016. Min konkreta fråga till statsrådet är: På vilket sätt arbetar regeringen för att säkerställa att tågtrafiken kommer att gå i vinter?

Anf. 103 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Det finns egentligen flera delar i frågan. Delvis handlar det om järnvägens skick överlag, och det lämnar en del övrigt att önska. De 1,24 miljarder som nämndes kommer naturligtvis att vara oerhört viktiga för att öka kvaliteten i järnvägsanläggningen och öka tillförlitligheten. Det kommer inte att vara något arbete som kan avslutas väldigt snabbt, utan det kommer att behöva pågå under ganska lång tid.

Men det handlar naturligtvis också om att just inför vintern göra de förberedelser som krävs för att trafiken ska kunna gå så smärtfritt som möjligt. Jag har haft möten med alla delar av järnvägssystemet, det vill säga operatörer, Trafikverket och entreprenörer. De har ett väldigt omfattande förberedelsearbete som också sker i samverkan, och de redogör för många åtgärder som sammantaget gör att jag känner mig relativt trygg med att det åtminstone ska fungera bättre den här vintern än tidigare vintrar.

Anf. 104 JOHAN ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag är nöjd med svaret.

Asylsökandes boendesituation

Anf. 105 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Jag har en fråga till vice statsminister Åsa Romson om boendesituationen för asylsökande.

Det är ett jättehårt tryck nu. Mottagningssystemet står inför enormt stora utmaningar. Bland dem som öppnar asylboenden finns många nya aktörer som kanske inte riktigt har erfarenhet av detta. Det man egentligen har ansvar för är att ge tak över huvudet.

Men nu hör vi rapporter om flera kristna som blir attackerade på boendena. Det här är oacceptabelt. Vi måste ha nolltolerans. På vilket sätt avser statsrådet Åsa Romson att ta tag i den här viktiga frågan?

Anf. 106 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Som Désirée Pethrus säger råder en väldigt allvarlig situation i Sverige just nu när det gäller att tillfredsställa grundläggande behov för de flyktingar och asylsökande som har kommit hit. Där blir naturligtvis boendet en central punkt. Det blir liksom steg ett. Jag vet att Migrationsverket jobbar mer eller mindre dygnet runt för att säkra mat för dagen och tak över huvudet, men också naturligtvis för att säkerställa att det boende man erbjuder är acceptabelt. Man ska inte bara ge tak över huvudet, utan det ska också vara ett ställe där man kan känna trygghet. Detta är en otrolig utmaning när det är fråga om så många människor.

Det är helt oacceptabelt att människor blir attackerade, att det begås våldshandlingar eller att människor känner sig otrygga på de boenden som Migrationsverket har. Jag vet att myndigheten tar detta på fullaste allvar och gör allt för att säkerställa att man har kontroll över situationen.

Anf. 107 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Jag har sett mejlväxling mellan Migrationsverket och olika personer som jobbar med att hjälpa folk på asylboenden. Tyvärr ger Migrationsverket svaret att man inte kan göra någonting. Det finns personer som har gått med asylsökande till polisen och gjort polisanmälningar. Sedan har man fått gå tillbaka för att den asylsökande ska bo tillsammans med en person som sagt sig vilja skära halsen av honom. Om de här rapporterna stämmer måste vi få en lägesbild av hur omfattande det här är och vad som görs för att motverka det. Vi ska inte behöva ha särskilda boenden för kristna och andra för muslimer. Det vore naturligtvis mot hela det svenska systemet med öppenhet och möjlighet för folk att känna att de får skydd när de kommer till Sverige.

Jag skulle vilja höra vice statsministern säga att det verkligen är nolltolerans som gäller och att man kommer att sätta in de resurser som behövs för att motverka en sådan här utveckling. Ingen ska behöva känna sig otrygg.

Anf. 108 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Jag håller helt med om att det är oacceptabelt att människor känner den typen av hot mot sin säkerhet på asylboenden. Jag vet att myndigheten tar det på allvar. Däremot kan jag inte säga att alla handläggare på Migrationsverket i dag har tid att ägna sig åt alla de uppgifter de skulle vilja ägna sig åt. Jag förstår att de inte har det i den här situationen. Det är ett ansvar för regeringen att säkerställa att myndigheten får möjlighet att bättre jobba med sina uppgifter.

Jag tror inte att det var ledamotens vilja att sprida en bild av att vi måste gå mot ett system där man separerar just kristna och muslimer på våra asylboenden. Det är inte där de grundläggande konflikterna finns. Det finns flera enstaka händelser som är mycket allvarliga och där polisen behöver kopplas in på ett seriöst och bra sätt. Man måste ta situationen på allvar på varje plats där det äger rum. Vi ska jobba ännu mer för att det ska göras.

Anf. 109 JESPER SKALBERG KARLSSON (M):

Herr talman! Min fråga går till infrastrukturministern.

Klimatoppmötet i Paris är pågående, och lösningar för att möta klimathotet håller på att mejslas fram. För svensk del är energisektorn välutvecklad. Kärnkraftverk och vattenkraftverk har låg eller ingen klimatpåverkan.

Men på transportsidan har vi fortfarande en lång bit kvar att gå. Skatten på etanol höjs nu i dagarna. Vid årsskiftet blir det 20 000 kronor dyrare att köpa en laddhybrid i Sverige. Det går lite åt andra hållet.

Min fråga till statsrådet blir: Varför vill regeringen bromsa omställningen till en fossilberoende fordonsflotta?

Anf. 110 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Det vill regeringen inte alls. Regeringen vill tvärtom gå fortare fram. Målsättningen är att vi ska ha en fossilberoende fordonsflotta till 2030.

Vi behöver jobba med många olika åtgärder för att nå det målet. Vi behöver minska transportbehovet generellt. Vi behöver se till att de transporter som sker görs på ett så miljövänligt sätt som möjligt. Vi behöver få fler att välja miljövänliga sätt att transportera sig. Vi satte i går igång ett arbete med att ta fram en cykelstrategi som kan ha stor betydelse framför allt i våra städer.

Vi hade i måndags ett möte med många intressenter när det gäller alternativa drivmedel för att se hur vi gemensamt kan gå fram. Staten behöver naturligtvis ta ett visst ansvar. Men vi behöver ha en marknad som tar vid och ser till att det inte bara blir idéer och statliga stöd utan också blir en verklighet av en utbyggnad av alternativa drivmedel. Den utvecklingen är i allra högsta grad på gång.

Anf. 111 JESPER SKALBERG KARLSSON (M):

Herr talman! Jag hör vad statsrådet säger men konstaterar att regeringen i mångt och mycket agerar i motsatt riktning. Pengar till forskning om ren energi tas från befintlig ram utan att ett tillskott egentligen görs. Samtidigt driver regeringen mot EU en linje om mjukare utsläppskrav.

För att knyta an till klimatoppmötet i Paris blir min fråga: Finns det inte en risk att den svenska regeringens inriktning leder till att förtroendet för Sverige som ledande i omställningen urholkas?

Anf. 112 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag skulle nog vilja säga precis tvärtom. Sverige har många tekniska lösningar som elbussar och nya modeller för framdrift i städer som omvärlden tittar på och vill lära av.

Sverige är det land i EU som redan nu har den största andelen av fordonsflottan som drivs på andra sätt än med fossila drivmedel. Vi är långt ifrån nöjda. Men vi ligger redan ganska långt framme. Risken att Sverige skulle uppfattas som bakåtsträvande är väldigt liten.

Vi tittar nu på ett bonus–malus-system som ska göra det mer fördelaktigt att köpa en mindre miljöbelastande bil. Vi höjer bidraget för att köpa en ren elbil när det gäller supermiljöbilpremien.

Vi tittar på en utbyggnad av alternativa drivmedel. Vi tittar på elvägar. Vi har sådana projekt igång. Det pågår en lång rad åtgärder samtidigt på många områden som sammantaget syftar till att nå målet.

Anf. 113 TALMANNEN:

Jag till tacka deltagande statsråd och deltagande ledamöter för dagens frågestund.

§ 5 (forts. från § 3) **Migration** (forts. SFU4)

Anf. 114 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Herr talman! Miljöpartiet har nu fått tampas med ett antal brutna valöften, vilket har irriterat väljare. Det handlar om kolkraft, Förbifart Stockholm, licensjakt på varg med mera.

Någonting som jag tycker är rätt häpnadsväckande är det brutna löftet, om man nu ska kalla det för löfte, om avräkning i biståndsbudgeten. Miljöpartiet kritiserade tidigare det väldigt hårt. Nu är MP-S-regeringen beredd att höja avräkningen till hela 30 procent.

Detta var ett svek som jag personligen tyckte var fruktansvärt att höra. Men sedan fanns det också att annat svek som jag faktiskt blev glad över. Det är den nya migrationspolitiken som Miljöpartiet har gått ut med. Det är naturligtvis inte perfekt, men det är steg i rätt riktning.

Alldeles nyss har vi fått se uppgifter om att regeringen vill stänga Öresundsbron. Är det inte då mer hederligt att bara säga att man vill stänga gränserna?

Anf. 115 MAGDA RASMUSSEN (MP) replik:

Herr talman! Precis som vi skilde oss åt och var varandras motsatser för några veckor sedan och precis som vi har varit det tidigare är vi lika mycket varandras motsatser i dag. Det handlar inte om en omsvängning av Miljöpartiets politik, eller för den delen av regeringens politik. Det handlar om en tillfällig lag i en mycket akut och svår situation.

När det kommer till biståndet har vi i dag en väldigt svår situation där många människor tar sig till vårt land och erbjuds en fristad här. Det ska vi vara väldigt stolta över. Det handlar om en prioritering. Vi måste lägga resurser på detta för att klara av att ge människor tak över huvudet och mat för dagen. Där vet jag att Sverigedemokraterna hellre hade sett att de inte hade kommit hit över huvud taget.

Jag minns en Twitterkonversation vi hade tidigare här under hösten. En av Marcus Wiechels kollegor här i riksdagen blandade ihop att det kom 1 000 personer i veckan med att det kom 1 000 personer om dagen, eller tvärtom. Någonstans sammanfattar det Sverigedemokraternas politik. För Sverigedemokraterna spelar det ingen roll om det kommer 1 000 personer om dagen, 1 000 personer i veckan eller ens 1 000 personer i år eller vartenda år. Skillnaden är att Sverigedemokraterna är emot invandring i

sig. Ni tycker inte att någon ska komma hit och få skydd. Därför går det inte heller stå och påstå att vi på något sätt har närmat oss er.

När det gäller biståndet är jag väldigt glad att regeringen nyligen har presenterat en ganska stor satsning på 800 miljoner mer till biståndet. Det ska gå till UNHCR som vi vet gör ett väldigt viktigt arbete bland annat i Turkiet, Libanon och Jordanien där många flyktingar är just nu men också andra insatser som är väldigt viktiga för att människor inte ska behöva fly i framtiden. Det är helt enkelt förebyggande.

Anf. 116 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Herr talman! Magdalena Rasmusson vet mycket väl att Sverigedemokraterna står för en betydligt mer effektiv biståndspolitik än Miljöpartiet. Hon vet mycket väl att vi i våra förslag lägger mycket mer pengar på riktig flyktinghjälp till människor. Hon vet också mycket väl att vi inte vill stoppa invandringen. Däremot vill vi ha en reglerad invandring som vi har kontroll över.

Problemet är nu att regeringen och även förra regeringen sedan länge har haft en totalt okontrollerad invandring vilket innebär att kostnaderna skenar.

Det här har inneburit att regeringen nu – och vi ser det också för nästkommande år – höjer skatter. Välfärden slås sönder, och kommuner och landsting struntar regeringen fullständigt i på grund av ökade kostnader. Nu kommer regeringen dessutom att låna 10 miljarder för att bekosta någonting som vi sedan länge har varnat för.

Vi har absolut ingenting emot människor från något annat land. Däremot är vi realist. Vi inser att om människor kommer hit som kanske framför allt har svårt att ta sig in på svensk arbetsmarknad behöver man också stötta dem. Det klarar vi inte av i dag.

Det är svenskt välstånd som möjliggör ett effektivt bistånd. Det verkar inte Miljöpartiet riktigt ha brytt sig om.

I ett tidigare replikskifte mellan Magda och någon annan tydliggjorde hon att det ska finnas en skillnad mellan dem som har rätt att vara här och dem som inte har rätt att vara här. Då undrar jag hur Magda kan försvara att tillståndslösa får privilegier som inte ens svenska medborgare har.

Anf. 117 MAGDA RASMUSSON (MP) replik:

Herr talman! Att ni inte skulle ha en annan syn på invandrare har jag lite svårt att förlika mig med, med tanke på den typ av parti som ni var när er partiledare valde att gå med i Sverigedemokraterna 1994. Ni står för en rasistisk ideologi som gör skillnad på människor och som har medlemmar som uttrycker sig på ett sätt som jag aldrig ens skulle kunna drömma om att man talar om sina medmänniskor på. Det talas om gräshoppor, att man förökar sig som kaniner och allt möjligt. Det är en människosyn som jag inte tycker hör hemma i en demokrati över huvud taget. Jag vet att ni gärna vill tvätta bort denna stämpel av er själva, men jag tror inte att ni kommer att lyckas med det. Det finns lite för många enskilda undantag för att man ska kunna undgå att blotta dessa misstag.

I dag har vi människor som lever i vårt land som har fått ett avslagsbeslut och som därmed i laglig mening inte har rätt att vara här. Men det är också människor som har vissa akuta behov. Därför är jag glad över att vi

har haft en ordning där papperslösa kan få tillgång till vård och liknande. Jag ser fram emot att vi kommer att ha det även i framtiden.

Anf. 118 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Herr talman! Nu har EU bestämt att man tänker betala Turkiet för att hålla tillbaka flyktingar. Man betalar alltså en stat som vi vet konsekvent kränker mänskliga rättigheter och där yttrandefriheten egentligen inte finns. Turkiet mördar delar av oppositionen och bombade och mördade den kurdiska befolkningen. Där finns ingen asylrätt, och Turkiet tillåter och ser uppenbarligen mellan fingrarna med att IS handlar med olja. Därmed upprätthåller man också delar av det krig som pågår.

Jag undrar hur Magda ser på detta.

Anf. 119 MAGDA RASMUSSEN (MP) replik:

Herr talman! Jag är väl medveten om de övergrepp som begås i Turkiet. Jag är också medveten om att det är många flyktingar som just nu befinner sig i Turkiet. Det är ungefär 2,2 miljoner syrier, och vi vet att där också finns afghaner. Det är människor som helt enkelt inte har kunnat stanna i sitt hemland.

Det gör också att jag är glad över att vi kan skjuta till medel som går till att hjälpa just de flyktingarna. Det är också det som gör att jag är glad över att vi kommer att ha möjlighet att styra över vad medlen används till.

Detta är ett beslut som fattades ganska nyligen, och därför kommer det att vara jätteviktigt att vi i närtid också bestämmer exakt hur vi ska kunna styra medlen så att de används rätt och kommer flyktingarna till del.

Anf. 120 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Herr talman! Jag tycker att det låter lite naivt. När vi redan nu får rapporter om att människor ska deporteras tillbaka till Syrien har jag lite svårt att se på vilket sätt Miljöpartiet ska kunna gå i god för Erdoğan och ett i grunden fascistiskt styre.

Vad är det vi kommer att få se? Vi ser redan push backs. Vilken typ av permanenta deportationsläger är det vi talar om? Vi har också hört att Erdoğan har talat om att han skulle vilja ha permanenta läger i Syrien, naturligtvis av egna internpolitiska skäl.

Herr talman! Det här är ungefär lika listigt som att sälja vapen till diktaturer, vilket vi tyvärr också gör. Man är med och upprätthåller en våldsspiral. Jag har mycket svårt att förstå hur Miljöpartiet kan gå med på det.

Anf. 121 MAGDA RASMUSSEN (MP) replik:

Herr talman! Jag är den första att erkänna att frågorna är komplexa. Det är inte alltid självklart hur man ska agera i en sådan här situation. Men vi måste samtidigt se att det i Turkiet just nu befinner sig många människor som är flyktingar.

Vi var på en gemensam resa tidigare år i Turkiet och fick se hur man jobbar med flyktingarna. Jag tror att alla som var med på resan insåg att det behöver göras mycket mer. Flyktingarna behöver ha någon typ av plan för sin framtid, helt enkelt. De kan inte bara ha tillfälliga uppehållstillstånd i all evinnerlighet, isoleras i flyktingläger och liknande.

Det är här vi har en möjlighet att påverka detta. Pengarna ska inte betalas ut till Erdoğan privat för att han ska kunna styra dem, utan de ska styras och gå till flyktingarna direkt. Så kan vi se till att hjälpa dessa människor så att barnen får tillgång till skola, till exempel, och att människor får en något så när dräglig tillvaro.

Det kommer att vara Miljöpartiets och även regeringens främsta prioritet: Pengarna ska gå till flyktingarna så att de får en bättre tillvaro.

Anf. 122 ARON MODIG (KD) replik:

Herr talman! Jag vill lyfta fram någonting som jag tycker att Magda Rasmusson gör bra i sitt anförande, till att börja med. Det handlar om att lyfta fram de oerhört viktiga insatser som enskilda handläggare på myndigheter har utfört under hösten och som också ideella organisationer och aktörer av olika slag i samhället har genomfört under hösten. Jag tycker att det är viktigt att göra det.

Det handlar även om det ansvar som vi alla har framöver för att integrationsarbetet ska gå ihop. Det är ett ansvar som ligger på personnivå.

Jag vill ställa en fråga om någonting annat. Det gäller det som Magda Rasmusson ger uttryck för i sitt anförande och även i flera av replikskiftena. Hon tar nästan avstånd från den egna regeringens politik; i alla fall upplever jag det så.

Vi hade en alliansregering i åtta år mellan 2006 och 2014. Kristdemokraterna var ett alltför litet parti under den perioden. Vi tvingades kompromissa ganska mycket, men i alla lägen stod vi upp för den gemensamma politiken. Det var ett givande och ett tagande, så att säga.

Jag tror att det är lite farligt att göra ett sådant öppet avståndstagande från den egna regeringens politik. Jag tror att det bidrar till att regeringen ses som svagare.

Jag vet att Magda Rasmusson kommer att lämna riksdagen, men hon kommer säkert tillbaka framöver. Jag vill ändå fråga: Kommer vi att få se mer av denna typ av avståndstagande från den egna regeringens politik från regeringspartiernas riksdagsgrupper?

Anf. 123 MAGDA RASMUSSON (MP) replik:

Herr talman! Jag får väl börja med att tacka för tipset. Det känns bra att Aron Modig värnar om att regeringen ska verka stark.

Det finns alltid olika typer av beslut. Jag tror att oavsett vilken regering som hade suttit i dag hade det varit svårt för många partier. Anledningen till att jag och många med mig i mitt parti och i flera andra partier anser att det är viktigt att markera att man inte står bakom denna politik och att man egentligen vill se något annat är att jag är rädd för att politiken annars kommer att bli permanent. Vi har ett politiskt landskap i dag där flera partier uttrycker att detta inte ens räcker, utan att man vill göra mer. Jag noterar bland annat att det var Aron Modigs statsministerkandidats första reaktion på detta.

Jag tror att folk i alla partier som inte vill att detta ska vara en lag som permanentas har ett jättestort ansvar att påminna oss om varför vi inte tycker att politiken i sig är bra, utan att den ska vara tillfällig i ett mycket akut och exceptionellt läge.

Anf. 124 ARON MODIG (KD) replik:

Herr talman! Jag förstår vad Magda Rasmusson säger, men jag tycker likväl att det här är problematiskt. Jag skulle gärna se en annan regering i Sverige, men nu har vi den regering vi har. Det är en svår situation nu, och oavsett vilken regering vi har ska den kunna visa handlingskraft. Den handlingskraften tror jag blir försvagad när de egna riksdagsgrupperna går ut och så här öppet protesterar mot regeringens politik.

Jag noterade i Magda Rasmussons anförande att riksdagsledamoten talade om mindre orter där det länge har skett en utflyttning men där det finns bostäder och människor nu bosätter sig. Det är ju bra, men problemet på många av de här ställena är att arbetsmarknaden är ganska svag. Det är ont om jobb.

På orten där jag är uppväxt, Söderhamn i Hälsingland, har det funnits många tomma lägenheter som nu fylls, men arbetsmarknaden är svag. Där ser jag ett problem. Man driver från regeringens sida en integrations- och i grunden jobbfientlig politik med mycket skattehöjningar och mycket nya skatter. Ett av regeringens stödpartier är ju Vänsterpartiet, och det verkar som att varje skatt som går att höja gärna ska höjas, enligt dem. Man vill ha allt, helt enkelt.

Hur är tanken att det här ska gå ihop?

Anf. 125 MAGDA RASMUSSON (MP) replik:

Herr talman! Jag tror att vi alla ska vara ärliga med att vi kommer att behöva göra ett rejält arbete här. Budgeten som lades fram den 21 september kom precis innan vi såg den dramatiska ökningen under hösten, och vi kommer att göra långt fler saker än det som vi har pratat om hittills.

Jag är dock glad över att regeringen redan har gjort mycket. Det handlar till exempel om att vi nu äntligen får ett system där alla kommuner tar ansvar. Det tycker jag är mycket bra. Det handlar om snabbspår som gör att nyanlända med kompetens som vi saknar på svensk arbetsmarknad kan gå in snabbare i arbete. Det handlar om utökad möjlighet för validering för legitimationsyrken. Det handlar också om saker som vi kom överens om med bland annat Kristdemokraterna för drygt en månad sedan, till exempel ett breddat RUT-avdrag, vilket jag tror är viktigt för nyanländas möjligheter och som också kan ses som en företagssatsning.

Sedan har vi givetvis också paket när det gäller utbildning generellt. Vi vet att många som kommer hit kanske faktiskt aldrig har suttit i en skolbänk tidigare. Det är inte helt lätt att lära sig ett nytt språk, speciellt inte om man är lite äldre. Här har nu regeringen sett till att man ska få lära sig svenska från dag ett, och pengar satsas också på sfi-utbildningen.

Det är alltså mycket på gång, men jag tror att det kommer att behöva göras mycket mer. Jag ser också att regeringen har den verklighetsbilden, och jag är övertygad om att alla partier kommer att behöva föra fler samtal om detta.

Jag är mån om att det ska bli bra i slutändan.

Anf. 126 JOHANNA JÖNSSON (C) replik:

Herr talman! Jag är orolig över utvecklingen just nu, och det tror jag att Magda Rasmusson också är. Jag har hört en hel del personer säga att Miljöpartiet har gått med på det här på grund av maktlystnad, att man vill sitta i regeringen och så vidare. Jag tror inte det. Jag tror att Miljöpartiet

på fullaste allvar tror att man har gjort någonting bra, att man har kunnat begränsa det dåliga och bidra till att reducera det negativa genom att gå med på det som regeringen nu föreslår.

Jag bara undrar om man inte borde ta sig en funderare till. För vad är nästa steg? Vi har en migrationsminister som nu säger att antalet måste ned till 1 000 personer i veckan för att det här ska gå. Vad blir då nästa steg? Hur snabbt kommer man att kräva att Öresundsbron ska stängas? Hur snabbt kommer man att kräva direktavvisning vid gränsen? Och vad har Miljöpartiet då varit med om att legitimera?

Jag märker varje dag hur röster tystnar i debatten. Jag ser miljöpartister som tidigare ihärdigt var emot och argumenterade starkt och skarpt nu sitta tysta. Det gör mig orolig och rädd. Jag tror att det är betydligt fler än miljöpartisterna som har tystnat på grund av det som Miljöpartiet nu har gjort i regeringsställning.

Jag bara önskar att Miljöpartiet tar en funderare till. Chansen finns fortfarande att backa. Chansen finns fortfarande att trycka på nej-knappen när det här kommer upp i riksdagen. Vi har alla ett personligt ansvar.

Anf. 127 MAGDA RASMUSSEN (MP) replik:

Herr talman! Jag får börja med att instämna, för jag är också orolig över framtidsutvecklingen. Framför allt är jag kanske inte oroad på grund av Miljöpartiets agerande utan på grund av den politiska verklighet som vi lever i. Precis som jag påpekade för Aron Modig ser jag att vi har flera partier på högerkanten som tycker att det här inte räcker utan vill gå längre. I det läget hade jag inte känt att det varit ansvarsfullt att backa undan från möjligheten att påverka.

Även om jag är exakt lika orolig som Johanna över tystnade röster och över den risk som det alltid finns att man legitimerar förslag som man i grunden är starkt emot noterar jag att Centerpartiet i det här läget inte har sagt någonting om hur man skulle ha agerat om man skulle ha suttit i regering med till exempel Moderaterna. Vi har ett val som kommer snart. Här kommer man att behöva välja en statsministerkandidat, och i dagsläget väljer Moderaterna att driva en linje där man helt vill stänga gränsen. Centerpartiet kommer givetvis också att ställas inför val.

Mitt främsta budskap till Johanna Jönsson och alla andra som vill se en öppen och human politik framöver består av två delar. Jag tror att jag redan har nämnt båda. Den första är att vi fortsätter vara så kreativa vi bara kan för att utöka mottagningskapaciteten så att den här lagen över huvud taget inte har någon chans att bli permanent. Den andra är att vi, precis som Johanna Jönsson dagligen gör – och jag tycker att du gör det väldigt bra – fortsätter att påminna oss om varför det här är fel.

Jag tror att det kommer att vara viktigt att vi har starka röster som står upp för de här frågorna framöver. Jag kan lova att jag kommer att vara en av dem. Jag välkomnar att också centerpartisterna står för en stark röst i den debatten.

Anf. 128 JOHANNA JÖNSSON (C) replik:

Herr talman! Vad som händer i valet 2018 kan vi verkligen bara sia om. Saker förändras otroligt snabbt just nu. Positioner skiftas från dag till dag, och det är helt omöjligt att säga hur man över huvud taget ska komma framåt i olika frågor. Det blir nästan lite konstigt att dra den parallellen i

det här läget. Vi har varit tydliga från Centerpartiets sida med var vi står i den här frågan. Det vet Magda Rasmusson lika väl som jag att vi har varit.

Det som Miljöpartiet nu har valt att göra – det är där vi står, för ni har redan valt det här – är vad vi borde diskutera. Jag anser fortfarande att ni behöver gå hem och fundera ett varv till. Magda Rasmusson har chansen att som sin sista gärning under den här perioden i riksdagen ta ställning, trycka på en annan knapp och visa att det finns en annan väg. Ju fler vi är som argumenterar och visar på den andra vägen, som Miljöpartiet vet finns, desto större är chansen att det är den väg som Sverige kommer att ta, kanske inte nu, men längre fram. Nästa steg kommer annars alldeles oundvikligen att komma. Jag förstår att tanken är att Miljöpartiet kanske har räddat några människor och kanske har skjutit upp utvecklingen med några veckor, men det kommer att ske ändå.

När ska man sätta hämlarna i marken, sätta stopp och säga nej?

Snälla, tänk ett varv till!

Anf. 129 MAGDA RASMUSSEN (MP) replik:

Herr talman! Jag tror inte att Miljöpartiets agerande i det här läget är det som framför allt kommer att se till att vi klarar av den här situationen. Det handlar i stället om att öka kapaciteten i mottagandesystemet.

Jag fortsätter nog ändå vidhålla att det inte går att bortse från den politiska verklighet vi lever i. Det är klart att man alltid kan välja att stå utanför. Man kan välja att säga nej, absolut. Vi hade gjort det ifall vi hade trott att det skulle ha hjälpt flyktingar på väg till Europa just nu. Jag tror inte att det hade hjälpt. Jag kan ärligt erkänna att jag och mitt parti inte tror att det hade hjälpt. I så fall skulle det ha varit ett mycket lättare beslut.

Jag tror att även Johanna Jönsson inser att det inte är så lätt som att vi, om vi bara säger nej, kommer att kunna stoppa något väldigt dåligt. I det här läget behöver alla krafter som vill ha öppenhet, även framöver, fortsätta göra allt som står i vår makt för att riva upp den här tillfälliga lagen i Sverige så snart möjligt. Från vårt håll kommer det att vara i regeringsställning.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 8.)

§ 6 Internationell samverkan

Utrikesutskottets betänkande 2015/16:UU1
Utgiftsområde 5 Internationell samverkan (prop. 2015/16:1 delvis)
föredrogs.

Anf. 130 KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till den moderata reservationen om politikens inriktning.

Sverige ska vara en stark röst för fred, frihet och försoning. Vi ska främja demokrati, mänskliga rättigheter och hållbar utveckling och hävda internationell rätt och jämställdhet. I det läge som vi nu har i världen är det

arbetet viktigare än på många år. Målet är att bidra till att omvandla förtryck till frihet, fattigdom till framsteg och resursslöseri till hållbar utveckling.

Världen är verkligen mer orolig och osäker än på mycket länge. Vi ser alltifrån fruktansvärda terroråd. Vi ser kriget i Syrien och Irak. Vi ser den ryska aggressionen mot Ukraina, och vi ser ökade spänningar i Östersjöområdet. Ett alltmer osäkert närområde ställer stora krav på svensk inrikes- och utrikespolitik. Samtidigt påverkas vår säkerhet också av det som händer långt borta.

Globaliseringen knyter samman det som är nära med det som är avlägset, och förändringarna går allt fortare. Det som en gång var separata områden, som på ett praktiskt sätt kunde etiketteras som försvar, säkerhet, klimat och terror, är numera delar av samma helhet.

Vi ska ha förmågan att förebygga och hantera de kriser vi ställs inför, och vi ska göra det tillsammans med andra. Det kräver att vi för en aktiv och sammanhållen utrikes-, försvars- och säkerhetspolitik som ska syfta till att värna det öppna samhället. Det handlar om grundläggande värderingar som demokrati, frihet, jämställdhet och respekten för mänskliga rättigheter.

Vi ska framför allt fortsätta stödja människor i länder där dessa värden nu är hårt ifrågasatta. Idéer som för bara några år sedan antogs vara på väg att bli allmänt vedertagna i världen – vi såg demokrati och mänskliga rättigheter spridas – är nu hårt ifrågasatta. Det handlar om länder som har auktoritära regimer. Vi ser också våldsbejakande organisationer. Det finns alltså krafter som arbetar mot det som vi vill sprida. Det gör det alltmer angeläget att vi tillsammans med andra hittar svar på hur vi ska möta de utmaningar vi nu står inför.

Det här utgiftsområdet handlar om hur vi samverkar med andra, hur vi arbetar inom ramen för internationella organisationer. Det är framför allt det som ryms inom utgiftsområde 5. Det är också där våra medlemsavgifter och bidrag, både till FN och till andra internationella organisationer, kommer in.

Världssamfundet måste nu samla sig kring kraftfulla åtgärder för att bekämpa Isil, Daish, på plats i Irak och Syrien. Sverige kan och ska hjälpa till i den kampen. För första gången har ett land begärt stöd inom ramen för Lissabonfördraget, enligt artikel 42.7. Vår vilja och förmåga att ge stöd provas alltså i detta nu.

Herr talman! Från den moderata utgångspunkten kan jag se att vi, för att möta inte bara framtidens utmaningar utan även dem som vi står inför precis nu, behöver ett bättre och starkare samarbete inom EU. EU är nu under prövning och har egentligen varit i konstant krishantering sedan finanskrisen kom 2008. Men det är likväl genom samarbete vi kan möta de olika hoten och lösa problemen. Inom utrikespolitikens område behöver EU bli mer aktivt, ha en utrikespolitik som är bättre förankrad och som bedrivs konsekvent.

Jag efterlyser ett större engagemang från regeringen här. Man bör fokusera mer på arbetet inom EU, inte minst inom utrikes- och säkerhetspolitikens område.

FN och FN:s säkerhetsråd har det högsta ansvaret för internationell fred och säkerhet. FN ska även i fortsättningen vara en hörnsten i vår utrikespolitik. FN ska tillsammans med EU, OSSE och andra internationella

organisationer fortsätta att arbeta aktivt för att få stopp på krig och kriser runt om i världen. De ska främja fred, frihet och försoning. Och Sverige ska fortsätta vara redo att delta med militära förmågor i fredsfrämjande insatser som leds av FN, EU eller Nato runt om i världen.

Men inte minst kriget i Syrien har visat att FN:s säkerhetsråd och FN som helhet är i behov av reformer. Det behövs ett bättre fungerande säkerhetsråd som inte förlamas av vetosystemet, som kan ingripa i inomstatliga konflikter och som bättre speglar världen som den ser ut i dag. Vi vill också se ett demokratikrav för medlemskap i rådet för mänskliga rättigheter. Vi ställer krav i FN på att effektivitet, transparens och värderingar ska spela roll. Här har Sverige en bra plattform att stå på. Som en av de största bidragsgivarna kan vi spela en roll när det gäller förändringen av FN.

Vi vill också fortsätta stärka det nordiska samarbetet. Det är inte någon hemlighet att Moderaterna, och numera hela Alliansen, vill att Sverige inte bara ska fördjupa samarbetet med Nato utan också ska titta på hur Sverige kan bli medlem.

Herr talman! Det finns mycket att säga. Men jag avslutar här och yrkar återigen bifall till min reservation.

Anf. 131 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Det är spännande tider, också för en budgetdebatt.

Jag skulle kunna instämma i ganska mycket av det som Karin Enström anförde. Men jag hoppas att Karin Enström också skulle vilja instämma i motion 2015/16:3048 av Johanna Jönsson med flera och hennes yrkande 14. Det är nämligen ett yrkande som jag vill lyfta fram och som jag önskar att kammaren ställer sig bakom. Jag yrkar alltså bifall till Johanna Jönssons yrkande.

Ett land som står rustat när den internationella konkurrensen hårdnar kan inte sluta sig mot omvärlden. Vi lever i en globaliserad värld. Marknader och arbetsmarknader blir alltmer gränslösa. Vårt framtida samhälle behöver formas med vetskapen om att människor inte bor på en plats, eller ens i ett och samma land, under hela livet.

Redan på kort sikt finns det behov av en reforminriktad politik som på ett hållbart sätt kan hantera ökad migration. Totalitära och förtryckande regimer, våldsamma konflikter, terrorism och allvarliga brott mot mänskliga rättigheter gör att 60 miljoner människor är på flykt i världen. Det ställer stora krav, såväl på världssamfundet som på EU och Sverige. Sverige behöver vara en aktiv part i en global strävan efter att minska antalet konflikter och sprida liberala och demokratiska värden globalt.

Det hoppas jag att Karin Enström skulle vilja instämma i.

Anf. 132 KARIN ENSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Det råder ofta stor samsyn mellan de flesta partier om de här frågorna, inte minst i utrikesutskottet och självklart inom Alliansen.

Jag vet inte om det rent formellt hjälper att yrka bifall till en motion i ett replikskifte.

Jag vill verkligen understryka vikten av ett gott samarbete inom ramen för EU men självklart också i andra internationella organisationer när det gäller hur vi ska hantera den enorma utmaningen med det stora antalet flyktingar.

Det är någonting som inte kommer att försvinna. Men jag vill också trycka på att EU måste kunna syssla med andra saker samtidigt.

De andra utmaningarna, som jag beskrev tidigare, har inte försvunnit. Det är naturligt att man har en fråga på agendan som överskuggar allt annat. Men för att detta ska fungera i framtiden borde EU bli mycket bättre på att vara konkurrenskraftig och ha ett väl fungerande utbildningsväsen. EU måste också bli bättre på att skapa lagliga vägar för arbetskraftsinvandring, cirkulär migration och sådant som inte är direkt kopplat till flyktingar eller migration som är ett resultat av krig och konflikter.

Anf. 133 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Tack, Karin Enström, för kommentarerna!

Jag vill bara understryka vikten av att Sverige är ett föredöme på miljöområdet och genom konkreta styrmedel visar att ekonomisk tillväxt, innovation och entreprenörskap går hand i hand med minskade utsläpp, minskade utsläpp av gifter samt ekologisk balans. Det är inte minst viktigt i den period som vi nu befinner oss i, herr talman, med Paristoppmötet som vi hoppas ska leda till ett avtal innan det ringer i klockan.

Detta är en viktig politik för att skapa välfärd och trygghet för alla i hela landet. Vi hade velat ha en annan budget och vi hade andra siffror när det gällde internationell samverkan. Vi lyfte bort en del av de ökningar i budgeten som regeringen valde att lägga på en del av institutionerna.

Herr talman! Rambeslutet är ju redan fattat så därför får man se det här mer som ett särskilt yttrande.

Anf. 134 BJÖRN SÖDER (SD):

Herr talman! I en alltmer globaliserad värld måste Sverige sträva efter goda relationer till omvärlden. Vi behöver visa upp en bild av vårt land som en seriös och trovärdig samarbetspartner, ett land värt att investera i eller besöka och ett land som deltar i insatser och forskning för en fredligare värld.

I stort sett är vi nöjda med hur regeringen disponerar anslaget till utgiftsområde 5, Internationell samverkan, men jag vill ändå nämna två satsningar som vi föreslår och som vi anser skulle vara till stor fördel för både Sverige och våra samarbetspartner.

Svenska institutet har till uppgift att skapa förtroende för Sverige och svenska kompetenser och lägga grunden för långsiktiga relationer mellan Sverige och omvärlden. Genom möten, nätverksbyggande och dialog med omvärlden bidrar institutet till utveckling och skapar ett förtroende för Sverige, vilket underlättar för företag, universitet, kulturinstitutioner, kommuner och andra som är beroende av Sveriges attraktionskraft.

Svenska institutet tillhandahåller genom sitt ledarskapsprogram utbildning för utländska medborgare, och det finns i dag ett nätverk av stipendiater som genomgått utbildningen där. Många av stipendiaterna har eller kommer att få viktiga poster, positioner och funktioner i sina hemländer, både inom näringslivet och inom det offentliga, till exempel inom diplomatkåren.

Detta gör nätverket till en stor resurs för Sverige, en resurs som vi sverigedemokrater vill utnyttja mer effektivt. Därför föreslår vi att Svenska institutet framarbetar en handlingsplan för hur Sverige ska kunna ta

vara på detta nätverk, både ur diplomatisk synpunkt och ur handelssynpunkt. Vi vill även se att Svenska institutet tar fram en kommunikationsplan och väljer fem till tio länder som man satsar mer på. Därför har vi i vårt budgetförslag anslagit ytterligare 10 miljoner kronor årligen för dessa ändamål.

Den andra satsningen, herr talman, rör det nordiska samarbetet. Vi sverigedemokrater betraktar oss i fallande ordning som en del av en nordisk, europeisk, västerländsk och global gemenskap. I linje med detta vill vi särskilt arbeta för att stärka den nordiska identiteten samt bredda och fördjupa det nordiska samarbetet. Våra länder har mycket gemensamt, och det nordiska samarbetet är väl inarbetat sedan lång tid. Tillsammans utgör vi världens tionde största ekonomi, och våra länder är på många områden och i många sammanhang världsledande.

De nordiska länderna delar gemensamma värderingar och ett gemensamt kulturarv, men även de gemensamma dragen i de nordiska språken är en hörnsten i den gemenskap som binder de nordiska länderna samman. Därför vill vi anslå extra medel om 10 miljoner kronor för att bättra på den internordiska språkförståelsen och stötta insatser för kulturellt utbyte.

Herr talman! Vi välkomnar att utskottet betonar vikten av att regeringen lämnar en resultatredovisning inom utgiftsområdet som är logisk, tydlig och som koncentreras på en redovisning av faktiska uppnådda resultat av genomförda statliga insatser i förhållande till målen, och att sambandet mellan mål, resultat och regeringens budgetförslag tydligt framgår samt att de redovisas med längre tidsserier.

Detta påpekande gjordes redan förra året. Beklagligt nog har utskottet återigen tvingats understryka detta. Vi får hoppas att regeringen nu tar till sig utskottets och riksdagens synpunkter så att vi nästa år inte tvingas återupprepa vikten av en ordentlig resultatredovisning.

Då ramen för utgiftsområdet redan är beslutad och vi har föreslagit en ökad ram deltar vi inte i beslutet under punkt 1 utan vi har i stället fogat ett särskilt yttrande till betänkandet.

Avslutningsvis tänker jag föregå med gott exempel och inte ta min talartids alla minuter i anspråk.

I detta anförande instämde Mikael Eskilander (SD).

Anf. 135 BIRGITTA OHLSSON (L):

Herr talman! Den somalisk-brittiska poeten Warsan Shie har skrivit: ”Senare den kvällen, höll jag en atlas i mitt knä. Jag drog mina fingrar över världen, och viskade: Var gör det ont? Den svarade: Överallt, överallt, överallt.”

Jag tror knappast att det går att bättre att beskriva känslan just den här senhösten 2015, att det faktiskt i världen gör ont överallt.

Vi har en värld där friheten går tillbaka för nionde året i rad. Det går inte att bortse från vår omvärld och säga att vi klarar oss själva i denna situation.

Det här året har visat att världen kommer till Sverige, och det alldeles oavsett i vilken grad som vi politiker vill att Sverige kommer till världen.

I arbetet för fred och säkerhet, konfliktlösning och internationell samverkan har Förenta nationerna definitivt en särställning. FN blir aldrig mer än vad medlemsstaterna gör det till. Vi liberaler tror på Förenta nationerna,

men vi tänker samtidigt aldrig blunda för de stora problem som FN-systemet tampas med.

Jag oroar mig särskilt över de motsättningar som finns mellan demokratier och diktaturer, diktaturer som tillåts att påverka arbetet alltför mycket.

Det finns ett speciellt frågetecken kring rådet för mänskliga rättigheter, som en gång skapades med Jan Eliasson i spetsen. Diktaturer använder rådet som en lekplats till den grad att begreppet mänskliga rättigheter riskerar att sjangsera.

Här måste det till stora reformer, inte minst på området Internationell samverkan, framför allt för de människor som varje dag faller mellan stolarna.

Vi liberaler tror att ett starkt FN skulle kunna göra skillnad. Men det kräver att institutionerna i New York och världen över reformeras och att världens demokratier samarbetar bättre. Det är i samarbete med andra som Sveriges säkerhet bäst tryggas. Vi måste vara mer solidariska med dem som värderingsmässigt står oss nära. Världens demokratier är inte längre en liten minoritet som håller till i norr som ett slags Tolkienskt fylke. Demokratier finns överallt, och det blir aldrig demokrati utan demokrater på fältet.

Det finns trots allt det som gör ont i världen. Många skulle kunna samarbeta mer. För oss liberaler är det självklart att en av vägarna framåt går via Nato.

Mot bakgrund av det som hänt – och fortsätter att hända – i vår eget närområde är det uppenbart att vi inte längre kan säga oss stå mittemellan väst och Ryssland.

Alliansfriheten har alltid varit en myt. Men vi går nu snart in i 2016, och det får vara slut på detta hyckleri.

Till skillnad från den rödgröna regeringen menar vi liberaler att det ryska agerandet måste få konsekvenser för Sveriges säkerhetspolitiska vägval.

Sverige samarbetar i dag mycket nära med Nato. Men när de riktiga besluten ska fattas – också om framtiden för vårt närområde – stängs Sverige ute. Vi befinner oss i ett säkerhetspolitiskt ingenmansland, skulle man kunna säga. Det är en farlig position för ett litet land med ett utsatt läge. Att förvägra det svenska folket de säkerhetsgarantier från Nato som följer av ett medlemskap är oansvarigt.

Inget annat än en Natoanslutning kan på ett lika avgörande sätt förbättra vår nationella säkerhet.

Samtidigt fortsätter EU att vara det mest centrala forumet för Sveriges utrikespolitik. Vi liberaler vill att Sverige fortsatt ska vara en aktiv och engagerad medlemsstat. Det kräver att regeringen driver samarbetet framåt.

EU brottas med stora problem, som vi alla vet. Det är just nu inte bara en solidaritetskris i förhållande till alla de människor som flyr till Europa utan också en solidaritetskris mellan europeiska länder, eftersom vissa vägrar att ta ansvar. Vi kan skämmas över vissa europeiska kollegor som tummar på EU:s grund om mänskliga rättigheter. EU måste därför skapa ett robust system där EU:s syndare synas, granskas och straffas. Annars blir EU inte mer än drömmen om Europa. På det har Sverige allt att förlora, och det hoppas jag att regeringen inser.

Avslutningsvis, herr talman: Vi liberaler är historiskt sett vana att arbeta i motvind när högerextremister, rasister, kommunister och islamister enas i sin avsky mot frihet. Vi vill att Sverige i denna svåra tid ska fortsätta att vara en stark röst för demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet. Det gäller i EU, det gäller i FN och det gäller i alla andra internationella organisationer. Det gäller framför allt nu när det gör ont överallt på världskartan.

Anf. 136 SOFIA DAMM (KD):

Herr talman! I dag debatterar vi utgiftsområde 5 Internationell samverkan. Det är ett viktigt budgetområde, som gäller Sveriges förhållande till och överenskommelser med andra stater och internationella organisationer. Målet är att säkerställa Sveriges intressen i förbindelser med andra länder.

Vad innebär det att vi ska säkerställa Sveriges intressen? Jo, det innebär att vi ska försvara och stå upp för universella värden, såsom mänskliga fri- och rättigheter, demokrati och rättsstatens principer, för att bidra till att förebygga, hantera och lösa kriser och konflikter, helt enkelt att bidra till en fredligare och säkrare värld. Det ligger i Sveriges intresse.

Vi kan bäst bidra via samarbeten med andra – tillsammans med våra nordiska grannar, inom EU, med FN och med OSSE, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa. Ensam är inte stark.

I inbördeskrigets Syrien och genom Islamiska statens, Daish, framfart dödas människor, och människors rätt till liv och värdighet kränks. I stora delar av Nordafrika och Mellanöstern har den arabiska vårens hopp bytts i förtvivlan. Kristna och andra religiösa minoriteter, kvinnor och civilsamhällets organisationer möter nytt motstånd och nytt förtryck. Det är en allt oroligare värld, och i vårt absoluta närområde ser vi hur den ryska aggressionen mot Ukraina har försämrat den säkerhetspolitiska situationen i Europa.

I det instabila läge som råder krävs betydligt mer av internationell samverkan. I vårt särskilda yttrande har vi kristdemokrater tydliggjort hur vi hade velat se en annan fördelning av medel inom denna budgetpost. Vi anser nämligen att ett höjt stöd till freds- och säkerhetsfrämjande insatser är en nödvändighet i en tid av oro och när så många människor befinner sig på flykt undan krig, terror och förföljelse.

Vi anser att Sverige ska prioritera insatser som bekämpar det fruktansvärda som människor flyr ifrån. Det är därför av stor vikt att Sverige även fortsättningsvis kan bidra till både etablerade och nya insatser inom fredsfrämjande verksamhet. Planeringen av internationella freds- och säkerhetsfrämjande insatser måste ta hänsyn till utvecklingen i världen, som snabbt kan komma att förändras. Genom EU-samarbetet och genom globala och regionala organisationer får strävandena efter fred och säkerhet ett mycket starkare genomslag.

Herr talman! Vanligt förekommande i den svenska säkerhetspolitiska debatten är i dag argument som att alliansfriheten har tjänat och tjänar alljämt Sverige väl, ett slags ensam-är-stark-förklaring. Men svensk utrikespolitik bygger på solidaritet med andra länder, något som genom vår egen solidaritetsförklaring, Lissabonfördraget, i dagarna är högaktuellt.

Sverige är i dagsläget inte fullvärdig medlem av en försvarsallians, så det är ännu viktigare att Sverige agerar i enlighet med dessa förklaringar

och handlar solidariskt med de länder som hamnar i kris, oavsett om det handlar om en väpnad attack från främmande makt, om det handlar om terrorism eller om en miljökatastrof.

Herr talman! Sverige ska ha fortsatt hög beredskap att bidra till militära insatser i EU:s regi och ska vara drivande i arbetet med att utveckla EU:s krishanteringsförmåga. Exempelvis anser Kristdemokraterna att Sverige bör vara pådrivande inom EU för att få till stånd en översyn av EU:s stridsstyrkor, så kallade battlegroups, som står i ständig beredskap att delta i en snabb och begränsad insats. Dessa har dock aldrig använts, och därmed har osäkerheten kring konceptet blivit allt större. Efter översynen måste beslut fattas om dessa styrkor ska få en alltmer aktiv och framträdande roll, något som Kristdemokraterna skulle välkomma. Världen runt Europa har inte blivit säkrare eller stabilare under de senaste åren, tvärtom.

Avslutningsvis: För att vi med kraft ska kunna möta de utmaningar världen i dag står inför behövs ett utökat internationellt samarbete. Vi måste bli mer handlingskraftiga. Då duger det inte med ett FN som inte kan agera på grund av vetorätten. Då duger det inte med ett EU som inte enat kan stå upp för sina värderingar. Då duger det inte med en regering som lyfter fram Sverige som en oberoende röst. Sverige är beroende. Sverige är bara starkt och kan uppnå förändring i samverkan med andra.

(Applåder)

(forts. § 9)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.55 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

§ 7 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 2 december

SkU7 Begränsad skattefrihet för utdelning och nya bestämmelser mot skatteflykt i fråga om kupongskatt

1. utskottet

2. res. (SD)

Votering:

262 för utskottet

35 för res.

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 100 S, 72 M, 23 MP, 19 C, 17 V, 17 L, 14 KD

För res.: 35 SD

Frånvarande: 13 S, 12 M, 13 SD, 2 MP, 3 C, 4 V, 2 L, 2 KD, 1 -

Prot. 2015/16:38

3 december

-----

*Internationell
samverkan*

SkU9 En global standard för automatiskt utbyte av upplysningar om finansiella konton

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Uppföljning av lagstiftningen och utvärdering av konsekvenserna för de mindre finansiella instituten)

1. utskottet

2. res. (SD)

Votering:

266 för utskottet

36 för res.

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 73 M, 23 MP, 19 C, 18 V, 18 L, 14 KD

För res.: 36 SD

Frånvarande: 12 S, 11 M, 12 SD, 2 MP, 3 C, 3 V, 1 L, 2 KD, 1 -

SkU10 Vissa frågor om behandling av personuppgifter och regleringen av id-kortsverksamheten hos Skatteverket

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU11 Informationsutbytesavtal med Guatemala

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU12 Informationsutbytesavtal med Vanuatu

Kammaren biföll utskottets förslag.

NU2 Utgiftsområde 19 Regional tillväxt

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 8 Beslut om ärende som slutdebatterats vid dagens sammanträde

SfU4 Utgiftsområde 8 Migration

Punkt 1 (Anslag inom utgiftsområde 8)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

Votering:

147 för utskottet

35 för res. 1

119 avstod

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 23 MP, 5 C, 18 V

För res. 1: 35 SD

Avstod: 73 M, 14 C, 18 L, 14 KD

Frånvarande: 12 S, 11 M, 13 SD, 2 MP, 3 C, 3 V, 1 L, 2 KD, 1 -

Ola Johansson, Anders W Jonsson och Helena Lindahl (alla C) anmälde att de avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Punkt 2 (Mottagande av asylsökande)

1. utskottet

2. res. 2 (M)

3. res. 3 (SD)

Förberedande votering:

75 för res. 2

36 för res. 3

191 avstod

47 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Emma Wallrup (V) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Huvudvotering:

161 för utskottet

73 för res. 2

66 avstod

49 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 22 MP, 19 C, 18 V, 3 L

För res. 2: 73 M

Avstod: 1 S, 35 SD, 1 MP, 15 L, 14 KD

Frånvarande: 13 S, 11 M, 13 SD, 2 MP, 3 C, 3 V, 1 L, 2 KD, 1 -

Johanna Haraldsson (S) och Emma Hult (MP) anmälde att de avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Punkt 3 (Migrationsverkets anläggningsboenden)

1. utskottet

2. res. 4 (M, SD, KD)

Votering:

164 för utskottet

122 för res. 4

14 avstod

49 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 100 S, 22 MP, 19 C, 18 V, 5 L

För res. 4: 72 M, 36 SD, 14 KD

Avstod: 1 S, 13 L

Frånvarande: 12 S, 12 M, 12 SD, 3 MP, 3 C, 3 V, 1 L, 2 KD, 1 -

Hanna Westerén (S) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Punkt 4 (Förbättrad boendekedja)

1. utskottet

2. res. 5 (FP)

Votering:

215 för utskottet

18 för res. 5

69 avstod

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 18 M, 36 SD, 23 MP, 19 C, 18 V

För res. 5: 18 L

Avstod: 55 M, 14 KD

Frånvarande: 12 S, 11 M, 12 SD, 2 MP, 3 C, 3 V, 1 L, 2 KD, 1 -

Erik Bengtzboe, Annicka Engblom, Tina Ghasemi, Betty Malmberg, Gunnilla Nordgren, Marta Obminska, Erik Ottoson, Lisbeth Sundén Andersson, Boriana Åberg och Anette Åkesson (alla M) anmälde att de avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

*Internationell
samverkan*

§ 9 (forts. från § 6) **Internationell samverkan** (forts. UU1)

Anf. 137 KENNETH G FORSLUND (S):

Herr talman! Sverige är ett litet land sett till befolkningen men ett stort land sett till ytan. Sverige ligger i ett område där det under lång tid har funnits stora säkerhetspolitiska utmaningar – utan tvekan.

Herr talman! Sverige är också ett litet land i en stor och orolig värld, som just nu präglas av krig och konflikter, av flyktingströmmar, av svält, av brist på demokrati och av en lång rad andra problem som påverkar vår säkerhet. Detta gör också att Sverige har ett stort behov av att ha ett globalt samarbete.

Vi behöver och vi har samarbeten på nordisk nivå. Vi behöver och vi har samarbeten på europeisk nivå, bland annat genom EU. Vi behöver och vi har globalt samarbete, framför allt i och genom FN. För ett land som Sverige är alla de här samarbetena och alla de här möjligheterna att höja vår röst avgörande för vår säkerhet och för vår möjlighet till internationell samverkan.

Den oroliga värld som vi lever i präglas av Rysslands annektering av Krim, aggressioner i Ukraina, kriget i Syrien, diktaturens hopplöshet i Eritrea och den vacklande utvecklingen i Afghanistan – bara för att nämna några av de problem som vi i stort sett varje dag brottas med i det utrikesutskott vi har här i riksdagen.

I de allra flesta fall har vi ett mycket brett politiskt samförstånd i Sveriges riksdag och i Sveriges utrikesutskott mellan de åtta partier som finns i riksdagen om hur Sverige ska agera. Jag tror, herr talman, att det är viktigt att politiskt hålla ihop i en orolig värld.

Det finns naturligtvis skillnader mellan våra partier. Annars hade vi inte varit åtta olika partier. Det finns skillnader även i vår syn på hur saker

och ting ska gå till i utrikespolitiken och i vår säkerhetspolitik. Det ska man inte förneka eller försöka dölja. Men tittar man på det betänkande som finns från utrikesutskottet i dag om utgiftsområde 5 inser man att de skillnaderna, jämfört med skillnaderna i kanske många andra länder, är relativt små. Jag måste säga att jag uppskattar det. Jag uppskattar det samarbetsklimat och den tradition av bred samsyn i utrikespolitiken som finns i Sverige och som finns i utrikesutskottet.

Vi står samlade i vårt ställningstagande här i Sverige, i utrikesutskottet och i riksdagen, för demokrati och för rättsstatens principer. Det är det som vi ska hävda i våra olika internationella samarbeten, där vi agerar.

Med detta, herr talman, vill jag yrka bifall till utskottets förslag i utrikesutskottets betänkande nr 1.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 9 december.)

Prot. 2015/16:38
3 december

-----
*Internationell
samverkan*

§ 10 Stärkta rättigheter för kollektivtrafikresenärer

*Stärkta rättigheter för
kollektivtrafikresenärer*

Civilutskottets betänkande 2015/16:CU9

Stärkta rättigheter för kollektivtrafikresenärer (prop. 2015/16:13)
föredrogs.

Anf. 138 EVA SONIDSSON (S):

Herr talman! Vi ska i dag debattera civilutskottets betänkande CU9, som handlar om stärkta rättigheter för kollektivtrafikresenärer. Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet. Vi i utskottet är i stort sett överens, men det finns en motion och en reservation.

Att resa kollektivt är för många ett villkor för att vardagen ska fungera. Till och från jobbet men även för det privata resandet är det viktigt med en fungerande kollektivtrafik. Med tanke på klimatmötet, som pågår i Paris, är det också högaktuellt att vi är med och påverkar transportsektorns klimatpåverkan. Det finns många exempel på hur resenärer blir drabbade om kollektivtrafiken inte fungerar.

För att man ska nå regeringens målsättning att kraftigt öka andelen kollektivtrafikresenärer måste det även vara attraktivt att åka kollektivt. Regeringen föreslår därför en lag om resenärers rättigheter i den lokala och regionala kollektivtrafiken.

Det handlar om att ge resenärerna rätt till reseinformation, bland annat om de trafiktjänster som en transportör erbjuder och om störningar i trafiken. Informationen ska tillhandahållas i den form som är mest lämplig för att resenärer ska kunna ta del av informationen, och det ska läggas särskild vikt vid behov hos personer med funktionsnedsättning.

Resenärerna får rätt till ersättning vid förseningar som är längre än 20 minuter. En resenär ska ha rätt till ersättning för skäliga kostnader för annan transport, inklusive transport med eget fordon, för att nå resans slutdestination. Den högsta ersättningen för en sådan kostnad ska vara en fjrtiondel av prisbasbeloppet. I dagsläget är det 1 100 kronor. Om en resenär inte begär ersättning för en kostnad för annan transport ska resenären i

stället ha rätt till prisavdrag om resan faktiskt blir försenad till slutdestinationen.

Dessutom ger lagen en resenär som köpt biljett som gäller för en viss tidsperiod rätten att få pengarna tillbaka om transportörens trafikutbud ändras efter köpet och ändringen är av väsentlig betydelse för resenären.

Den föreslagna lagen omfattar i huvudsak resor med tåg, spårvagn, tunnelbana och buss. Den gäller ej anropsstyrd trafik som är förbeställd.

Genom den här förändringen stärks resenärernas rättigheter i förhållande till de allmänna resevillkoren, som transportörerna tillämpar, och till den lagstiftning om rätt till reseinformation som hittills gällt. Transportörens ansvar vid förseningar gäller oberoende av om transportören har orsakat förseningen eller inte. Förändringen föreslås träda i kraft den 1 april 2016.

Anf. 139 JESSIKA ROSWALL (M):

Herr talman! Mellan Uppsala och Stockholm arbetspendlar ca 40 000 människor dagligen. Själv pendlar jag mellan Enköping och Stockholm. Där pendlar också väldigt många människor. Jag, liksom alla pendlare, vet vilka utmaningar som vi ibland ställs inför.

Fler och fler pendlar i dag, och fler åker kollektivt. Det tycker vi är bra, men då är det nödvändigt att punktligheten och trafiksäkerheten fungerar. Och det är nödvändigt att det förbättras.

I dag ska vi inte diskutera fler spår eller fler tåg eller fler konkurrenter på spåren, utan vi ska diskutera ökade rättigheter för kollektivtrafikresenärer. För detta, herr talman, föreslås en ny lag som ger alla kollektivtrafikresenärer starkare rättigheter oavsett trafikslag.

Jag tänkte ta upp tre saker: förseningar, reseinformation och så kallad force majeure.

Först gäller det förseningar, som vi alla säkert har en relation till även om vi inte pendlar dagligen. Det är kanske inte alltid en positiv relation. Många transportörer har i dag så kallade resegarantier. Det har till stor del fungerat väl, men det har inte varit tillräckligt, och det har inte varit enhetligt. Genom denna nya lag genomförs tvingande regler. Bland annat införs en lagstadgad minimirätt till ersättning vid förseningar som är mer än 20 minuter. Lagen stadgar vidare hur ersättningen ska beräknas och vad som är en försening och inte.

Jag tycker att propositionens förslag är bra, även om jag har haft en hel del funderingar kring olika avvägningar. Det gäller bland annat förslaget att olika slags regler ska gälla beroende på vilket tåg eller vilken buss du hoppar på. Den nya lagen gäller nämligen resor som är kortare än 150 kilometer. Det tycker jag är bra. Men om det tåg som du hoppar på har åkt en längre sträcka än 150 kilometer är det inte denna lag som blir tillämplig utan tågpassagerarförordningen. Tågpassagerarförordningen är förvisso också en bra rättighetslagstiftning för kollektivtrafikresenärer, men den ger inte rätt till ersättning vid förseningar som är kortare än 60 minuter. Detta kan komma att innebära en hel del förvirring för oss konsumenter och resenärer.

Det föranleder mig att ta upp nästa del, det vill säga reseinformation. Förslaget är att transportören ska ha ansvar för att lämna reseinformation till resenärerna, bland annat om förseningar.

Jag måste erkänna att det ibland inte är helt enkelt att vara resenär, även om man är en van pendlare. Det är då väldigt viktigt att man får information kring förseningar, driftsstörningar och planerade underhåll så att man kan planera sin resa. I dag är tekniken utvecklad. Det har gått fort, och många transportörer sköter sig, men nu blir det en lagstadgad skyldighet, vilket jag tycker är ett bra steg i rätt riktning.

Slutligen, herr talman, skulle jag vilja säga några ord om transportörens ansvar vid förseningar som beror på omständigheter som transportören inte har kunnat undvika, så kallad force majeure.

I den förordning jag nyss nämnde som gäller rättigheter för kollektivtrafikresenärer på längre sträckor finns det inte något undantag för force majeure. Den lag som vi nu debatterar och kommer att besluta om är ett komplement till de här olika förordningarna – det finns fler än den jag tog upp – och jag tycker att det är rimligt att det är samma regler som gäller.

Det finns dock problem för transportörer vad gäller regressrätt. I Järnvägstrafikutredningen finns ett förslag om hur detta skulle kunna regleras, det vill säga att infrastrukturförvaltaren ska ha ett regressansvar.

Enligt uppgift från regeringen bereds det här nu i Regeringskansliet. Jag förutsätter att Regeringen arbetar skyndsamt med frågan och återkommer till riksdagen med en proposition.

Med det, herr talman, vill jag yrka bifall till utskottets förslag och avslag på motionen.

Anf. 140 NOOSHI DADGOSTAR (V):

Herr talman! Regeringens proposition som syftar till att stärka kollektivtrafikresenärers rätt till ersättning vid förseningar är något som länge har efterfrågats av alla de som någon gång stått och väntat på försenade tåg och bussar i vinterkylan. I dag är oftast resenärerna helt i händerna på trafikföretagens goda vilja när de begär ut ersättning för en försenad eller inställd resa.

Avregleringen av kollektivtrafiken och det faktum att vi i dag betalar betydligt mer för kollektivtrafiken än tidigare har varken lett till ökad tillförlitlighet eller ökad kvalitet i någon större utsträckning.

För att uppnå ett ekologiskt hållbart transportsystem måste andelen resor med kollektivtrafik öka. Med en ökad andel kollektivt resande kan klimatpåverkan minskas och buller och luftföroreningar reduceras. Därutöver kan trängseln i våra storstäder minskas betydligt.

Regeringens nu aktuella lagförslag stärker kollektivtrafikresenärernas rättigheter och är ett steg i rätt riktning mot att sätta resenärerna i centrum. Vänsterpartiet har därför valt att ställa sig bakom lagförslaget.

Vänsterpartiet delar regeringens uppfattning att en väl fungerande kollektivtrafik är nödvändig för att klara både arbetspendling och resor på fritiden samt att det är helt nödvändigt att vi får upp resandet med kollektiva färdmedel.

För att klara den målsättningen måste vi självklart få en kollektivtrafik som verkligen fungerar så bra som möjligt. En väl fungerande kollektivtrafik kommer självklart att innebära att fler väljer att åka kollektivt. Det är i det här sammanhanget viktigt att stärka resenärernas rättigheter.

Det nya lagförslaget innebär att resenärers rättigheter i den lokala och regionala kollektivtrafiken stärks genom att transportören blir skyldig att

informera om störningar i trafiken. Det ger rätt till ersättning vid förseningar som är längre än 20 minuter och ger även resenären möjlighet att få pengarna tillbaka om trafikutbudet ändras efter köpet om ändringarna är av väsentlig betydelse.

Vänsterpartiet välkomnar förslagen men saknar en viktig grupp resenärer i förslaget, nämligen den ganska stora grupp som använder sig av färdtjänst. Vi har svårt att förstå varför denna grupp resenärer inte omfattas av det nya lagförslaget. Enligt vår uppfattning bör utgångspunkten vara att lika resenärsrättigheter ska gälla inom den lokala och regionala kollektivtrafiken. Även de resenärer som reser med färdtjänstresor och förbeställda sjukresor bör därför omfattas av den nya lagens bestämmelser om rätt till reseinformation, ersättning vid förseningar med mera.

Det förhållandet att sådana resor sker under delvis andra villkor än övriga kollektivtrafikresor behöver inte utgöra något hinder för detta. Exempelvis skulle den egenavgift som resenärer betalar vid färdtjänstresor och förbeställda sjukresor kunna utgöra underlag för beräkning av ersättning på samma sätt som biljettpriset för övrig kollektivtrafik.

Dessutom är det redan i dag många transportörer inom den så kallade särskilda kollektivtrafiken som erbjuder olika former av resegarantier med rätt till ersättning om en färdtjänstresa eller förbeställd sjukresa blir försenad. Detta ger stöd för att det är fullt möjligt att låta även sådana resor omfattas av lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter.

Det ska också framhållas att Utredningen om en ny kollektivtrafiklag i sitt slutbetänkande föreslog att både färdtjänstresor och förbeställda sjukresor skulle omfattas av den nya lagen. Utredaren skriver ”Min utgångspunkt är att lika resenärsrättigheter ska gälla inom den lokala och regionala kollektivtrafiken oavsett transportform. Jag föreslår därför att färdtjänstresor och sjukresor som samordnas, exempelvis via en beställningscentral, ska omfattas av lagen om resenärers rättigheter i lokal och regional kollektivtrafik.”

Vid remissbehandlingen av betänkandet var även flera remissinstanser positiva till en sådan ordning. Jag yrkar därför bifall till Vänsterpartiets reservation om att även färdtjänst och förbeställda sjukresor ska omfattas av lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 9 december.)

§ 11 Beskattning av säkerhetsreserv

Skatteutskottets betänkande 2015/16:SkU8
Beskattning av säkerhetsreserv (prop. 2015/16:15)
föredrogs.

Anf. 141 OLLE FELTEN (SD):

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservation 1 i skatteutskottets betänkande SkU8 *Beskattning av säkerhetsreserv*.

Säkerhetsreserv är en företeelse som finns för att skadeförsäkringsbolag ska kunna spara riskpremier med det uttalade syftet att skapa en säkerhet för att kunna klara av sina åtaganden gentemot sina försäkringstagare

vid speciellt besvärliga och akuta skadelägen. Det är ett skattefritt sparande, omgivet av en mängd restriktioner, som får användas endast i detta syfte. Säkerhetsreserven är alltså till för att skydda försäkringstagarna. Det är i detta ljus man ska se det aktuella lagförslaget.

Herr talman! Lagförslaget innebär att man gör livet mer osäkert för skadeförsäkringsbolagens kunder. Jag tror inte att det var avsikten när arbetet med propositionen inleddes, men det är det faktiska resultatet om riksdagen beslutar att genomföra de lagändringar som föreslås. Vill man ha en fortsatt god säkerhet för försäkringstagarna ska man rösta för vår reservation i stället. Den bygger delvis på de påpekanden som Lagrådet har anfört i ärendet.

Sverigedemokraterna ställer sig på skadeförsäkringsbolagens kunders sida. De övriga partierna ställer sig bakom den okänsliga skatteindrivningens ideologi. Lagförslaget berör framför allt två problematiska situationer då ett försäkringsbolag hamnar i ett begynnande eller fullbordat obestånd eller om företagskonstruktionen ändras genom fusion eller fission. Det tredje förslaget handlar om upplösning av reserven då bolaget inte längre ska beskattas i Sverige. Den delen är trivial och okej.

De sakförslag som finns i de övriga delarna, som jag har nämnt ovan, innebär att man i en svår situation för ett skadeförsäkringsbolag riskerar att sätta enskilda försäkringstagare i ett mycket bekymmersamt läge utan skadeersättning, eller en starkt begränsad sådan, för vilket man erlagt premier till sitt försäkringsbolag. Det görs genom att man i stället för att avakta med beskattning av en säkerhetsreserv till dess att försäkringsavtalen är undanröjda direkt vill beskatta resurser som kan behövas för att till exempel en konkursförvaltare ska kunna uppfylla de avtal som ett skadeförsäkringsbolag i obestånd har kvar. De som får ta smällen blir de enskilda försäkringstagarna.

Om ett skadeförsäkringsbolag blir uppköpt eller delas finns de försäkringsavtal kvar som var utgångspunkten för att säkerhetsreserven byggdes upp. I det läget borde reserven kunna överföras till en ny organisation som tar över verksamheten. Det gäller att förstå vad säkerhetsreserven är till för och inte falla i farstun för ett okänsligt beskattningsbegär på det sätt som regeringen gör i det här förslaget.

Lagrådet säger bland annat att ”skälen för att reserven ska tas upp till beskattning även i de situationer konkursförvaltaren väljer att fortsätta att driva rörelsen samt i de situationer förvaltaren överlåter hela försäkringsbeståndet till ett annat försäkringsbolag inte utvecklas i lagrådsremissen”.

Det är, herr talman, därför högst anmärkningsvärt att regeringen skriver att man följt Lagrådets synpunkter när det är uppenbart att man inte gjort så. Det är enkelt att se eftersom den analys Lagrådet efterlyser inte finns vare sig i propositionen eller i betänkandet. Jag undrar vad det beror på att man gör ett så arrogant ställningstagande mot Lagrådet i en sådan här situation, när verkligheten är så enkel att kontrollera.

Kanske kan Leif Jacobsson från Socialdemokraterna utveckla den delen i sitt anförande om en liten stund. Det skulle vara intressant. Jag hade hoppats att även den anmälda talaren från Alliansen, Per Åsling, skulle vara här och förklara, men det får vi väl ta en annan gång.

Det skulle vara intressant att få förklaringen eftersom Alliansen och de andra partierna inte har sett problemet, trots att vi har lagt upp det framför näsan på dem i vår motion. I motionen pekar vi på det faktum att denna

regel i lagförslaget riskerar att sätta enskilda försäkringstagare i mycket besvärliga situationer. Hela sjuklövern kan alltså tänka sig att känslolokalt utnyttja enskildas olycka i ett akut läge. Det kallas för att slå på dem som redan ligger! Det tycker jag är ett intressant besked till dem som lyssnar på denna debatt, om vi inte får en motsatt reaktion i de efterföljande kommentarerna.

Herr talman! Låt mig avslutningsvis säga några ord om kopplingen till regelverket för periodiseringsfonder, som också berörs i betänkandet. Regeringen har också uttalat att man anser att det inte finns anledning att behandla säkerhetsreserven på annat sätt än vad som gäller för så kallade periodiseringsfonder. Även här har Lagrådet efterlyst en utredning av hur man ser på frågan. Det förstår jag eftersom periodiseringsfonder och säkerhetsreserver inte har någon egentlig mekanism gemensam annat än att de är skattefria.

Även den utredningen lyser med sin frånvaro både i propositionen och betänkandet, sannolikt därför att man inser att argumentationen inte håller. En periodiseringsfond är ett sätt att flytta vinstbeskattning mellan olika verksamhetsår i ett företag. Periodiseringsfonden sätts av i deklarationen som en bokslutsdisposition och är omgärdad av ett precist regelverk för att det inte ska gå att hålla kvar den obeskattade reserven hur länge som helst. Det är också förenat med en räntekostnad att hålla en periodiseringsfond vid liv. Syftet med den är alltså en allmän resultatregleringsmekanism för att skapa en så jämn beskattning som möjligt i ett företag. Säkerhetsreserven har däremot, som jag redan har redogjort för, syftet att säkra försäkringsbolagets kunders möjligheter att få ut sina skadeersättningar vid speciellt akuta tillfällen och situationer. De har alltså ingenting med varandra att göra, och försöken att jämföra de båda är totalt irrelevanta. Även detta skulle det vara intressant att få Leif Jakobssons synpunkter på.

(Applåder)

I detta anförande instämde Mikael Eskilander (SD).

Anf. 142 LEIF JAKOBSSON (S):

Herr talman! Propositionen handlar om när säkerhetsreserven i försäkringsbolag ska tas upp till beskattning. Jag yrkar självklart bifall till förslaget i betänkandet, som skatteutskottet i stort sett enligt har samlats runt.

Jag lyssnade på Olle Felten, som har lämnat en reservation. Jag kunde höra att det är fråga om lite olika utgångspunkter. Olle Felten sa till exempel att säkerhetsreserven är skattefri. Nej, det är inte vad det handlar om. Säkerhetsreserven är en skattecredit, det vill säga skatt som inte är inbetald. Då är det högst rimligt att när den typen av händelse som regleras, vilket är tydligt i propositionen, till exempel att ett företag som har en sådan skattecredit säljs till utlandet, att reserven tas upp till beskattning. När ett sådant företag upphör med sin försäkringsverksamhet, vilket det är fråga om vid både fusion och fission, är det väl högst rimligt att skattecrediten betalas tillbaka.

Jag tycker att den jämförelse som regeringen gör med periodiseringsfonder i högsta grad är relevant. Reserven finns till för det tillfälle då ett sakförsäkringsbolag råkar ut för stora skadeersättningar och hamnar i en besvärlig situation. Säkerhetsreserven är självklart ett sätt att utjämna resultatet.

Det är en skattekredit, och skattekrediter ska återkrävas. Därför yrkar jag, herr talman, bifall till förslaget i betänkandet.

Prot. 2015/16:38
3 december

-----
*Beskattningsav
säkerhetsreserv*

Anf. 143 OLLE FELTEN (SD) replik:

Herr talman! Jag tror faktiskt att Leif Jakobsson missuppfattade mitt inlägg. Jag menar inte att säkerhetsreserven är skattefri. Tvärtom är det fråga om en obeskattad reserv. Jag tror jag använde den beteckningen, och det är den gängse beteckningen. Det innebär att man sätter av pengar i en fond för att kunna betala vissa specifika skaderegleringskostnader till sina kunder i särskilt akuta fall. Det är för att det ska vara möjligt att fullfölja sina avtal som avsättningen är skattefri till dess den är upplöst eller har använts.

Det innebär i praktiken att när skadefallet inträffar som reserven kan användas till plockas de pengar ut som man inte har betalat skatt för och ersätter kunderna. Det blir alltså en kostnad i bolaget. Den är avdragsgill i verksamheten. Det innebär att samtidigt som kostnaden uppstår lyfts uttaget ur reserven som en intäkt. Därmed blir det en beskattning av det belopp som har satts av tidigare.

Det är precis så den reserven ska användas.

Vid avsättning till periodiseringsfonder finns en förutbestämd regel för när de ska lösas upp. Det är inte för ett specifikt tillfälle, utan det är fråga om en hårt och strikt reglerad ordning för hur periodiseringsfonder ska upplösas. De har ingenting med specifika händelser att göra. Det är en ren resultatutjämningsfråga som används för att få en jämnare beskattning i företaget. Det är en viktig funktion, men den har ingenting att göra med säkerhetsreservens förutsättningar och funktioner att göra.

Anf. 144 LEIF JAKOBSSON (S) replik:

Herr talman! Jag reagerade därför att jag hörde Olle Felten säga att säkerhetsreserven är skattefri. Men då var det väl en felsägning. Vi kan titta i protokollet.

Det handlar om den grundläggande inställningen. Det är bara att läsa i betänkandet, nämligen att försäkringsföretagen har en extra reserveringsmöjlighet genom säkerhetsreserven. Den utgör ett komplement till de försäkringstekniska skulderna och syftar också till att utjämna ett skadeförsäkringsföretags stora resultatvariationer från år till år. Det är samma syfte som periodiseringsfonder har. Det är väl uppenbart.

Vi tycker att när ett försäkringsbolag som har en skattekredit upphör att vara försäkringsbolag ska pengarna betalas in bums. Det är vår ståndpunkt.

Anf. 145 OLLE FELTEN (SD) replik:

Herr talman! Det finns något slags teoretisk likhet mellan funktionerna i och med att det finns obeskattade avsättningar som sedan kan tas upp till beskattning när de används.

Periodiseringsfondens funktion är allmän, och säkerhetsreserven är specifik. Därmed blir det helt olika förutsättningar. Att tvinga ett skadeförsäkringsbolag i obestånd, som drivs av en konkursförvaltare, att direkt skatta av sina avsättningar i säkerhetsreserven innebär att man utsätter försäkringsbolagets kunder för fara eftersom det kanske inte finns pengar att betala ut i ett skadeärende i det läget.

I det fallet drivs verksamheten vidare precis som tidigare men i konkursförvaltarens regi. Då minskar konkursförvaltarens möjligheter att få till ett bra avslut och sälja verksamheten. Det skadar försäkringstagarna ytterligare.

Om konkursförvaltaren får möjlighet att sälja bolaget till en annan aktör – man kanske delar upp det i delar – finns ju försäkringsavtalen kvar. Det slår också mot försäkringstagarna genom att man tvingas ta bort den säkerhetsreserv som är uppbyggd för att klara av att hantera de avtal som man tidigare har tecknat för kunderna. För kundernas bästa måste man ha kvar det här.

Anf. 146 LEIF JAKOBSSON (S) replik:

Herr talman! I slutändan är frågan i så fall om det är staten som ska stå för de förlusterna. Det anser inte vi.

Om ett sakförsäkringsbolag skulle gå i konkurs och delar av verksamheten skulle köpas upp av någon annan med försäkringstillstånd som driver verksamheten vidare kan ju den nya ägaren använda säkerhetsreserverna genom att öka sina i förhållande till vilken omfattning det är på de avtal som man köper.

Herr talman! Jag yrkar alltså bifall till förslaget i betänkandet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 9 december.)

§ 12 Vissa frågor på området för indirekta skatter

Skatteutskottets betänkande 2015/16:SkU13

Vissa frågor på området för indirekta skatter (prop. 2015/16:19)
föredrogs.

Anf. 147 OLLE FELTEN (SD):

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservation 1 i skatteutskottets betänkande SkU13 *Vissa frågor på området för indirekta skatter*.

Propositionen behandlar totalt ett tiotal olika förslag om lagändringar avseende indirekta skatter. De flesta av förslagen har vi inga större invändningar mot, utan vi ställer oss bakom de förslag som anförs i betänkandet.

Vår reservation rör tre punkter där vi menar att det finns goda skäl att avslå betänkandets förslag. I stället lämnar vi alternativa förslag till ändringar i dessa tre avseenden.

Den första och viktigaste av de punkter vi har synpunkter på handlar om den så kallade uttagsbeskattningen, det vill säga propositionens punkt 7.

Uttagsbeskattningen är en märklig tanke och i grunden en orättfärdig extrabeskattning av företag som väljer att bedriva olika verksamheter i ett och samma bolag i stället för att köpa tjänster av externa bolag. Det finns många goda skäl att vilja hantera sina verksamheter på detta sätt, inte minst att skapa en rationell organisation där man kan använda sin personalstyrka på ett optimalt sätt. Det är därför en irrationell och kontraproduktiv regel att bestraffa dessa företag med en skattekostnad som inte är relevant.

Argumentationen kring uttagsbeskattningen brukar handla om att det skulle vara orättvist att inte betala moms på egna insatser i förhållande till att tvingas betala moms på köpta tjänster. Om man skulle hårdra frågan skulle det leda till en fullständigt ohållbar serie av momstaxeringar inom varje företag som inte är momsredovisningsskyldigt. Det skulle bli en helt ohållbar situation om momstaxering skulle börja ske mellan alla tänkbara tjänster och funktioner med samma utgångspunkt i ett och samma företag. Jag tror inte att någon vill ha en sådan ordning, för det skulle bli totalt kaos.

Den svenska mervärdesskattelagen undantar kommuner från denna uttagsbeskattning, vilket i sig snedvrider konkurrensen mellan privata och kommunala fastighetsägare.

Staten undantas dock inte. Det beror på att man när man instiftade den här lagen inte ansåg att det hade någon verkan, då kompensationsystemet för mervärdesskatt för staten gör att staten inte belastas med momskostnaden.

Det har dock visat sig att uttagsbeskattningen inte omfattas av definitionen av ingående skatt, vilket medför att staten i just detta avseende drabbas av momskostnaden om man har egen anställd personal. Detta anser regeringen är en orättvisa gentemot staten i förhållande till kommunerna, som är undantagna.

Det som gör detta förslag från regeringen ologiskt och felaktigt är att man inte har samma resonemang för privata aktörer. Man kan därav dra slutsatsen att regeringen bara har omsorg om statens ekonomi och blundar för att privata bolag får samma problem som staten i detta fall. Det är, herr talman, ett kortsynt och allvarligt företagsfientligt misstag.

Sverigedemokraterna menar att uttagsbeskattningen av fastighetstjänster utgör en felaktig extrabeskattning som skadar företag som har en större ambition med sin verksamhet.

I mervärdesskattedirektivet – 2006/112/EG, artikel 27 – fastställs en rätt för medlemsstaterna att införa en sådan uttagsbeskattning. Det finns däremot ingen skyldighet att göra så enligt direktivet.

Sverige måste se till svenska företags bästa och därför använda lagstiftningen för att skapa så bra förutsättningar som möjligt inom de ramar som finns. Det innebär bland annat att onödiga pålagor bör avskaffas. Uttagsbeskattningen är definitivt en sådan. Den bör avskaffas helt. Vi uppmanar därför regeringen att skyndsamt återkomma med ett förslag om att helt avskaffa uttagsbeskattningen för samtliga aktörer och situationer.

Det andra förslaget vi har synpunkter på är propositionens punkt 5, som behandlar vissa förhållanden vid tillfällig omsättning av nya transportmedel.

Vi ställer oss i stort sett bakom de förslag som regeringen lägger fram på denna punkt, förutom frågan om förseningsavgift vid för sent inlämnade frivilliga deklARATIONER.

Det här är en mycket märklig historia – för att man inte lämnar in en frivillig deklARATION ska man få en förseningsavgift. Det borde inte vara svårt att se att man borde plocka bort de här tokigheterna.

Vi instämmer i att en förseningsavgift inte ska tas ut men menar att regeringens resonemang innebär att det skulle kunna förekomma i andra sammanhang, inte minst om det avser juridiska personer.

Regeringen bör ta tillfället i akt att införa en generell regel om att förseningsavgifter inte ska kunna tas ut för frivilliga dokument som lämnas in för sent till skattemyndigheten eller andra myndigheter.

Skatteverket har i sitt remissvar påpekat följande: "... att ansökan om återbetalning är en rättighet för den enskilde och att lämnandet av deklARATION därmed är frivilligt. Skatteverket föreslår därför att förseningsavgift inte ska tas ut." Regeringen måste ta fasta på detta och införa en generell regel om att så ska vara fallet.

Vår tredje punkt är punkt 12 i propositionen. Där föreslår regeringen att den så kallade slussningsregeln, som innebär en möjlighet till utjämnning av utgående skatt i svenska koncerner, ska avskaffas. Denna möjlighet har ifrågasatts av HD med utgångspunkt från EU:s mervärdesskattedirektiv.

Regeringen vill nu avskaffa slussningsregeln utan att kompensera företagen för de kostnader det kommer att innebära. Svenskt Näringsliv och Svenska Bankföreningen har därför föreslagit att slussningsregeln ska vara kvar till dess att bestämmelserna om gruppregistrering har utretts och aktuella brister åtgärdats. Detta är en mycket rimlig ansats som vi ställer oss bakom. Det nuvarande förslaget skapar oro och ökade kostnader för företagen – kostnader som i slutändan kommer att lastas över på konsumenterna. Det är inte acceptabelt.

Anf. 148 LEIF JAKOBSSON (S):

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i det betänkande vi har att behandla i dag, *Vissa frågor på området för indirekta skatter*.

Det sker ganska frekvent att skatteutskottet gör mindre förändringar av skattelagarna i takt med att rättsläget och omvärlden förändras, inte minst när det gäller felaktigheter och sådant som kan användas på ett felaktigt sätt i förhållande till skattelagarnas andemening.

Vi anser att regeringen på ett föredömligt sätt har argumenterat för de olika delarna.

Bakgrunden är påpekanden från Riksrevisionen och domstolsutslag i Högsta förvaltningsdomstolen. Naturligtvis spelar också EU-rätten in när det gäller slussningsregler.

I många av de här frågorna görs det ett gediget utredningsarbete. Det remitteras och övervägs. Det är klart att det under remisser kan finnas en och annan åsikt om det ena eller det andra.

Vi har bakom det här betänkandet ett i stort sett enigt utskott. Det är endast Sverigedemokraterna som har en avvikande mening, och de har det på områden som regeringen egentligen inte föreslår någonting på.

Jag menar att flera av de förslag som finns i Sverigedemokraternas reservation passar bättre under allmänna motionstiden och i budgetbehandlingen. Vi behandlar till exempel inte frågan om uttagsbeskattning på fastighetstjänster generellt utan bara frågan om huruvida staten ska ha ett undantag eller ej.

Vad gäller slussningsregeln är bedömningen att vi inte kan ha kvar den, och därför föreslår vi att den avskaffas.

Inte bara i detta betänkande utan genomgående säger Sverigedemokraterna att de vill avlasta företagen skattekostnader och att det på ett naturligt vis skulle vara företagsfrämjande. Jag tror att det är en farlig väg.

Jag kan dock förstå att Sverigedemokraterna måste minska statens utgifter rejält. Det är väl i det skenet vi ska se förslagen om att minska stödet till kommuner och landsting med 90 miljarder. Min hemkommun skulle på fyra år förlora 2 miljarder, vilket betyder att ett tusental kommunalanställda i förskolor, äldreomsorg och annat skulle behöva sägas upp.

På plussidan kan Olle Felten med flera säga att de sänker skatterna och släpper igenom fler undantag för företag.

Det är olika politik, och på detta sätt visar man var man står och vad man vill med sin politik.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 9 december.)

§ 13 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Skrivelse

2015/16:60 Riksrevisionens rapport om regeringens hantering av risker i statliga bolag

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för denna skrivelse skulle förlängas till och med *fredagen den 15 januari 2016*.

§ 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 2 december

2015/16:402 Vattendirektivet

av *Sten Bergheden* (M)

till klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP)

2015/16:403 Finansministerns och regeringens åsikt om hushållsnära tjänster

av *Lars Hjälmered* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2015/16:404 Våld och trakasserier på asylboenden

av *Désirée Pethrus* (KD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

§ 15 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 2 december

2015/16:326 Lager av läkemedel

av *Lotta Olsson* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2015/16:335 Vårdens medarbetare under stort tryck

av *Cecilia Widegren* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2015/16:341 Väntetider för abort

av *Cecilia Widegren* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2015/16:348 Lagrådets yttrande över ändring i hälso- och sjukvårdslagen

av *Cecilia Widegren* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2015/16:355 Kommunernas handlingsplaner mot våldsbejakande extremism

av *Mikael Cederbratt* (M)

till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

2015/16:349 Prostitution på HVB-hem

av *Sofia Fölster* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2015/16:354 Införandet av elpistoler som en del av polisens utrustning

av *Thomas Finnborg* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2015/16:351 Polisbrist i terrorismens fotspår

av *Jimmy Ståhl* (SD)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2015/16:352 Konkreta förslag för ökad tillsyn

av *Cecilia Widegren* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2015/16:360 Danskt samarbete

av *Carl Schlyter* (MP)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2015/16:358 Rundabordssamtal om piratkopiering

av *Jörgen Warborn* (M)

till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

2015/16:357 Förverkligande av den blocköverskridande överenskommelsen om utvidgat RUT-avdrag

av *Lars-Arne Staxäng* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2015/16:356 Patienter som dör i onödan

av *Cecilia Widegren* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2015/16:363 Sveriges mest onödiga utredning
av *Cecilia Widegren* (M)
till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2015/16:364 Språkravet på svenskflaggade passagerarfartyg
av *Boriana Åberg* (M)
till statsrådet Anna Johansson (S)

2015/16:362 Socialförsäkringar för företagare
av *Lotta Finstorp* (M)
till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

2015/16:361 En sjukvård som fokuserar effektivt på patienten
av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)
till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2015/16:377 Vad regeringen vill med kärnkraften
av *Cecilie Tenfjord-Toftby* (M)
till klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP)

2015/16:365 Vårdskador vid självmord
av *Karin Rågsjö* (V)
till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2015/16:366 Turkiets stöd till Daesh
av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2015/16:367 Tillstånd för Jas 39 Gripen C/D
av *Allan Widman* (L)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2015/16:368 Tillfälliga boenden för ensamkommande flyktingbarn
av *Sofia Fölster* (M)
till statsrådet Åsa Regnér (S)

2015/16:370 Höjd arbetsgivaravgift för unga
av *Jessica Polfjärd* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2015/16:369 Höjd löneskatt för äldre
av *Jessica Polfjärd* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2015/16:371 Statliga myndigheter som framtida arbetsgivare
av *Hanna Westerén* (S)
till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

2015/16:373 Bluffuniversitet i Sverige
av *Hans Rothenberg* (M)
till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

2015/16:376 Ökade incitament för att stimulera till snabbare avklarade studier
av *Hans Rothenberg* (M)
till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

2015/16:375 Svenska träskyddsnäringens konkurrenskraft
av *Hans Rothenberg* (M)
till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2015/16:374 Ämnet geologi i såväl grundskolan som gymnasiet
av *Hans Rothenberg* (M)
till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

Prot. 2015/16:38
3 december

2015/16:372 Jägarnas tillgång till rätt vapen
av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)
2015/16:379 EU:s äventyrande av sportskyttet
av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet Gabriel Wikström (S)

§ 16 Kammaren åtskildes kl. 16.52.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdets början till ajourneringen
kl. 13.50,
av talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.55 och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

LISA GUNNFORS

/Eva-Lena Ekman

§ 1 Anmälan om ersättare	1
§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 3 Migration	2
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2015/16:SfU4	2
Anf. 1 MIKAEL CEDERBRATT (M)	2
Anf. 2 MARKUS WIECHEL (SD)	5
Anf. 3 JOHANNA JÖNSSON (C)	6
Anf. 4 MARKUS WIECHEL (SD) replik	8
Anf. 5 JOHANNA JÖNSSON (C) replik	8
Anf. 6 MARKUS WIECHEL (SD) replik	9
Anf. 7 JOHANNA JÖNSSON (C) replik	9
Anf. 8 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V)	9
Anf. 9 MARKUS WIECHEL (SD) replik	11
Anf. 10 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik	11
Anf. 11 MARKUS WIECHEL (SD) replik	11
Anf. 12 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik	12
Anf. 13 EMMA CARLSSON LÖFDAHL (L)	12
Anf. 14 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik	13
Anf. 15 EMMA CARLSSON LÖFDAHL (L) replik	14
Anf. 16 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik	14
Anf. 17 EMMA CARLSSON LÖFDAHL (L) replik	14
Anf. 18 ARON MODIG (KD).....	15
Anf. 19 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik	16
Anf. 20 ARON MODIG (KD) replik	17
Anf. 21 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik	17
Anf. 22 ARON MODIG (KD) replik	17
Anf. 23 CARINA OHLSSON (S)	18
Anf. 24 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik.....	19
Anf. 25 CARINA OHLSSON (S) replik	20
Anf. 26 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik.....	20
Anf. 27 CARINA OHLSSON (S) replik	20
Anf. 28 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik	21
Anf. 29 CARINA OHLSSON (S) replik	21
Anf. 30 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik	22
Anf. 31 CARINA OHLSSON (S) replik	22
Anf. 32 MARKUS WIECHEL (SD) replik.....	23
Anf. 33 CARINA OHLSSON (S) replik	23
Anf. 34 MARKUS WIECHEL (SD) replik.....	23
Anf. 35 CARINA OHLSSON (S) replik	24
Anf. 36 ARON MODIG (KD) replik	24
Anf. 37 CARINA OHLSSON (S) replik	24
Anf. 38 ARON MODIG (KD) replik	25
Anf. 39 CARINA OHLSSON (S) replik	25
Anf. 40 MAGDA RASMUSSEN (MP).....	26
Anf. 41 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik.....	27
Anf. 42 MAGDA RASMUSSEN (MP) replik.....	28
Anf. 43 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik.....	28

Anf. 44 MAGDA RASMUSSEN (MP) replik.....	28
(forts. § 5).....	29
Ajournering.....	29
Återupptagna förhandlingar	29
§ 4 Frågestund	29
Anf. 45 TALMANNEN	29
<i>Återvändande terrorister .....</i>	<i>29</i>
Anf. 46 BEATRICE ASK (M).....	29
Anf. 47 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	30
Anf. 48 BEATRICE ASK (M).....	30
Anf. 49 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	30
<i>Vargjakten.....</i>	<i>31</i>
Anf. 50 RUNAR FILPER (SD).....	31
Anf. 51 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	31
Anf. 52 RUNAR FILPER (SD).....	31
Anf. 53 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	32
<i>Förhandlingarna om avgasutsläpp från bilar .....</i>	<i>32</i>
Anf. 54 KRISTINA YNGWE (C).....	32
Anf. 55 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	32
Anf. 56 KRISTINA YNGWE (C).....	33
Anf. 57 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	33
<i>Arbetet för minskade klimatutsläpp.....</i>	<i>34</i>
Anf. 58 JOHAN BÜSER (S).....	34
Anf. 59 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	34
Anf. 60 JOHAN BÜSER (S).....	34
Anf. 61 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	34
<i>Flyktningmottagandet och biståndet .....</i>	<i>35</i>
Anf. 62 SOFIA ARKELSTEN (M).....	35
Anf. 63 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	35
Anf. 64 SOFIA ARKELSTEN (M).....	35
Anf. 65 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	36
<i>Utfasning av miljöskadliga subventioner .....</i>	<i>36</i>
Anf. 66 JENS HOLM (V)	36
Anf. 67 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	36
Anf. 68 JENS HOLM (V)	37
Anf. 69 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	37
<i>Den gröna skatteväxlingen.....</i>	<i>37</i>
Anf. 70 LARS TYSKLIND (L)	37
Anf. 71 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	38
Anf. 72 LARS TYSKLIND (L)	38
Anf. 73 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	38
<i>Det statliga riskkapitalet .....</i>	<i>39</i>
Anf. 74 ANNA WALLÉN (S)	39
Anf. 75 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S).....	39
Anf. 76 ANNA WALLÉN (S)	39
Anf. 77 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S).....	40
<i>Vattendirektivet och de mindre vattenkraftsproducenterna.....</i>	<i>40</i>
Anf. 78 MAGNUS OSCARSSON (KD).....	40

Anf. 79	Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	40
Anf. 80	MAGNUS OSCARSSON (KD)	41
Anf. 81	Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	41
<i>Det ekonomiska stödet till regionala flygplatser</i>		41
Anf. 82	CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	41
Anf. 83	Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	41
Anf. 84	CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	42
Anf. 85	Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	42
<i>Vapenlagstiftningen</i>		42
Anf. 86	MAGNUS PERSSON (SD)	42
Anf. 87	Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	43
Anf. 88	MAGNUS PERSSON (SD)	43
Anf. 89	Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	43
<i>Värdlandsavtalet</i>		43
Anf. 90	PAULA HOLMQVIST (S)	43
Anf. 91	Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	43
Anf. 92	PAULA HOLMQVIST (S)	44
Anf. 93	Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	44
<i>Sänkning av restaurangmomsen</i>		44
Anf. 94	HANS ROTHENBERG (M)	44
Anf. 95	Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	44
Anf. 96	HANS ROTHENBERG (M)	45
Anf. 97	Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	45
<i>Återvändandeavtal med Afghanistan</i>		45
Anf. 98	BORIANA ÅBERG (M)	45
Anf. 99	Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	46
Anf. 100	BORIANA ÅBERG (M)	46
Anf. 101	Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	46
<i>Tågtrafikens tillförlitlighet vintertid</i>		47
Anf. 102	JOHAN ANDERSSON (S)	47
Anf. 103	Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	47
Anf. 104	JOHAN ANDERSSON (S)	47
<i>Asylsökandes boendesituation</i>		47
Anf. 105	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	47
Anf. 106	Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	48
Anf. 107	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	48
Anf. 108	Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	48
<i>Omställning till en fossilfri fordonsflotta</i>		49
Anf. 109	JESPER SKALBERG KARLSSON (M)	49
Anf. 110	Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	49
Anf. 111	JESPER SKALBERG KARLSSON (M)	49
Anf. 112	Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	49
Anf. 113	TALMANNEN	50
§ 5 (forts. från § 3) Migration (forts. SfU4)		50
Anf. 114	MARKUS WIECHEL (SD) replik	50

Anf. 115	MAGDA RASMUSSEN (MP) replik.....	50
Anf. 116	MARKUS WIECHEL (SD) replik.....	51
Anf. 117	MAGDA RASMUSSEN (MP) replik.....	51
Anf. 118	CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik.....	52
Anf. 119	MAGDA RASMUSSEN (MP) replik.....	52
Anf. 120	CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik.....	52
Anf. 121	MAGDA RASMUSSEN (MP) replik.....	52
Anf. 122	ARON MODIG (KD) replik	53
Anf. 123	MAGDA RASMUSSEN (MP) replik.....	53
Anf. 124	ARON MODIG (KD) replik	54
Anf. 125	MAGDA RASMUSSEN (MP) replik.....	54
Anf. 126	JOHANNA JÖNSSON (C) replik.....	54
Anf. 127	MAGDA RASMUSSEN (MP) replik.....	55
Anf. 128	JOHANNA JÖNSSON (C) replik.....	55
Anf. 129	MAGDA RASMUSSEN (MP) replik.....	56
	(Beslut fattades under § 8.)	56
§ 6	Internationell samverkan.....	56
	Utrikesutskottets betänkande 2015/16:UU1	56
Anf. 130	KARIN ENSTRÖM (M).....	56
Anf. 131	KERSTIN LUNDGREN (C) replik	58
Anf. 132	KARIN ENSTRÖM (M) replik	58
Anf. 133	KERSTIN LUNDGREN (C) replik	59
Anf. 134	BJÖRN SÖDER (SD)	59
Anf. 135	BIRGITTA OHLSSON (L).....	60
Anf. 136	SOFIA DAMM (KD).....	62
	(forts. § 9).....	63
	Ajournering.....	63
	Återupptagna förhandlingar	63
§ 7	Beslut om ärenden som slutdebatterats den 2 december	63
	SkU7 Begränsad skattefrihet för utdelning och nya bestämmelser mot skatteflykt i fråga om kupongskatt	63
	SkU9 En global standard för automatiskt utbyte av upplysningar om finansiella konton	64
	SkU10 Vissa frågor om behandling av personuppgifter och regleringen av id-kortsverksamheten hos Skatteverket	64
	SkU11 Informationsutbytesavtal med Guatemala	64
	SkU12 Informationsutbytesavtal med Vanuatu.....	64
	NU2 Utgiftsområde 19 Regional tillväxt	64
§ 8	Beslut om ärende som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	64
	SfU4 Utgiftsområde 8 Migration	64
§ 9	(forts. från § 6) Internationell samverkan (forts. UU1).....	66
Anf. 137	KENNETH G FORSLUND (S)	66
	(Beslut skulle fattas den 9 december.).....	67
§ 10	Stärkta rättigheter för kollektivtrafikresenärer	67
	Civilutskottets betänkande 2015/16:CU9.....	67
Anf. 138	EVA SONIDSSON (S)	67
Anf. 139	JESSIKA ROSWALL (M).....	68
Anf. 140	NOOSHI DADGOSTAR (V)	69
	(Beslut skulle fattas den 9 december.).....	70

§ 11 Beskattning av säkerhetsreserv	70	Prot. 2015/16:38
Skatteutskottets betänkande 2015/16:SkU8	70	3 december
Anf. 141 OLLE FELTEN (SD)	70	-----
Anf. 142 LEIF JAKOBSSON (S).....	72	
Anf. 143 OLLE FELTEN (SD) replik.....	73	
Anf. 144 LEIF JAKOBSSON (S) replik	73	
Anf. 145 OLLE FELTEN (SD) replik.....	73	
Anf. 146 LEIF JAKOBSSON (S) replik	74	
(Beslut skulle fattas den 9 december.).....	74	
§ 12 Vissa frågor på området för indirekta skatter	74	
Skatteutskottets betänkande 2015/16:SkU13	74	
Anf. 147 OLLE FELTEN (SD)	74	
Anf. 148 LEIF JAKOBSSON (S).....	76	
(Beslut skulle fattas den 9 december.).....	77	
§ 13 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid	77	
§ 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar	77	
§ 15 Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	78	
§ 16 Kammaren åtskildes kl. 16.52.....	80	